

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Prošle poklade

BROJ
669

Subotica, 12. veljače 2016. Cijena 50 dinara

Nečujan glas
sa sjevera

Deseta rupa
na remenu

Beograd – Župa
sv. Ante Padovanskog

INTERVJU
Ladislav Német

Viškovi kriju manjkove

Ključne reči

TRAŽI

ILI

Brzo, **besplatno**
& jednostavnoPOSTAVI
NOV OGLAS*Probajte
naš novi
sajt!*

www.svastara.rs

Nekretnine

Vozila

Elektronika

Poslovi

Kuća i bašta

Poljoprivreda

Industrijske
mašine, oprema

Usluge

Mama i beba

Kućni ljubimci

Igračke

Knjige, školski
pribor

Sport i hobi

Moda i odeća

Lični kontakti

Razno

Zdravlje i medicina

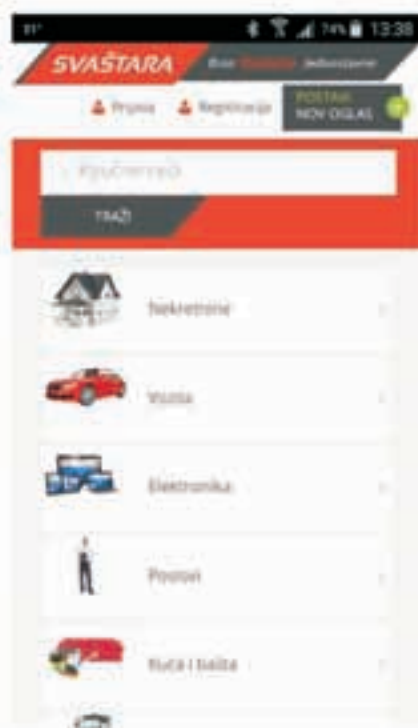
Biznis

Muzika - Filmovi

Besplatno

SADRŽAJ

INTERVJU

12-13

Mons. Ladislav Német, biskup zrenjaninski
**BIJELA TOČKA NA KARTI
PAPINSKIH PUTOVANJA**

RAZGOVOR POVODOM

21

Marija Hećimović, bivša uposlenica Hrvatske
matice iseljenika
**POMOĆ STUDENTIMA NAJDRAŽI
DIO POSLA**

SUBOTICA

23

Debo četvrtak u Domu DSHV-a
NJEGOVANJE TRADICIJE UZ FANKE

KULTURA

32

Predstavljen književni prvijenac Stipana Bašića
Škarabe
**BUNJEVAČKA GRANA STIHOM
IZATKANA**

CRKVA

36-37

Župa Svetog Ante Padovanskog u Beogradu
NEOTKRIVENI BISER GRADA

SPORT

55

Martin Mačković, student i veslač na Sveučilištu
Berkeley
POBIJEDITI U SVAKOJ UTRCI

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Tranzicija bez kraja

» Dobiti radnu knjižicu« donedavno je bila rečenica kojom se opisivalo da je netko ostao bez zaposlenja. Drugu rečenicu »ako vam se ne sviđa, uzmite radnu knjižicu« su najčešće koristili poslodavci obraćajući se nezadovoljnim uposlenicima. Od ove godine svi smo ostali bez radnih knjižica, jer one više ne važe. I ta činjenica poneke zabrinjava zbog nepovjerenja u ažurnost državne administracije. Ostati bez posla sa ili bez knjižice je ipak daleko veći problem. A bez posla, kako je najavljeno, će ostati mnogi koji su radili u javnom sektoru. Iako na prvi pogled ove dvije stvari nisu povezane, čini se da i jedna i druga označavaju konačni kraj jedne epohe. Epohe sigurnih radnih mjesta i nastupanje novog doba – doba sve veće neizvjesnosti, nesigurnosti svake vrste i ovisnosti o milosti drugih. To doba, reći će oni koji su više puta ostajali bez posla, već je odavno došlo. Došlo je 90-tih godina s kolapsom real-socijalizma, uglavnom neuspješnim privatizacijama, zatvaranjima poduzeća, i masovnim otpuštanjima radnika. Desetine tisuća ljudi ostali su bez posla u Srbiji od početka tranzicije, međutim ono što je problem je da do danas ta tranzicija iz planske privrede u tržišnu nije završena. Prema Zakonu bi se ukupan broj uposlenih u javnom sektoru sada trebao smanjiti za 14.512 radnika, od toga 8.511 u republičkim tijelima, 250 u autonomnoj pokrajini i 5.751 u lokalnim samoupravama. I to ne bi bio problem da se može lako pronaći drugi posao. Jer po neoliberalnom konceptu to je prihvatljiv scenarij – lako se ostaje bez posla, ali isto tako lako i pronalazi drugi. Međutim, ukoliko to i važi za zemlje razvijenog Zapada to ne važi za nas. Ovdje se posao lako gubi, a teško pronalazi novi. I sve to predugo traje. Dok su zemlje centralno-istočne Europe poput Češke, Slovačke, Poljske, Mađarske relativno brzo raskrstile sa starim sustavom, i ubrzano ušle u tranziciju – politički akteri (stranke) su uglavnom bile suglasne da staro ne valja i da se treba mijenjati, zatvarana su socijalistička poduzeća, obavljena restitucija na ovaj ili onaj način, podijeljene akcije, kod nas tranzicija još uvijek traje. Još uvijek postoje poduzeća koja treba privatizirati i postavlja se pitanje zašto su neka žurno gurnuta u privatizaciju dok drugi već četvrt stoljeća opstaju pod zaštitom države. Još uvijek nije završena restitucija, a državnu zemlju nezakonito neki obrađuju dok je drugi mjerkaju za dugoročni zakup. Sociolozi, politolozi i ekonomisti su suglasni da je tranzicija u Srbiji započela tek 2000. godine. Pa čak i onda traje već petnaest godina, a ako sve saberemo već smo četvrt stoljeća u tranziciji. A za sve to vrijeme ljudi odlaze u potrazi za poslom u druge zemlje, odlaze mladi ali odlaze i srednje generacije. Pa se onda na koncu postavlja pitanje – kada se ta tranzicija bez kraja konačno završi koliko će nas ostati u Srbiji, i tko će raditi (i za koliko novca) u poduzećima čija se otvaranja najavljuju?

J. D.

Dačić i Kovač: Poboljšat ćemo odnose Srbije i Hrvatske

Nakon prvog susreta šefova diplomacija Srbije i Hrvatske **Ivice Dačića** i **Mire Kovača** u Amsterdamu, hrvatski ministar vanjskih poslova za *Jutarnji list* kaže da je važno da dvije države imaju kvalitetan odnos, posebno na ekonomskom planu.

Dogovorili su se, kaže Kovač, da će raditi na unaprjeđenju odnosa dvaju država.

»Važno je da ti odnosi budu kvalitetni i da nastavimo surađivati, osobito na ekonomskom planu i da, jasno, one probleme iz prošlosti koje imamo, naslijede rata rješavamo, da za to imamo mehanizam i mi ćemo sigurno u bliskoj budućnosti na tom planu biti vrlo učinkoviti i vrlo uspješni«, rekao je hrvatski šef diplomacije.

Dačić je, prenosi ovaj zagrebački dnevnik, napomenuo da je to bio njihov prvi susret i da nije bilo duljeg razgovora, ali da su on i njegov hrvatski kolega zajedno konstatali da treba raditi na jačanju bilateralnih odnosa.

»Trebamo jasno definirati što je to što konkretno i brzo možemo uraditi u našim bilateralnim odnosima i sigurno je da ćemo nastaviti s našim kontaktima čim prođu izbori u Srbiji«, rekao je Dačić.

Hrvatska i Njemačka zajednički u rješavanju migrantske krize

Europa u svladavanju izbjegličke i migrantske krize mora djelovati zajedničkim snagama, a ne na razini pojedinih država, zaključeno je nakon sastanka ministara vanjskih poslova Njemačke i Hrvatske, **Frank-Waltera Steinmeiera** i **Mire Kovača** u Berlinu.

Steinmeier je naglasio kako je svjestan da je Europska unija još udaljena od zajedničkog stajališta na ovom planu, ali da se tijekom susreta ministara vanjskih poslova EU-a proteklog vikenda u Amsterdamu »ozračje osjetno promijenilo«.

»Ton u Amsterdamu je bio sasvim drugačiji. Doduše, oko nekih spornih pitanja, poput raspodjele izbjeglica po zemljama članicama, još uvijek vlada nesuglasje, ali u mnogim drugim pitanjima je vladao europskiji, a ne nacionalni ton«, rekao je njemački ministar.

»Dezintegracija Europe ne može biti opcija za dvije europski orijentirane zemlje kao što su Hrvatska i Njemačka«, rekao je Steinmeier, istodobno još jednom naglasivši kako se broj izbjeglica koje dolaze u Europu u 2016. mora osjetno smanjiti.

»Njemačka je za nas vrlo važan strateški partner s kojim i dalje želimo surađivati na svim razinama«, rekao je Kovač, koji je, kao i Steinmeier, istaknuo kako preko 200.000 hrvatskih državljana živi u Njemačkoj i predstavljaju važan element u odnosima dviju država.

Kovač je ukazao i na razgovore koji su vođeni u svezi s hrvatskim susjedstvom, posebice u okviru europskih integracija zemalja zapadnog Balkana.

»Želimo dobre odnose sa svim susjedima i onima koje još nisu članice EU-a, želimo dobru perspektivu ulaska u europsku obitelj. Hrvatska će aktivno podržati zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji«, rekao je Kovač. On je zaključio kako je to »proces koji će dugo trajati«, ali da je važna perspektiva.

»Mi ćemo podržavati proširenje, ali ćemo tražiti ispunjavanje kriterija. Bit ćemo strogi ali i poštteni, i to je u interesu ne samo Hrvatske nego i Njemačke i cijele Europske unije«, rekao je Kovač.

Hrvatski ministar vanjskih poslova zaključio je kako glede migrantske krize Hrvatska odlično surađuje s Austrijom, Slovenijom, Srbijom i Makedonijom, te je odao priznanje Njemačkoj zbog načina na koji se suočava s migrantskom krizom, ali je zaključio kako će »doći dan kada će se morati smanjiti broj izbjeglica«.

Subotica među gradovima za smještaj izbjeglica

Vlada Srbije razrađuje plan gdje će smjestiti oko šest tisuća izbjeglica iz ratnih zona zemalja Bliskog istoka, a aktualan je popis od 15 do 18 gradova. Kako je precizirano, riječ je o centrima u kojima će biti smješteni oni koji na svojoj izbjegličkoj balkanskoj ruti budu zadržani u Srbiji.

»Za sada se sigurno zna da će se među tih 15 do 18 gradova sigurno naći Aleksinac, Tutin i Subotica. Također, centri u Krnjači i Preševu bit će aktualni i u ovom kontekstu«, rekli su za dnevni list *Danas* diplomatski izvori zaduženi za pomoć Vladi Srbije u rješavanju izbjegličke krize. Kako se navodi, ostale lokacije se analiziraju, a konačna odluka još nije donesena.

Zamjenica Pokrajinskog ombudsmana u ZKVH-u

Zamjenica Pokrajinskog zaštitnika građana (pučkog pravobranitelja) za zaštitu prava nacionalnih manjina **Eva Vukašinović** posjetila je prošloga petka, 5. veljače, zavode za kulturu vojvođanskih Mađara u Senti i vojvođanskih Hrvata u Subotici.

Na sastancima je bilo riječi o izvorima i načinima njihova financiranja, suradnji zavoda s relevantnim tijelima uprave i ustanovama u tuzemstvu i inozemstvu, programima, projektima i aktivnostima ovih ustanova, objavljeno je na internetskim stranicama ombudsmana.

Budući da je upoznavanje s radom, iskustvima i izazovima s kojima se zavodi za kulturu nacionalnih manjina susreću u svom radu započeto krajem prethodne godine slanjem kratkog upitnika, na sastancima s ravnateljima zavoda razjašnjeni su podaci i dopunjene informacije koje je pokrajinski zaštitnik građana prikupio na ovaj način.

Posjeti su dio aktivnosti Pokrajinskog zaštitnika građana – ombudsmana koje ova institucija realizira radi stjecanja uvida u iskustva i izazove s kojima se u radu susreću zavodi za kulturu nacionalnih manjina u Vojvodini.

PLENKOVIĆ I PETIR NA PLENARNOJ SJEDNICI EUROPSKOG PARLAMENTA

Osigurati poštivanje prava nacionalnih manjina

Na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta 3. i 4. veljače usvojeno je Izvješće o napretku Srbije za 2015. godinu, koje je podnio **David McAllister**.

Zastupnici HDZ-a/HSS-a u Europskom parlamentu podnijeli su niz amandmana na nacrt izvješća koji se prvenstveno odnose na područje zaštite manjina, odnosa sa susjedima, ratnih zločina, a koji su usvojeni tijekom glasovanja na Odboru za vanjske poslove.

Potpredsjednik Odbora za vanjske poslove **Andrej Plenković** je pozdravio otvaranje poglavlja 32 o financijskom nadzoru i poglavlja 35 o ostalim pitanjima, koje uključuje i normalizaciju odnosa s Kosovom. Dodao je kako je vrlo važno nastaviti reforme, posebno u području

dva ključna sistemska poglavlja: 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i sigurnost.

Plenković smatra da treba ostvariti odgovarajuću zastupljenost manjina u lokalnim, regionalnim i nacionalnim predstavničkim i administrativnim tijelima, osigurati mogućnost korištenja manjinskih jezika u medijima i obrazovanja, a također je važno da Srbija omogući pronalazak nestalih osoba te nastavi suradnju u procesuiranju ratnih zločina s ICTY-om.

»Pozivam Srbiju da preispita sporni zakon kojim se jurisdikcija neosnovano širi na područje susjednih država, uključujući i dvije članice EU i time dovodi do pravne nesigurnosti, te ugrožava dobrosusjedске odnose, zajedno s Komisijom te susjednim državama, te uspostavi prav-

ni sustav u skladu s europskim pravnim standardima«, poručio je Plenković.

Zastupnica **Marijana Petir** je naglasila kako je nastavak europskog puta Srbije važan za normalizaciju odnosa u jugoistočnoj Europi, što je interes svih susjeda, ali i Europske unije.

»Međutim, moram izraziti nezadovoljstvo napretkom koji Srbija ostvaruje u pogledu poštivanja prava nacionalnih manjina«, rekla je podsjećajući kako je Srbija u posljednjih nekoliko mjeseci ugasila nekoliko medija koji emitiraju program na hrvatskom jeziku, kao i jezicima drugih nacionalnih manjina.

Petir je prigovorila i na izostanak financijske potpore za tiskanje udžbenika na hrvatskom jeziku, te istaknula kako i izostanak političke zastupljenosti

Hrvata predstavlja grubo kršenje međudržavnog ugovora i pravne stečevine EU.

Petir je u svom govoru pozvala srbijanske vlasti i da preispitaju odluku o rehabilitaciji režima **Draže Mihailovića** iz 2015. godine, a srbijanske političare da se suzdrže od radikalizacije javnog prostora. U amandmanima koje je podnijela na Izvješće o napretku Srbije stoji i apel za rješavanje pitanja nestalih osoba te povrat kulturne imovine i kulturnih dobara oduzetih za vrijeme Domovinskog rata.

»Rješavanjem ovih otvorenih pitanja Srbija će odaslati jasnu poruku da je spremna poštivati pravnu stečevinu EU, nastaviti proces svoje integracije s Unijom i graditi dobrosusjedске odnose s državama u svom okruženju što je zajednički cilj«, zaključila je.

Vučić i Kurz: Akcijski plan Srbije i Austrije

Ministar vanjskih poslova Austrije **Sebastian Kurz** i premijer Srbije **Aleksandar Vučić** predstavili su Akcijski plan suradnje dvije zemlje u tekućoj godini. Akcijski plan predviđa nastavak potpore službenog Beča Beogradu na putu k EU u cilju daljih otvaranja poglavlja, kao i nastavak suradnje po pitanju izbjegličke krize.

Prema tom planu 2016. bi trebala biti iskorištena za otvaranje većeg broja daljih poglavlja, posebno 23 (osnovna prava), 24 (pravosuđe, slobode i sigurnost), ali i 5 (javne nabavke), 15 (energetika), 25 (znanost i istraživanja) i 26 (obrazovanje i kultura). Predviđen je nastavak redovitih bilateralnih političkih konzultacija na razini zamjenika ministara vanjskih poslova. Plan predvi-

đa nastavak zajedničkih napora u oblasti deradikalizacije i borbe protiv terorizma.

Austrija će podržati proces normalizacije odnosa Srbije i Kosova, a predviđen je i zajednički rad na dobrosusjedskim odnosima i rješavanju bilateralnih sporova. O bilateralnim sporovima, kako je najavljeno, bit će održana konferencija na ekspertskoj razini na proljeće iduće godine. Kada je riječ o ekonomiji, Austrija namjerava dalje izgraditi svoju poziciju prvog stranog investitora u Srbiji. Predviđena je i potpora u implementaciji reformske agende, posebno u svezi smanjenja birokratskih prepreka i poboljšanja pravne sigurnosti što će pospiješiti investicijsku klimu. Akcijski plan predviđa potporu u razvoju dualnog obrazovanja,

a predviđeno je i intenziviranje međuljudske razmjene, ali i potpora u uspostavljanju nove Gospodarske komore Srbije, kao i implementaciji novog komorskog zakona.

Dogovoren je i nastavak tije- sne suradnje i komunikacije duž balkanske rute, kada je riječ o izbjegličkoj krizi, u cilju smanjenja vala migranata. Također je dogovorena aktivna integracija zemalja zapadnog Balkana u interna razmatranja EU.

Premijer Vučić je na zajedničkoj pres konferenciji sa šefom austrijske diplomacije Sebastianom Kurzom ocijenio da će Akcijski plan o suradnji Srbije i Austrije predstavljati dalji poticaj našoj zemlji na putu k Europskoj uniji. On je izrazio posebnu zahvalnost šefu austrij-

ske diplomacije na potpori i podsjetio da je on jedini ministar koji je bio na svim konferencijama koje su se odnosile na Srbiju.

Predsjednik srpske vlade istaknuo je kako je za našu zemlju također veoma važna ekonomska suradnja i da je plan da se ove godine trgovinska razmjena poveća sa 700-800 milijuna na milijardu eura.

»U Srbiji ima mnogo austrijskih investicija i dogovor je da ove godine imamo 2.000 novozaposlenih ljudi od austrijskih investitora«, rekao je Vučić. Prema njegovim riječima, Srbija će ostati u bliskom kontaktu s Austrijom i donijet će odluku koja se rukovodi europskim načelima, ali i zaštitom nacionalnih i državnih interesa naše zemlje.

GDJE JE VOJVODINA U PREGOVORIMA S EUROPSKOM UNIJOM?

Nečujan glas sa sjevera

*U pregovaračkim procesima s EU mišljenja i stavovi iz Vojvodine do sada nisu uvažavani * Poljoprivreda, zaštita okoliša, znanost, gospodarstvo, ljudska prava oblasti su u kojima Vojvodina ima svoje osobenosti*

Srbija je krajem prošle godine otvorila prva poglavlja u pregovorima s Europskom unijom. Da podsjetimo, od formalnog pokretanja pristupnih pregovora do otvaranja prvih poglavlja prošle su dvije godine. A, suprotno ranijim najavama, prva otvorena poglavlja nisu bila toliko spominjana 23 i 24, već poglavlja 32 i 35, a to su poglavlja o financijskoj kontroli i normalizaciji odnosa s Prištinom. Naredna poglavlja koje će biti otvorena u pregovorima s Bruxellesom, a očekuje se da će to biti u prvoj polovici ove godine, bit će 23 i 24, a riječ je o pravosuđu, sigurnosti i ljudskim pravima. To što Vojvodina ni na koji način nije uključena u pregovarački proces za vojvođanski civilni sektor dokaz je marginalizacije Vojvodine, usprkos činjenici da je upravo Vojvodina najuspješniji dio Srbije po pitanju privlačenja sredstava iz EU.

MARGINALIZACIJA

To je i razlog što su se predstavnici dvadesetak nevladinih organizacija iz Vojvodine dogovorili da osnuju mrežu organizacija civilnog društva, kako bi svojim ekspertskim pristupom pridonijeli pregovorima Srbije s EU u poglavljima koja su od posebnog interesa za Vojvodinu. Za njih je zabrinjavajuća činjenica da Vojvodina praktički uopće nije uključena u pregovaračke timove Srbije, a važno je da organizacije civilnog društva aktivno sudjeluju i nadgledaju proces pregovaranja. Inicijator osnivanja mreže organizacija civilnog

društva je novosadski Centar za regionalizam. **Aleksandar Popov**, ravnatelj Centra za regionalizam, u razgovoru za naš list priču vraća nekoliko mjeseci unazad kada je realiziran projekt »Regionalni kut EU integracije – Vojvodina u pregovaračkom procesu«, gdje je ukazano na to da Vojvodina institucionalno ni na koji način nije uključena u pregovarački proces s Europskom unijom, bez obzira na to što ima neke svoje osobenosti i posebne interese u određenim oblastima kao što su regionalna politika, znanost i istraživanje, poljoprivreda, poduzetništvo i gospodarstvo, zaštita okoliša, zaštita potrošača.

»Nakon serije okruglih stolova došli smo do zaključka da bi uloga organizacija civilnog društva morala biti značajnija u uključivanju Vojvodine u pregovarački proces, tim prije što je to predviđeno i Smjernicama za uključivanje organizacija civilnog društva u proces donošenja propisa koji je Vlada Srbije usvojila 2014. godine. U tim Smjernicama organima Vojvodine i lokalne samouprave preporuča se da u postupku primjene propisa osiguraju sudjelovanje civilnog sektora«, kaže Popov.

Inicijativnom sastanku održanom prije nekoliko dana **Mirjana Gajicki**, predsjednica Regionalne ženske inicijative *Vojvođanka* nije prisustvovala, ali je suglasna da je Vojvodina »skrajnuta«, ističući i kako taj problem nije od jučer.

»Možda je najveći problem što je od 2000. godine, kada je došlo do promjena, Vojvodina

kao regija od prvog trenutka bila uključena u europske integracije, napose na nivou euroregija. Vlasti u Vojvodini su svih ovih godina išle na tješnje povezivanje putem euroregija. Meni je nejasno zašto je uvijek republička vlast imala

o ostatku Srbije, najveći dio tih aktivnosti vezan je za Beograd, dok su drugi dijelovi države u te procese malo uključeni. Zato ne razumijem zašto postoji ta vrsta, da kažem netrpeljivosti, republičke vlasti kada je u pitanju pokušaj

neku vrstu straha da pokrajinske institucije i civilni sektor iz Pokrajine na pravi način uključi u eurointegracije. Kada pogledamo bilancu učinjenog za 15 godina, jasno je u Vojvodini realizirano najviše projekata vezanih za eurointegracije. Kada je riječ

da se zajednički razgovara kako bi se zajednički iskoristila dosadašnja praksa i iskustvo Vojvodine u svim ovim procesima. Da ima tog zajedničkog dijaloga mislim da bi cijeli proces eurointegracija bio mnogo brži i uspješniji«, kaže Gajicki.

VOJVOĐANSKI KONVENT

Cilj formiranja mreže Organizacija civilnog društva jeste utjecaj na pokrajinske i centralne vlasti da se čuje glas iz Vojvodine u okviru pregovaračkog procesa s Europskom unijom. Sugovornik *Hrvatske riječi* iz Centra za regionalizam kaže da u Srbiji već postoji praksa uključivanja civilnog sektora u EU integracije, jer postoji Nacionalni konvent za EU, koji predvodi Europski pokret, čije mišljenje se traži po određenim pitanjima.

»Na sličan način mi želimo okupiti organizacije vojvođanskog civilnog sektora kako

rečeno udružene u Vojvođanski konvent, idu k pokrajinskoj Vladi, ali i prema pregovaračkom timu sa svojim stavovima i mišljenjima. Pojedinačni glas iz tih organizacija ne znači ništa, ali ukoliko nastupamo zajednički dobit ćemo na snazi i na značaju«, kaže Popov.

Inicijativa Centra za regionalizam o okupljanju civilnog sektora i zajedničkih aktivnosti u pregovaračkom procesu dolazi već kada su aktivnosti na poglavljima 23 i 24, a za koja je Vojvodina itekako zainteresirana, u odmakloj fazi. No, Popov kaže da će nakon otvaranja tih poglavlja bitno biti i mišljenje i stavovi civilnih organizacija iz Vojvodine.

rijetkih parlamenata u kome se koristi toliko jezika. Sada su neke stvari završene, a niti pokrajinska Vlada niti civilni sektor nisu bili uključeni u te procese. Nisam optimist da će u u bilo kakve procese vezane za pregovore s EU na bilo koji način Vojvodina biti uključena. Stalno će nas gurati u stranu, a ako tako mogu reći Vojvođani se po prirodi ne žele nametati, i to je možda razlog što se nismo agresivno nametnuli kao partneri u ovim procesima«, kaže Gajicki.

PO UZORU NA SLOVAČKU

Glede uloge civilnog sektora u pregovorima s Europskom unijom Srbiji od koristi može biti

Crnoj Gori su pokušali civilni sektor uključiti tako što su predstavnike tog sektora inkorporirali u pregovaračke timove, ali to se pokazalo kao loše. Članovi pregovaračkih timova preuzimaju obvezu čuvanja državne tajne, što znači da čak i kada se ne slažu s nekim odlukama nemaju pravo kritike«, kaže Popov.

Inicijativnom skupu prisustvovalo je dvadesetak organizacija civilnog sektora, ali su pozvane druge organizacije civilnog društva koje se također žele uključiti u ovu inicijativu. Ideja je da se praksa koja već postoji u okviru Srbije, gdje nevladine organizacije kroz Nacionalni konvent o EU nadziru pregovarački proces, zaživi i u Vojvodini,

VIŠEGODIŠNJI PROCES

Pregovori Hrvatske, najmlađe članice Europske unije, trajali su šest godina. Crna Gora je pregovore pokrenula 2012. i do sada otvorila dvadesetak, a privremeno zatvorila dva od ukupno 35 pregovaračkih poglavlja. Pregovarački proces sa Srbijom najbliži je onom koji Bruxelles sprovodi s Crnom Gorom. Za ove dvije zemlje uvedeno je pravilo da se poglavlja 23 i 24 otvaraju među prvim, zatvaraju među posljednjima i da eventualni zastoj u ta dva poglavlja može utjecati na tijek pregovora.

ČUDNI ARŠINI

»Inicijativa Centra za regionalizam imaće pozitivan odjek u EU i dobit će potporu izvana, ali me brine kakvu će potporu imati od republičke i pokrajinske vlasti, jer da bi se ovakve inicijative mogle realizirati mora postojati apsolutna politička potpora«, kaže Gajicki, a na naš upit ako je princip Europe Europa regija nije li za očekivati da bi inicijativa iz Vojvodine trebala imati svu potporu, odgovara da su jedno vrijednosti za koje se EU zalaže, a drugo praksa. »Europska unija danas je jedan veliki birokratski stroj i u velikom broju slučajeva samo se zadovoljavaju donijeti propisi bez ulaženja u suštinu problema. Nažalost ne pomaže nam ni to što Vojvodina nekoliko godina ima ured u Bruxellesu koji promovira vrijednosti Vojvodine. Zato je pitanje je kakvu politiku vodi EU kada je u pitanju Srbija i na koji način se ona odnosi prema specifičnostima same Srbije i njenih pojedinih dijelova, naročito Vojvodine«, zaključuje naša sugovornica.

bismo napravili dvosmjernu komunikaciju s pokrajinskim tijelima vlasti. To znači da oni nama upućuju na davanje mišljenja pojedine stavove koji su bitni za pregovarački proces, a ujedno da vojvođanske nevladine organizacije, uvjetno

Marija Gajicki smatra da je propust što se u pripremi za otvaranje poglavlja 23 i 24 nije iskoristilo bogato iskustvo i tradicija koju Vojvodina ima glede njegovanja međuetničkih odnosa.

»Samo ću podsjetiti da je vojvođanski parlament jedan od

primjer Slovačke, smatra Popov.

»Slovačka je imala nešto slično našem Konventu i na taj način je uspostavljen konzultativni mehanizam između njihovog pregovaračkog tima i organizacija civilnog društva. To nam može koristiti kao dobro iskustvo. U

u cilju praćenja pregovaračkog procesa o pridruživanju Srbije EU, i to posebice kada je riječ o poglavljima za koje Vojvodina ima poseban interes ili specifičnosti u odnosu na ostale dijelove Srbije.

Zlata Vasiljević

SMANJENJE BROJA ZAPOSLENIH U JAVNOM SEKTORU U SRIJEMU

Viškovi kriju manjkove

Temeljem Zakona o načinu utvrđivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru, koji je usvojen krajem prošle godine, ukupan broj zaposlenih trebao bi se smanjiti za 14.512 radnika i to 8.511 u republičkim tijelima, 250 u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini i 5.751 u jedinicama lokalne samouprave. Kako je izjavila potpredsjednica Vlade Srbije **Kori Udovički**, smanjenje broja zaposlenih jeste nepopularan potez,

smo kako bismo saznali imaju li lokalne samouprave viškove zaposlenih i očekuju li se eventualni problemi s isplatama zarada radnika.

SRIJEMSKA MITROVICA S VIŠKOM ZAPOSLENIH

U skladu s odlukom Vlade Srbije o maksimalnom broju zaposlenih na neodređeno vrijeme u sustavu državnih tijela, sustavu javnih službi, sustavu

šolja tehnoloških viškova. Prema njegovim riječima bit će otpuštanja u Vodovodu, Komunalijama, u tri ustanove kulture, u jednoj ustanovi sporta i u tri gradske uprave, a bit će reguliran i problem u Regionalnoj deponiji Srijem – Mačva, čiji su osnivači gradovi Srijemska Mitrovica i Šabac, a svi zaposleni se vode na Grad Srijemska Mitrovica:

»Imamo pravo na 1.010 zaposlenih, a kada se provede racionalizacija, imat ćemo nešto

nalnih inspektora i urbanista i morat ćemo napraviti prostora za njihovo zaposlenje. Isto tako imamo nevjerovatnu situaciju koja je propust zakonodavca, a to je da se institucije koje obavljaju djelatnost na teritoriju cijelog Srijema, mislim na Zavod za zaštitu spomenika kulture i Arhiv Srijema, vode na nama. Financira ih Grad Srijemska Mitrovica. Da nema toga, mi bismo imali manjak zaposlenih«, ističe Nedimović.

*I pored otpuštanja, kojih će biti u Srijemskoj Mitrovici i Rumi, u pojedinim sektorima postoji potreba za zapošljavanjem * Općine Šid, Pećinci i Irig ne najavljuju otpuštanja*

posebice pred izbore, ali do toga će svakako doći. Do 1. veljače bez posla bi trebalo ostati 14.512 ljudi, do kada bi se trebale izvršiti i nove sistematizacije. Također se govorilo da će do kraja 2016. godine bez posla ostati 20.000 ljudi, ali kako tvrdi spomenuta ministrica, nije cilj govoriti o brojkama – suština je napraviti efikasniju javnu upravu. A kakva je situacija u Srijemu, istraživali

Autonomne Pokrajine Vojvodine i sustavu lokalne samouprave za 2015. godinu, ukupan maksimalan broj zaposlenih u lokalnoj samoupravi Grada Srijemske Mitrovica je 1.010 osoba. Kako navodi gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Branislav Nedimović**, oko četrdeset ljudi bit će otpušteno po različitim osnovama – odlaskom u mirovinu, stimulativnih otpremnina i progla-

manje od 1.000 zaposlenih. U gradskoj upravi je zaposleno 179, uključujući i načelnike, zamjenike načelnika, pomoćnika gradonačelnika, pravobranitelja i njegovog zamjenika i taj broj će biti smanjen za osam. Kultura ima 1.256 zaposlenih, uključujući i direktore, a broj zaposlenih će biti smanjen za 120 radnika. Nama u ovom trenutku realno nedostaje građevinskih, komu-

PRIRODNI ODLJEV ZAPOSLENIH U OPĆINI RUMA

U skladu s odredbama istog zakona o maksimalnom broju zaposlenih, utvrđeno je da rumska općina može imati ukupno 759 zaposlenih. Na sjednici Općinskog vijeća, koja je održana 27. siječnja, donijeta je odluka o maksimalnom broju zaposlenih

u lokalnoj samoupravi te općine za 2015. godinu. U tijelima općine ima ukupno 143 zaposlena lica, 140 u općinskoj upravi, dva u općinskom pravobraniteljstvu i jedan u Skupštini općine Ruma i kako je rečeno, tu nema potrebe za racionalizacijom. Kako ističe načelnik općinske uprave općine Ruma **Dušan Ljubišić**, u javnim poduzećima moguće je da radi ukupno 360 radnika, višak je njih 27, dok je potrebno dodatnih 15 u pojedinim javnim poduzećima zbog proširenja obima posla. U ovoj općini bilo je dvojbi vezanih za izabrane i postavljane osobe, tko ulazi u proces racionalizacije, pa su tražili upute nadležnog ministarstva iz koga su dobili odgovor da izabrane osobe ne ulaze među one na koje se Zakon odnosi, ali da postavljena ulaze. A to su: javni pravobranitelj, načelnik Općinske uprave, tajnik Skupštine općine i pomoćnik predsjednika Općine. »Mi smo praktično dvije godine u racionalizaciji, jer od početka važenja Uredbe o zabrani zapošljavanja prosinca 2013. godine, sva ona mjesta koja su upražnjena odlaskom u mirovinu ili na neki drugi način, nismo popunjavali.

Tako da dolazimo do broja od 60 osoba manje na teretu općinskog proračuna. Znači, došlo je do prirodnog odljeva i sve je to utjecalo da se broj uposlenih smanji«, kaže načelnik Općinske uprave.

Preostalo je da poduzeća i ustanove urade sistematizaciju, na temelju čega će se proglasiti tehnološki viškovi, a kako će se to regulirati ovisi od regulative koja važi za spomenutu pravnu osobu.

BEZ POTREBE ZA RACIONALIZACIJOM U ŠIDSKOJ OPĆINI

Općina Šid, kao što je i rečeno na posljednjem zasjedanju lokalnog parlamenta održanom 30. prosinca prošle godine, nema potrebe za racionalizacijom niti u jednom organizacijskom tijelu koje je obuhvaćeno lokalnom samoupravom. Kako je izjavio **Romko Papuga**, načelnik općinske uprave Općine Šid, ne postoji potreba za racionalizacijom kako u Općinskoj upravi, tako ni u ostalim tijelima kao što je Skupština, predsjednik Općine, Općinsko pravobraniteljstvo, kao

ni u ustanovama, javnim poduzećima i mjesnim zajednicama. Kako ističe Papuga, kod svih organizacijskih oblasti broj uposlenih na neodređeno vrijeme u okvirima onoga, što i jeste u ukupnoj masi, a to je 478 uposlenih radnika na neodređeno vrijeme:

»Ono na što nas Zakon obvezuje jest da svatko prema Odluci o maksimalnom broju uposlenih, raspoređuje radnike u okviru sistematizacije. U odnosu na ranija rješenja, u okviru sistematizacije mogu biti predviđena radna mjesta samo za broj uposlenih na neodređeno, a ne radnika na određeno vrijeme, što je možda za nas pravnički čudno rješenje. Mi imamo obvezu dostaviti odluku o maksimalnom broju uposlenih Ministarstvu za financije i Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu, što smo u zakonskom roku i učinili. Isto tako, od našeg resornog ministarstva smo dobili zahtjev da do 5. veljače pošaljemo zaključke o tome je li izvršena sistematizacija i je li bilo eventualnih odlazaka u mirovinu. Iako nismo obuhvaćeni racionalizacijom, to ne znači da u nekom budućem razdoblju

nećemo imati višak uposlenih«, kaže Papuga.

Ipak se kao problem, kada je Općina Šid u pitanju, navodi ograničenje mase plaća, onih organizacijskih oblika koje se financiraju iz lokalnog proračuna. To je Općinska uprava, ostala tijela Općine, ustanove, uključujući i mjesne zajednice, kao i javno poduzeće za stambene usluge i građevinsko zemljište, koje nisu na tržištu nego plaće ostvaruju od sredstava iz lokalnog proračuna Općine Šid:

»Tu imamo problem, jer masa sredstava ne dozvoljava da iskoristimo one zakonske mogućnosti da uz taj broj osoba koje su na neodređeno vrijeme, imamo mogućnost upošljavati ljude zbog određenih potreba, kao što su zamjena u slučaju bolovanja ili godišnjeg odmora, ili zbog povećanog obima posla«, navodi Papuga.

U općini Pećinci u tijeku je priprema prijedloga odluke o maksimalnom broju zaposlenih, a odlukom Vlade taj broj je 196. Što se tiče općine Irig iz ove srijemske općine poručuju da nemaju viška zaposlenih.

Suzana Darabašić

Poljoprivrednicima oduzeto pravo na žalbu za licitiranu zemlju

Poslije nešto više od mjesec dana od usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama zakona o poljoprivrednom zemljištu, pokazuje se da će njegova rješenja izazvati i veće probleme nego što je Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo predviđalo i upozoravalo.

Izuzetno lošem rješenju u zakonu, o davanju 30 posto zemljišta u najam isključivo pravnim osobama, sada treba dodati i činjenicu da, iako

nema jasnih pravila za odabir investitora, neke lokalne samouprave već traže »poželjne zakupce«. Po svoj prilici, upravo to se događa s državnim zemljištem u somborskom ataru, a usput se otvaraju i novi problemi tamo gdje to do sada nije bio slučaj.

Do sada su paori koji su sudjelovali u javnim nadmetanjima mogli zaštititi svoja prava, ukoliko su smatrali da su im ona na bilo koji način povrijeđena, tako što su imali pravo žalbe na odluku o davanju u

najam. Usvojenim izmjenama zakona, doslovno je ukinuta mogućnost žalbe tako što se stavak zakona koji ovo pravo utvrđuje poziva na stavak u kom je takva mogućnost izbrisana.

To znači da na odluku komisije koja odlučuje o davanju zemljišta u najam nema prava žalbe i da se ona ima primjenjivati kakva god da je. Takvog zakonskog rješenja nema nigdje na svijetu i to je dovoljan razlog da se pokrene pitanje njegove ustavnosti.

Ako je u pitanju greška, riječ je o traljavosti za koju nema opravdanja. Međutim, budući da je stav o mogućnosti žalbe izbrisan, osnovano je posumnjati da je namjera bila da se u postupku licitacije zemlja dodeli samo »podobnim« paorima.

Neophodno je da hitno bude donijet novi zakon, ali sada stvarno u suglasju s poljoprivrednicima i stručnjacima. Ne za par mjeseci, ne poslije izbora, nego odmah, jer će šteta koja će nastupiti biti nesaglediva.

MONS. LADISLAV NÉMET, BISKUP ZRENJANINSKI

Bijela točka na karti papinskih putovanja

Razgovarao: Davor Bašić Palković

*Katolici u Banatu su doživjeli nekoliko povijesnih »kataklizmi«, koje svojim posljedicama još i danas utječu na život zajednice * Na terenu biskupije je malo Hrvata, ali su oni redovni i aktivni članovi naših župnih zajednica * Vjerujem da će biti papinskog posjeta Srbiji*

Mons. **Ladislav Német** se od 2008. nalazi na čelu Zrenjaninske biskupije, koja pokriva teritorij Banata. Kako se iz njegovih riječi da zaključiti stanje u toj biskupiji nije nimalo »ružičasto«: od broja vjernika koji je u stalnom opadanju, do pitanja očuvanosti pojedinih crkava i katoličkih grobalja.

U intervjuu za naš tjednik mons. Német govori o povijesnim okolnostima koje su uvjetovale navedeno stanje, vjerskom životu tamošnje, zajednice Hrvata, ulozi Crkve u očuvanju nacionalno-manjinskog identiteta, ali i o nekim pitanjima vezanim za Katoličku crkvu koja izazivaju veću pozornost srpske javnosti.

HR: Predstavite nam ukratko Zrenjaninsku biskupiju, kakvo je stanje glede broja vjernika, očuvanosti crkava, vidljivosti Crkve u javnom životu Banata?

Zrenjaninska biskupija je vrlo mlada biskupija, utemeljena tek 1986. godine. Crkveno-administrativno ovaj teren, koji danas pokriva Zrenjaninska biskupija, pripadao je drevnoj Čanadskoj biskupiji, koju je utemeljio **Sveti Stjepan Ugarski** 1030. Poslije Prvog svjetskog rata dio te biskupije priključen je Srbiji, ili Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Tek 1923. stvorena je Banatska Apostolska Administratura sa sjedištem u Zrenjaninu. Administratura je bila dio Beogradske nadbiskupije. Blaženi **papa Pavao VI.** 1971. je stvorio nezavisnu Apostolsku Administraturu

na čelu s titularnim biskupom, msgr. **Tamásom Jungom**. Sveti **Ivan Pavao II.** erigirao je Administraturu u samostalnu Biskupiju u prosincu 1986. Katolici u ovoj sredini doživjeli su nekoliko povijesnih »kataklizmi«, koje svojim posljedicama još i danas utječu na život zajednice. Prvo, događaji poslije Prvog svjetskog rata. Granica između Rumunjske i Srbije povučena je dosta interesantno: što se tiče Hrvata, većina njih je ostala u Rumunjskoj. Čak i nekoliko sela, koja su pripojena Srbiji imali su svoje njive u Rumunjskoj, što je dovelo do egzistencijalnih problema i brzog iseljavanja Hrvata s ovih terena. Poslije Drugog svjetskog rata slika Katoličke crkve sasvim se promijenila na ovim terenima: nestala je većina katolika, jer većinu na ovim terenima do 1944. činili su Nijemci – banatski Švabe. U jednoj godini nestalo je oko 60 posto vjernika: s 205.000 broj je pao na malo manje od sto tisuća. Porušeno je puno crkava, a neke su ostale sasvim prazne, pa i danas tako stoje, ako se u međuvremenu nisu srušile. Treća velika kriza zahvatila je Biskupiju početkom raspada bivše Jugoslavije: mladi su masovno bježali iz Banata. Ova emigracija je u posljednje 2-3 godine postala masovna. Statistički gledano: 1991. Zrenjaninska biskupija je prema popisu stanovništva imala 99.500 katolika, danas nema ni šezdeset tisuća. Katolička crkva je prisutna u životu naše regije većinom po karitativnom radu i vjeronauku. Crkve, kao građevine, su održavane tamo gdje imamo vjernika. Ima napuštenih crkava, koje posjećujemo jedanput-dva puta godišnje, više zbog kontrole nego pastoralnih potreba. Ono što je velik problem i za sada ne znamo kako to riješiti, jeste pitanje napuštenih grobalja u bivšim njemačkim selima. Ta groblja izgledaju danas jako loše i zapušteno. Mi nemamo sredstava za njihovo održavanje, a Nijemci, koji su nekada živjeli ovdje, polako izumiru. Kod mlađih generacija Nijemaca u Njemačkoj ne

nalazimo emotivnu povezanost s ovim terenima.

HR: Na području Zrenjaninske biskupije, odnosno Banata, živi i jedan broj Hrvata, njih oko 3000. Kakav je njihov vjerski život, jesu li uključeni u život Katoličke crkve?

Stvarno je malo Hrvata na terenu Biskupije, ali su oni redovni i aktivni članovi naših župnih zajednica. Primjećuje se veliki stupanj asimilacije jezika, jer hrvatskih škola nemamo na terenu Biskupije. Hrvatski je jedino jezik liturgije u Crkvi i kod kuće, u obiteljima. U tom pogledu stvaraju se novi fenomeni, koji važe za sve manjine na ovom terenu: srpski postaje jezik komunikacije, polako se gubi osjećaj za materinjem jezikom. Imao sam krizmanje za djecu,

je na materinjem jeziku, jedino ako djeca to traže na drugom, jer ne barataju dobro njime. Svi svećenici obavezno govore hrvatski i srpski, imamo jednog oca salezijanca, koji potječe iz bugarske obitelji. Pokrivamo sve »terene« prema jeziku naših vjernika.

HR: Već godinama se priča o dolasku pape u Srbiju. I Vi ste o ovoj temi javno govorili. S tim u vezi, kakvo je trenutno ozračje vezano za dolazak Svetog oca; bi li on mogao uskoro službeno posjetiti Srbiju? Od kojih okolnosti to, po Vašem mišljenju, najviše ovisi?

Razgovori o njegovom posjetu Srbiji su u tijeku. Osobno sam optimistički nastrojen, i vjerujem da će biti papinskog posjeta Srbiji. Dobra volja postoji i sa strane Srbije – pozivi papi, a i

sliku Srbije u inozemstvu. Mi smo na rubu Istoka i Zapada.

HR: Jedna od tema o kojoj se u srbijskoj javnosti govori jest – proglašenje svetim Alojzija Stepinca, što dobar dio javnosti i Srpska pravoslavna crkva drže prijepornim. U svezi s ovim pitanjem ste ranije izjavili kako je »najveće opterećenje to što SPC ne pravi razliku između države Hrvatske i Katoličke crkve kao takve«, te da Vam je »dosta nejasno zašto se SPC po svaku cijenu drži doktrine Drugog svjetskog rata«. Kakvo promatrate ovo pitanje?

Što se tiče kanonizacije uopće, svaka Crkva ima svoja načela, pravila i praksu. Tu mislim da postoji sloboda djelovanja za sve Crkve. Kao što Katolička crkva nema pravo, a i ne prakticira miješanje u kanonizaciju pravoslavnih svetitelja, crkveno-pravno ona ne mora obraćati pažnju na primjedbe drugih crkvenih zajednica. Zato je za mene odluka Svetog Oca **Franje** da se osnuje mješovito Povjerenstvo za pitanje blaženog Alojzija Stepinca divan znak »ispružene« ruke: dobro, pogledajmo zajedno što bi se tu moglo uraditi. A to sve u duhu nastojanja Svetog Oca da se ekumenizam među nama kršćanima razvija na povijesno-konkretnim temeljima, a ne samo na osjećajima pripadanja jedni drugima. Isus nam je naredio tražiti jedinstvo, a u tim naporima treba koristiti sva moguća sredstva, koja bi mogla pomoći na tom putu. Pa i povijesne znanosti. Što se tiče citata koji ste naveli u pitanju, mislim da je Katolička crkva u Srbiji samostalan subjekt. Tako je i priznat u zakonu u Srbiji, a ne kao filijala Katoličke crkve u Hrvatskoj. Sve dok se naša sudbina ovdje u Srbiji gleda kroz naočale Drugog svjetskog rata i događanja za vrijeme tog rata, a zaboravljaju neki noviji ratovi na ovim terenima, bit će tako kako je prije dvije godine rekao beogradski nadbiskup msgr. **Stanislav Hočevar**: »Katolici se osjećaju u Srbiji kao robovi, jer ih papa ne može posjetiti.«

Poslije Drugog svjetskog rata slika katoličke Crkve sasvim se promijenila na terenu biskupije: nestala je većina katolika

koja sva dolaze iz mađarskih obitelji, ali je liturgijski tekst bio iz hrvatskih knjiga, a propovijed na srpskom, jer djeca – zbog nedostatka škole na materinjem jeziku – ne govore više dobro mađarski. Na žalost, to je fenomen, koji se primjećuje kod svih manjina na ovim prostorima.

HR: Kolika je uloga Crkve danas u očuvanju nacionalnih identiteta, posebice kada govorimo u nacionalno-manjinskim zajednicama, kakva je hrvatska u Srbiji?

Crkva tu igra ogromnu ulogu. Kao što sam spomenuo u ranijem odgovoru, u Crkvi koristimo liturgijske knjige danih manjina: mađarski, hrvatski, češki, bugarski. Isto tako vjeronauk se preda-

sa strane Svete Stolice. Ono što jedan takav posjet svakako čini specifičnim, jeste u činjenici da Sveti Otac nije samo predsjednik jedne države – Svete Stolice i Vatikana – nego i vjerski vođa najveće vjerske zajednice na našem planetu. Muslimana ima brojčano više nego katolika, ali oni nemaju centralnu strukturu i instituciju kao naša Katolička crkva. Mi, katolici, čekamo na Papu, koji je već posjetio sve susjedne države. Mi smo kao jedna bijela točka na karti papinskih putovanja od Isusa pa do dana današnjeg. Od čega zavisi njegov dolazak? To točno ne znam, ali mislim da je pitanje vezano uz razmišljanja: kako bi to utjecalo na prilike u Srbiji, na njezine stanovnike, političku

SOMBOR: IGRE S I OKO DRŽAVNIH ORANICA

Toleliranje uzurpatora

Somborski poljoprivrednici na prosvjedima traže dražbu državne zemlje i tvrde da je više od 2.000 hektara oranica uzurpirano

Somborska poljoprivreda prije 50 godina bila je vijest u medijima ondašnje Jugoslavije, vijest je i ovih dana i u medijima koji prevazilaze lokalne okvire, ali su razlozi posve drugačiji. Prije pol stoljeća Sombor je bio općina s najvećim prinosima ratarskih kultura, a danas se o njemu izvještava kao o gradu u kome ratari prosvjeduju zbog uzurpacije državnih njiva, a ulazak u oranice dogovara se za kavanskim stolom.

IŠČEKIVANJE

Nezadovoljstvo poljoprivrednika koji su uzalud prošle godine čekali dražbu državne zemlje, a koje nikako nije bilo, kulminiralo je ovih dana kada su ratari u nekoliko navrata prosvjedovali ispred sjedišta lokalne vlasti u Somboru. Tražili su dražbu državne zemlje i prosvjedovali jer se tolerira uzurpiranje državnih oranica, koje oru i siju oni koji niti su zemlju izlicitirali niti su platili najam. Tražili su uporno odgovor na pitanje što je s godišnjim Programom uređenja i korištenja državne zemlje čije je donošenje i uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede, usvajanje u lokalnoj skupštini preduvjet za održavanje dražbi, ali uporno su pitali i kakvi (politički) dogovori stoje iza toga što je dozvoljeno da njive u gakovačkom ataru, a riječ je o oko 2.500 hektara, ore i sije osoba koja je u posjed ušla kao uzurpator, jer dražbi za tu zemlju nije niti bilo. U lokalnoj samoupravi »pravdali»

su se da je Program napravljen i poslan u Ministarstvo poljoprivrede koje još uvijek niti je prihvatilo niti odbilo Program, da se prijave uzurpirane zemlje podnose poljoprivrednoj inspekciji za svako neovlašteno korišćenje. Ova »pravdanja» poljoprivrednicima izgleda da nisu bila pretjerano uvjerljiva, pa je do novinara TV N1 stigla snimka na kojoj povjerenik SNS-a u Somboru **Slobodan Stanić** savjetuje poljoprivrednike da i oni neovlašteno uđu u njive, a stvar s poljočuvarima bit će sređena. Da zlo bude gore, riječ je o čovjeku koji formalno nema nikakvu funkciju u somborskoj lokalnoj vlasti, ali je neka vrsta »sive eminencije» i koji, je uzgred rečeno, osuđen u Hrvatskoj za ratne zločine. Izgleda da je puštanje te snimke u javnost poprilično uzdrmalo vlast, jer je u Sombor ekspresno stigla ministrica poljoprivrede **Snežana Bogosavljević – Bošković**. Sastanak, kome su prisustvovali predstavnici lokalne vlasti, a poslije i delegacija poljoprivrednika, bio je izvan domašaja očiju i ušiju novinara, a ništa više nisu doznali niti poslije dva i pol sata, koliko se razgovaralo iza zatvorenih vrata, koja su od nasrtljivih novinara čuvala policija. Ali dok je ministrica još bila na povratku za Beograd izdano je priopćenje Ministarstva u kom se kaže da je dogovoreno da se »u najkraćem mogućem roku pronađe model po kome bi se državno poljoprivredno zemljište na teritoriju Sombora dalo u najam za pro-

ljetnu sjetvu» i još dodaje »da se uzurpacija neće tolerirati i lokalne samouprave imaju obvezu po zakonu da usjev skinu u tom slučaju, a uzurpatori će plaćati novčanu kaznu u trostruko većem iznosu u odnosu na prosječnu postignutu cijenu najma zemljišta na području okruge». I tu je za sada stalo. Ratari su se povukli, a iz Beograda se konačno očekuje odgovor na predloženi program korištenja državnog zemljišta. Iščekivanje traje, a pitanja koliko će zemlje dobiti ratari, koliko investitori, gdje je u toj priči njemački »Tönnies» i dalje stoje otvorena i izgleda su točka spoticanja na relaciji Sombor – Beograd.

POVIJEST PROBLEMA

Cijela ova gornja priča ima svoju predhistoriju koja zapravo počinje još donošenjem Zakona o poljoprivrednom zemljištu 2006. godine. Da podsjetimo, usvajanje tog zakona prekinulo je desetljećima dugu praksu da su kombinati i poljoprivredna poduzeća državne oranice koristili kao svoje. Od momenta usvajanja zakona tako više nije moglo, što znači da je zemlju mogao obrađivati onaj tko je unajmi, a to od te 2006. godine mogu biti i poljoprivrednici. Ugrozilo je to najviše dva najveća poljoprivredna poduzeća **Aleksa Šantić** iz istoimenog sela i **Graničar** iz Gakova, jer **Šantić** je, osim oko 700 hektara svoje zemlje, koristio još oko 3.000 hektara državne, a **Graničar** nije imao ni ar svojih njiva, ali je zato

koristio oko 4.500 državnih. U to vrijeme dogodila se i (neuspjela) privatizacija ovih poduzeća. Zemlju koju su unajmili nisu plaćali, pa su samim tim bili diskvalificirani da sudjeluju na novim dražbama. No kako su privatizacije u međuvremenu raskinute, unatoč dugovima za najam koji su se mjerili milijunima eura, zaključcima Vlade Srbije tim poduzećima oranice su i dalje davane, a dug se samo gomilao. To što se godinama zbog ovih poduzeća iz javnog nadmetanja izuzimalo oko 5.000 hektara bilo je i razlogom čestih prosvjeda somborskih poljoprivrednika i kontraprosvjeda radnika u tim poduzećima. Ali ni to što su orali, sijali i žnjeli državne njive bez plaćanja nije spasilo ta dva poduzeća. Onih 700 **Šantićevih** hektara je prodano, a za kupovinu ostatka poduzeća nitko se ne interesira. Nitko neće ni **Graničar**, a oni koji sada oru gakovačke njive, pomenutih 2.500 hektara, smatraju da na to imaju pravo, jer su imali razne ugovore o poslovno-tehničkoj suradnji. S druge strane, u javnosti se pojavilo i priopćenje **Graničara** u kome se kaže da njive nitko nije uzurpirao već da ih za proljetnu sjetvu priprema mehanizacija poduzeća. Priča se i o tome da je uzurpator gakovačkih njiva budući investitor koji će tu zemlju dobiti u dugoročni najam.

Rasplest će se ova priča valja do žetve, a njive će ionako biti zasijane.

Zlata Vasiljević

SMANJENJEM IZNOSA POTICAJA ZA BILJNU PROIZVODNJU VLADA UOČI IZBORA PRAVILNO PROCIJENILA STANJE POLJOPRIVREDNIKA

Deseta rupa na remenu

Jedan od najboljih domaćih ekonomskih novinara Dimitrije Boarov dao je možda i najbolje objašnjenje zašto je politika države prema poljoprivrednicima takva kakva jeste: režim se, jednostavno, ne boji ove kategorije stanovništva

Uredbom o raspodjeli poticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2016. godinu Vlada Srbije zadala je 30. siječnja još jedan u nizu teških udaraca domaćim poljoprivrednicima, napose onima iz Vojvodine. Naime, tom su odlukom, s prošlogodišnjih 12.000, poticaji za biljnu proizvodnju (što se najvećim dijelom odnosi na ratarstvo i stočarstvo) smanjeni na 4.000 dinara po hektaru.

kapu Vladi na hrabrosti da za dvije trećine umanjuje iznos izravnih davanja za skoro 20 posto svog stanovništva, a da pri tom još i računa na većinu njihovih glasova, jer je dosadašnja politika svih prethodnih režima uoči izbora bila upravo suprotna (promptne isplate zaostalih poticaja, mirovina, plaća prosvjetnim radnicima...). Jedan od najboljih domaćih ekonomskih novinara **Dimitrije Boarov** u intervjuu za

dodatno oslabiti ionako bijedan položaj domaće poljoprivrede, napose u odnosu na konkurenciju u inozemstvu. Reagirajući na uredbu Vlade, predsjednik Društva agrarnih ekonomista Srbije **Miladin Ševarlić** istaknuo je kako će umanjenje za oko 15 milijardi dinara iz agrarnog proračuna, od čega se dobar dio odnosi upravo na poticaje (uz još neisplaćene za prošlu godinu), utjecati na to da – bez obzira na

dinara na 4.000), dok su sve njezine prethodnice radile upravo suprotno.

KUPUJ, EUROPO

Uproščeno kazano, po najnovijoj uredbi Vlade poljoprivredna gospodarstva za biljnu proizvodnju u 2016. maksimalno mogu dobiti 80.000 dinara (20 hektara puta 4.000 dinara), bez obzira na to koliko površinu u stvarnosti obrađuju. Usporedi li se s poticajima za biljnu proizvodnju u zemljama Europske unije (Srbija je okružena s četiri takve) taj je iznos višestruko niži u odnosu na njih, čime je, naravno, i konkurentnost domaćih ratara na tržištu dodatno smanjena. Doda li se tomu i uvijek izvjesna niska otkupna cijena pšenice kao ovdašnjeg osnovnog artikla, ne samo za usporedbu, onda nije teško shvatiti Ševarlićeva predviđanja za ovu godinu (neisplaćeni poticaji za 2015. i višestruko umanjene za 2016. zacijelo će rezultirati značajnim umanjenjima ulaganja sredstava u zaštitu jesenskih, odnosno u sjetvu proljetnih usjeva).

To što ovakav potez Vlade nisu propratile nikakve značajnije reakcije udruga poljoprivrednika (koje skoro da su svojom šutnjom amenovale uredbu) ne samo da više nije nikakvo iznenađenje već više nije niti zanimljivo. Stoga je i u ovom slučaju, upravo i poput prosvjeda novinara, položaja radnika (otpuštanja ili rad bez isplaćenih zarada) ili umanjenja mirovina, zaključak isti: za situaciju u kojoj se nalaze, poljoprivrednici su sami odgovorni. I krivi. Ako tako nešto (još) osjećaju.

Z. R.

PLAKAT ĆE SUTRA

Podsjetimo, ova je uredba uslijedila nakon dva lažna i jednog još nepotvrđenog obećanja Ministarstva poljoprivrede o isplati zaostalih poticaja za prošlu godinu, a neposredno uoči raspisivanja izbora na svim razinama. U tom smislu treba skinuti

portal *Magločistač* dao je možda i najbolje objašnjenje zašto je politika države prema poljoprivrednicima takva kakva jeste: režim se, jednostavno, ne boji ove kategorije stanovništva i, shodno tome, može (im) zatezati remen do čak i preko devete rupe.

Nije, naravno, potrebno biti nikakav ekonomski stručnjak pa da se shvati da će ovaj iznos

vremenske prilike – Srbija neće moći računati na veće prinose (žitarica i uljarica, prije svega) u odnosu na ranije godine. Po njegovim riječima, potpuno je nelogično da zemlja koja je upravo počela pregovore o pristupu Europskoj uniji nastavlja politiku smanjivanja poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji (prvo sa 100 na 20 hektara, a sada i s 12.000

JESU LI U GOSPODARSTVU SRBIJE SVI RAVNOPRAVNI?

Ostao bez dodijeljenog priznanja

Novosadskom gospodarstveniku Stanku Krstinu dodijeljeno, ali na organiziranoj svečanosti nije i uručeno priznanje Moj izbor u kategoriji Mala poduzeća za našu zajednicu

Novosadskom privatnom poduzeću *Pre-print* d.o.o. vlasnika **Stanka Krstina** udruga *Moja Srbija* dodijelila je u prosincu 2015. godine priznanje *Moj izbor* u kategoriji *Mala poduzeća za našu zajednicu*. Neposredno prije zakazane svečane dodjele Krstin je obaviješten da mu priznanje neće biti uručeno u zakazanom terminu zbog sporne dokumentacije, u međuvremenu dostavljene organizatoru izbora, jer je Prosudbenom povjerenstvu zbog obimnosti dokumentacije potrebno više vremena za provjeru iste. Enigma ni do danas nije razriješena. Kod nesuđenoga laureata prisutne su teške nedoumice glede razloga ovakvog postupka *Moje Srbije*, kod druge strane ogorčenje zbog Krstinovih sumnji iznesenih u medijima.

DODJELA, PA POVLAČENJE PRESTIŽNOG PRIZNANJA

Priznanje *Moj izbor* u Srbiji ustanovljeno je 2010. godine, u okviru kampanje *Srbija ima kvalitetu*. Cilj kampanje je poticanje razvoja domaće proizvodnje i ulaganja u poboljšanje kvalitete robe i usluga u Srbiji. Kampanja je privukla veliku pozornost mnogih tvrtki koje posluju u Srbiji. Već nakon prve dodjele, ovo priznanje je postalo najprestižnije u gospodarstvu Srbije. Kako bi dobru kvalitetu proizvoda i usluga trebalo pratiti i odgovorno poslovanje tvrtki, već 2011. godine organizirana je i prva dodjela priznanja za društvenu odgovornost. Odlučeno je da i ovo priznanje ponese naziv *Moj izbor*, bazirajući se na snazi i vrijednosti novoizgrađenoga brenda. Ove

godine udruga *Moja Srbija*, u suradnji s Privrednom komorom Beograda i uz potporu Grada Beograda, peti je put nagradilo kompanije koje brinu o svojem okolišu, o radnicima i njihovim obiteljima, o lokalnoj zajednici i o društvu u cijelosti. Odluku o dobitnicima na temelju pristiglih prijava donijelo je Prosudbeno povjerenstvo, kojega su tvorili predstavnici Grada Beograda, Privredne komore Beograda, Centra potrošača Srbije i udruge *Moja Srbija*. Dopisom od 8. prosinca 2015. godine, potpisanim od prvog operativca *Moje Srbije* **Milana Ristića**, Stanko Krstin je obaviješten o odluci Prosudbenog povjerenstva da se njegovom poduzeću *Pre-print* d.o.o. dodijeli priznanje *Moj izbor* u kategoriji *Mala poduzeća za našu zajednicu*. Uz čestitku, Krstin je pozvan na svečanu dodjelu priznanja, zakazanu za 29. prosinca, u Svečanoj dvorani Skupštine Beograda. U međuvremenu, dopisom od 24. prosinca, predsjednik Ekološkog pokreta Novog Sada **Nikola Aleksić**, i umirovljenik **Dušan Kosjer** iz Indije dostavljaju *Mojoj Srbiji*, gradonačelniku Beograda **Siniši Malom** i veleposlaniku Velike Britanije i šefu Delegacije EU u Srbiji **Michaelu Davenportu** skoro 150 strana materijala o navodnoj neprijateljskoj i kriminalnoj djelatnosti Krstina, uz tvrdnju da se predmet djelatnosti imenovanog i njegove tvrtke nalazi u nadležnim državnim institucijama. Pokušali smo kontaktirati i Nikolu Aleksića.

»Obavijest o radu Stanka Krstina dostavio sam samo zbog toga da se *Moja Srbija* ne bi potpuno izblamirala«, rekao je

Aleksić, a na upit iz kojih motiva, odgovorio je samo kratko: »Daljih komentara nemam, zbogom!«.

DOKAZIVANJE DOKAZANOGA

Novonastala situacija Stanka Krstina je revoltirala kao čovjeka, kao uglednog biznismena i kao istaknutog člana hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Spornom dokumentacijom osporen je ugled i društvena odgovornost Krstina u Novom Sadu, ali i u državi općenito. Izjavama u medijima, a osobito priopćenjima na društvenim mrežama, ne samo Krstina, nego i veleposlanika Republike Hrvatske u Srbiji Aleksić etiketira zbog, po njemu, niza nedopuštenih poteza, poput špijunaže i namjernog trovanja građana Novog Sada, te im sugerira da bi bilo najbolje kad bi otišli u »lijepu njihovu«. Ta dokumentacija, u kojoj se Krstin, među ostalim, naziva djelatnikom hrvatske obavještajne službe, završila je kod Povjerenika za zaštitu ravnopravnosti. Od povjerenice **Brankice Janković** proglašena je diskriminatorskom na nacionalnoj osnovi. Preporučene mjere povjerenice Aleksić je ne samo ignorirao, nego je vrlo brzo, bez ikakvih posljedica, ponovio šovinističke istupe na društvenim mrežama. Krstinu je nejasno zbog čega su je organizatori natječaja za priznanje *Moj izbor* uzeli u obzir. Dopisima je kontaktirao nadležne institucije države Srbije. U kratkom roku decidno mu je odgovoreno da uz njegovo ime nisu vezane nikakve istražne radnje.

»*Mojoj Srbiji* sam u međuvremenu dostavio dodatnu dokumentaciju, ali sam od njih tražio i da meni dostave svu postojeću dokumentaciju kojom se osporava rješenje, po meni vrlo stručnog i kompetentnog, Prosudbenog povjerenstva za dodjelu osporenog priznanja. O Aleksiću i Kosjeru ne bih, jer ih ne poznajem osobno, niti oni mene. Na natječaj za ovo priznanje jesam aplicirao, smatrajući da ispunjavam sve uvjete, ali mi ono nije moralo biti dodeljeno. Ispalo je najgore, dodijeljeno mi je, pa je nakon toga ta odluka povučena, čime sam teško izblamiran. Zato ja sada, kao lojalan građanin Srbije koji poštuje zemlju u kojoj živi i njezine zakone, pitam što je u pozadini svega ovoga?«, pita se Krstin. Iz organizacije *Moja Srbija* stižu oprečna mišljenja.

»Stanko Krstin je od Prosudbenog povjerenstva predviđen za nagradu. Nakon toga stigle su pritužbe na rad njegovog poduzeća. Iz pristigle dokumentacije vidljivo je da je poduzeće *Pre-print* d.o.o. imalo probleme s ekološkom inspekcijom, da je bilo zatvarano, da je od građana potpisivana nekakva peticija, što potpuno osporava priznanje koje mu je trebalo biti dodijeljeno. Bili smo u obvezi odreagirati i sve zaustaviti dok se sporna dokumentacija ne ispita, o čemu je Krstin jasno informiran. Nije bilo potrebe u ovaj problem uključivati nacionalni moment, što je Krstin uradio u istupanjima u medijima. Mislim da je to s njegove strane vrlo neodgovorno.«, rekao nam je Ristić.

Ivan Andrašić

SKUPŠTINA GRADA SUBOTICE USVOJILA ODLUKU O MAKSIMALNOM BROJU UPOSLENIH U JAVNOM SEKTORU

2.373 – s tendencijom daljnjeg pada

Subotička Skupština grada usvojila je prošlog četvrtka (4. veljače) odluku o maksimalnom broju zaposlenih na neodređeno vrijeme u sustavu lokalne samouprave za 2015. Tako će u narednom razdoblju broj zaposlenih u javnom sektoru iznositi 2.373, odnosno – kako je nakon sjednice rekao gradonačelnik **Jenő Maglai** – bez posla će ostati oko 170 uposlenika. On je dodao kako je ova odluka morala biti usvojena, jer bi u protivnom Grad ostao bez transfernih sredstava što bi, kako je rekao, najkasnije za mjesec dana u potpunosti paraliziralo rad lokalne samouprave.

NEOZBILJNO O OZBILJNOM

Međutim, ma koliko ova odluka, šahovskim rječnikom kazano, bila iznuđena njezinom donošenju prethodila je dvosatna rasprava u kojoj su oporbeni vijećnici iznosili opće i pojedinačne primjedbe, prije svega na sam materijal koji su dobili. Konkretno, vijećnici Demokratske stranke isticali su kako je materijal »za jednu ovako ozbiljnu temu neozbiljno pripremljen«, navodeći za to primjer da se iz prikazane tablice o maksimalnoj brojci čak 56 institucija koje potpadaju pod pojam javnog sektora ne vidi i sadašnja brojka uposlenih, a samim tim niti koliko je ljudi u kojoj »višak«. Po riječima šefa skupine vijećnika DS-a **Slavka Paraća** lokalna samouprava nije na vrijeme krenula u rješavanje ovako važnog pitanja zbog čega će, kako je istaknuo, ceh na kraju platiti najmanje plaćeni i radnici s najnižom stručnom spremom. Njegov kolega iz Liberalno-demokratske partije **Róbert Sebők** ustvrdio je kako će se zbog toga buduća

Bez posla u Gradskoj upravi, javnim poduzećima, obrazovnim i institucijama kulture u prvom valu ostaje oko 170 radnika, a nova odluka s istim ishodom bit će već u lipnju

otpuštanja odvijati po partijskom načelu, što je – istina, govoreći u nacionalnim kategorijama – nekoliko dana ranije u priopćenju za javnost naveo i šef skupine vijećnika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Ivan Ušumović**.

Njihove primjedbe, međutim, opovrgao je gradonačelnik riječima kako je lokalna samouprava – i pored obećanja potpredsjednice Vlade i ministrice državne uprave i lokalne samouprave **Kori Udovički** za vrijeme proslave Dana grada (1. rujna) da će brojku o maksimalnoj brojci uposlenih u javnom sektoru dobiti do 20. rujna – to izvješće dobila tek 8. prosinca prošle godine. Tek nakon toga, po riječima Maglaja, lokalna samouprava mogla je pristupiti ovom

poslu, a prvi korak na tom putu bio je formiranje radne grupe posljednjeg dana prošle godine.

PROFESIONALIZACIJA SISTEMATIZACIJE

Govoreći o konkretnijim slučajevima otpuštanja, gradonačelnik je rekao kako se u samoj Gradskoj kući za otpremnine javilo dvadesetak uposlenih dok se brojka uposlenih koji su se dragovoljno javili za otpremninu u javnim poduzećima kreće između šest i sedam. To je po njegovim riječima jasan dokaz kako posao u Gradskoj kući više nije toliko »atraktivan«, a u prilog budućeg smanjenja uposlenih u Gradskoj upravi on je naveo podatak da će ta brojka s 390 – koliko ih je bilo kada je stupio

na sadašnju dužnost – ove godine iznositi 310. Ističući kako će konačnu odluku o zaposlenima u javnom sektoru donijeti rukovodioci institucija, on je rekao kako se prilikom sačinjavanja liste o maksimalnoj brojci uposlenih u njima nije polazilo od najmanje plaćenih poslova ili najniže stručne spreme. Ipak, on je rekao kako će najveći udar ove racionalizacije pretrpjeti Predškolska ustanova *Naša radost*, koja će od 1. rujna ostati bez šezdesetak uposlenika, te Ravnateljstvo za izgradnju Grada, u kom je otkaz predviđen za petnaestak ljudi.

Ipak, iako izravno za govornikom čak niti oporba to nije izgovorila, Maglai je kritički progovorio o samom načinu provedbe racionalizacije uposlenih u javnom sektoru. Kako je rekao, posao sistematizacije radnih mjesta trebao bi biti povjeren profesionalnoj tvrtki koja bi njezinu izradu trebala završiti u roku od tri do šest mjeseci. Ovako, uvijek ostaje otvoren prostor za nagađanja o stranačkom ili nacionalnom principu otpuštanja ljudi ili jednostavno da i osobni odnosi budu jedan od faktora koji će utjecati na to da se netko nađe na listi nepoželjnih. Maglai je istaknuo kako je povjeravanje ovog posla profesionalnoj tvrtki veoma bitno, jer će lokalna samouprava novu odluku o višku zaposlenih u javnom sektoru donijeti već u lipnju ove godine.

Protekla sjednica Skupštine grada ostat će upamćena i po tome što je na njoj formirana nova skupina vijećnika – Mađarski pokret – na čijem je čelu **József Huzsvár** i koja broji devet vijećnika tako da je Savez vojvođanskih Mađara, iz kog su se izdvojili, ostao na sedam vijećnika.

Z. R.

GERONTOLOŠKI CENTAR SUBOTICA – USTANOVA SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Dom ili ne?

Suvremene migracije mladih u potrazi za poslom za posljedicu imaju sve više starih ljudi koji ostaju sami u gradu

Odluka o odlasku u dom za stare jedna je od najtežih s kojom se ljudi u životu suočavaju. Razlozi smještanja u dom mogu biti različiti, počev od demencije, terminalnih faza bolesti koje zahtijevaju neprestalnu njegu, do samostalne procjene starih ljudi da više ne mogu sami skrbiti o sebi te da će im u društvu vršnjaka i njegu stručnih osoba biti bolje nego kod kuće. Subotički Gerontološki centar ima dugu tradiciju skrbi o starim ljudima, a predstavio ga je direktor Doma, **Petar Balažević**.

PROBLEM ZAPOSŁJAVANJA

»Gerontološki centar je ustanova socijalno zdravstvene zaštite, čiji je osnivač Vlada AP Vojvodine. U Domu ukupno ima 306 zaposlenih, a što se financiranja tiče, dijelom se financiramo iz Ministarstva zdravstva, odnosno Fonda za zdravstvo koji financira plaće za 43 zaposlena medicinska radnika. Plaće 15 stručnih radnika (psihologa, andragoga, pravnika i dr.) financira Ministarstvo za rad, boračka i socijalna pitanja. Ostale zaposlene do broja 233 plaćamo iz cijene smještaja, a 73 zaposlena koji rade u otvorenoj zaštiti financira lokalna samouprava. Imamo tri domska objekta, kapaciteta 530 mjesta. U objektu na Karađorđevom putu kapacitet je osamdesetak kreveta, u objektu u ulici 27. marta je oko 180, a ostali su u centralnom domu u Dudovoj Šumi. Ovaj dom se sastoji od dvije jedinice. Jedna je dom pansionog tipa, gdje se smještaju korisnici koji su neovisni od tuđe njege i pomoći. To je zapravo tip samačkog hotela s jednokrevetnim i dvokrevetnim

sobama. Oni imaju osiguranu kuhinju, pranje rublja, zdravstvenu zaštitu, ali oni sami brinu o sebi. Na petom i šestom katu je stacionar sa 120 ležajeva i tamo su oni koji u potpunosti ovise o tuđoj pomoći. Prošle godine smo u ulici 27. marta izgradili novi objekt za palijativno zbrinjavanje. Taj novi objekt će moći primiti 66 korisnika i uskoro

treba naglasiti i što je problem je da je ovu ustanovu u protekle dvije godine napustilo 115 zaposlenih. Svi oni su negovatelji, pomoćni radnici i nešto medicinskih sestara. Ono što olakšava odlazak je činjenica da većina Subotičana ima dvojno, a neki i trojno državljanstvo. S državljanstvima Hrvatske ili Mađarske se lakše odlazi u Europu, gdje

neregistriranih domova. Postoje liste čekanja na osnovu kojih se ulazi u dom. Iseljenja iz Doma su rijetka, uglavnom ljudi tu ostaju do kraja života. Demografski podaci s posljednjeg popisa stanovnika u Subotici govore da je bilo 25 posto starijih od 65 godina. S obzirom na trend odlaska mladih posljednjih 4-5 godina, mislim da smo pobili brojku

očekujemo njegov tehnički prijem. Ono što je veliki problem je pitanje zaposlenih koji će tamo raditi. Racionalizacija u državnoj upravi zahvatila je i nas i teško da ćemo dobiti suglasnost. Međutim, vjerujem da kada je Ministarstvo našlo snage isfinancirati objekt da će naći snage i mogućnosti zapošljavanja ljudi koji će brinuti o ljudima koji će tamo biti smješteni. Ono što

su plaće daleko bolje nego kod nas. Prosječna plaća u ovoj ustanovi je iznosila 27.000 dinara. Negovatelji imaju 21.000 dinara i zaista je teško za taj novac očekivati da netko ostane. Unatoč svemu, kvaliteta usluge u Domu nije opala. Još uvijek se traži mjesto više u našem domu i pored činjenice da u Subotici, osim našeg doma, postoji 10 registriranih i vjerojatno isto toliko

starijih od 65 godina, što nas svrstava u najstarije gradove u zemlji.

NAJJEFITINIJI DOM U GRADU

Cijene smještaja variraju u ovisnosti od kategorije soba u koju se korisnik useljava. Direktor Doma okvirno je predstavio cjenik doma i uvjete plaćanja:

»Cijena smještaja ovisi od kategorije u koju se smješta. Najjeftinija je neovisna kategorija u dvokrevetnoj sobi. Tu je cijena smještaja oko 30.000 dinara. U jednokrevetnoj sobi je cijena 38.000 dinara, a garsonjere visokog standarda staju oko 45.000 dinara. To nas svrstava u najjeftiniji dom u gradu, jer je cijena u privatnim domovima daleko veća. Ono što treba naglasiti je da su kod nas u cijenu uračunate sve usluge (pelene, prijevoz do bolnice). Korisnici doma imaju nužni džeparac koji im se mora isplaćivati. Što se plaćanja tiče, neki Dom plaćaju sami, a neki dolaze preko Centra za socijalnu skrb, te teret troškova za njih snosi država. Treća kategorija su oni čija mirovina ne pokriva cijenu smještaja u Domu. Njima razliku plaćaju ili srodnici ili Ministarstvo«.

Socijalna radnica **Melinda Perna** pojasnila je kako se po najnovijem zakonu rješavaju situacije u kojima mirovine korisnika ne pokrivaju troškove doma:

»Razlozi za smještaj u Dom su različiti. Nekada stari ljudi sami odluče doći u Dom, jer ne mogu više sami skrbiti za sebe. Nekada beskućnici putem Centra za socijalnu skrb traže da ih se smjesti. Troškove smještaja neki ljudi snose sami, dok drugima smještaj plaća država na temelju nalaza Centra za socijalnu skrb ukoliko nema drugog načina da se smještaj naplati. U slučaju kada iznos mirovine budućeg korisnika nije dostatan za pokrivanje troškova Doma, razliku bi trebali plaćati srodnici. Događaju se situacije da srodnici ili ne žele ili nemaju mogućnosti participirati u troškovima Doma. U tom slučaju, budući korisnik je dužan tužiti srodnike putem Suda koji utvrđuje obvezu plaćanja shodno njihovim mogućnostima. Ukoliko Sud utvrdi da oni nisu u mogućnosti participirati, troškove smještaja dotira država. Ako netko ima imovinu, a mirovina ne pokriva troškove Doma, imovina se stavlja pod hipoteku.«

ŽIVOT U PANSIONSKOM DIJELU DOMA

Gospođa **Éva Szádeczky** već je četiri godine u pansionском dijelu Doma i zadovoljna je uslugama i načinom na koji je organiziran život u domu. O svom iskustvu govori sljedeće:

»Po zanimanju sam bila knjižničarka i 25 godina sam radila u Gradskoj knjižnici. Nakon toga sam prešla u Radio Suboticu u mađarsku redakciju i radila sam kao tajnica. To mi se jako dopalo, jer volim dinamičan život. To je tada bio jako dobar kolektiv. Kada sam već otišla u mirovinu,

upoznala s jednim gospodinom, koji je već bio u Domu. U prvo vrijeme sam dolazila kod njega u posjet, puno smo razgovarali i na kraju odlučili skupa useliti u dvokrevetnu sobu. Skupa smo već četiri godine. Meni se tu jako sviđa. Ima puno zanimacija, ali pošto moj životni suputnik ima zdravstvenih problema, ja sam zadužena za brigu oko administrativnih poslova, nekretnina i dr. Ljudi najčešće odlučuju doći u Dom kada se razbole. Zatim, tu je i samoća. Ljudima je lakše kada ne moraju razmišljati o kuhanju i pranju. Tu je sve to riješeno. Svaki tjedan se sprema

Éva Szádeczky

otvorila se mogućnost rada na *Pannon TV*, pa sam i tamo radila još šest godina. Nakon tih šest godina, konačno sam odlučila više ne raditi. Ja sam davno odlučila da ću jednoga dana doći u Dom. Imam jednu kćer, koja s obitelji živi u Njemačkoj. Kada su oni otišli, rekla sam da o meni ne treba brinuti, jer dok sam zdrava biti ću kod kuće, a kada budem osjetila da više ne mogu, otići ću u Dom. O uvjetima u Domu sam znala i ranije. Naime, kako sam bila šef službe koja vodi računa o manjim knjižnicama kao što je ova u Domu, imala sam prigodu obići Dom kada sam dolazila u kontrolu. Meni se to jako dopalo i već tada sam odlučila doći u Dom kada za to dođe vrijeme. U međuvremenu se dogodilo to da sam se

stan, rublje se pere, dvotjedno se mijenja krevetnina. Jedina obveza je iznošenje smeća iz sobe ili brisanje prašine. Ja radim i na računalu, jer sam dugo bila lektor u *Subotičkim novinama*. S djecom održavam kontakt preko skypea, pišemo mailove, šaljem fotografije. Uvijek nađem neki posao za sebe. Volim i ručni rad, nekada odem u Hoby sobu, ali sam puno okupirana našim osobnim stvarima.«

DOM ZA ODRASLA LICA I DOM ZA NJEGU

U objektu na Karadorđevom putu smješteno je osamdesetak korisnika. To su uglavnom psihički bolesne osobe koje tu, osim njege, imaju i organiziran društveni život. Psihologinja

Aleksandra Dejić svakodnevno radi s ovom kategorijom ljudi:

»Ovo je dom za odrasla lica, a osim toga postoji i dom za njegu. U ova dva doma su smješteni ljudi koji imaju zdravstvenih problema, s time da je u Domu na Karadorđevom putu smještena za nijansu lakša kategorija korisnika. Tu su dementne osobe, psihijatrijski bolesnici koji su pod terapijom i koji nisu agresivni, te kategorija alkoholičara u apstinenciji. Za sve kategorije je važno dovesti ih u stanje da mogu funkcionirati u kolektivnom smještaju. Dom je otvoren, postoji kontrola, ali korisnici imaju mogućnost izići iz Doma. Kategorija liječenih alkoholičara, kojih ima i najviše, su najveći problem. Oni su najčešće ujedno i socijalni slučajevi, te ih zbrinjava Centar za socijalnu skrb. Ako imaju obitelj, oni su ih se najčešće odrekli jer nisu mogli ništa s njima. Nekada budu dovedeni s ulice, jer nemaju obitelj ili nisu u kontaktu s njima. Rad s njima je težak jer nekada odbijaju suradnju i svadljivi su. U centralni dom se ne smještaju dementne osobe ili psihički oboljele. Dogodi se da stare osobe, koje su zdrave ušle u Dom, vremenom postanu dementne. Kako kod takvih osoba svaka promjena sredine pogoršava stanje, nastojimo što duže ih zadržati u poznatoj sredini. Kod demencije ne postoji opasnost za druge ljude, već su oni opasni za sebe. Znaju odlutati i izgubiti se. Treba naglasiti važnost Doma u smislu čuvanja i brige za osobe koje bi, da takve brige nema, sigurno predstavljale opasnost i za sebe i za okolinu.«

Percepcija Doma za stare se danas promijenila u odnosu na vrijeme kada je obitelj bila ta koja je skrbila za svoje stare članove. Suvremene migracije mladih obitelji u potrazi za poslom za posljedicu imaju sve više starih ljudi koji ostaju sami u gradu. Hoće li smještanje u Dom biti najbolje rješenje u starosti, odluka je koju čovjek donosi sam ili uz potporu obitelji.

Aleksandra Prčić

Kako DSHV treba ići na izbore?

ANTUN ŠPANOVIĆ,
Srijemska Mitrovica

Skupa s DS-om

Kako za DSHV tako i za ostale stranke, uvijek se postavlja pitanje pred izbore trebaju li stranke nastupati samostalno ili u koaliciji s nekim? DSHV mora na predstojećim izborima nastupati u koaliciji, jer smo mala stranka, a i ne postoji dogovor svih tih malih nacionalnih stranaka da izađu skupa na izbore. Vjerojatno kao i do sada, ići ćemo u koaliciju s Demokratskom strankom. To se tiče republičkog i pokrajinskog nivoa, a što se tiče lokalna, tu je situacija drugačija. Mi smo mala stranka i uvijek moramo gledati da budemo u pobjedničkoj ekipi. Postoje one stranke s kojima ne možemo i ni po koju cijenu ne bismo mogli skupa, a zna se da su to krajnje desničarske stranke. Zašto je nama važno da ulazimo u koaliciju? Ukoliko ne uđemo u koaliciju, nećemo biti prisutni u javnom životu. Niti u skupštinama općine, niti u raznim upravnim i izvršnim odborima, a čim smo prisutni u društvenom životu, veća nam je mogućnost da dođemo i do izvjesnih financijskih sredstava. Ovdje u Srijemskoj Mitrovici u lokalnom parlamentu DSHV ima svog vijećnika što smatram da je jako dobro, jer se tako čuje naš glas. Mislim da je jako važno da na lokalnom nivou i dalje imamo svog predstavnika, jer je pred nama teško razdoblje i otvaranja poglavlja 23 i 24 koja su od iznimno velikog značaja za položaj nacionalnih manjina. A ako ne budemo imali niti tog jednog predstavnika, teško da ćemo moći ostvariti neka svoja prava kao nacionalna manjina na ovim prostorima. Zato podržavam da DSHV na predstojećim izborima nastupa skupa s Demokratskom strankom, kao i do sada.

S. D.

MARINKO ĐANIĆ,
Sonta

Bitno je ući u Parlament

Iskreno, zatečen sam raspisivanjem ovih parlamentarnih izbora, ali sam i zabrinut novim dešavanjima u našoj nacionalnoj zajednici. Vidim da sad već imamo nekoliko političkih opcija i da će svaka zasebno na izbore. Već znamo da je naša najveća nacionalna stranka, DSHV, u prošlosti koalirala s više opcija, od desnice, do ljevice, pa za ove izbore koju god odaberu, neće biti nikakvo iznenađenje. Radovao sam se koaliciji s DS-om; s velikom voljom sam glasovao za njih. Tada smo imali parlamentarnu stranku, ali sam bio pomalo razočaran i vrlo nezadovoljan zbog toga što našega zastupnika **Petra Kuntića** baš i nismo vidali za skupštinskom govornicom, za razliku od mađarskih, romskih i nekih drugih zastupnika. A bilo je puno situacija glede odnosa prema institucijama, a i prema pojedinim pripadnicima naše nacionalne zajednice na koje je trebalo javno ukazati. Nije mi strana ni pomisao da bi možda jedini način ponovnog ulaska DSHV-a u parlament Srbije bila koalicija sa SNS-om na razini parlamentarnih, a možda i pokrajinskih izbora, jer pretpostavljam da će oni uvjerljivo osvojiti i jedne i druge. Istina, SNS nam baš i nije programski slična stranka, ali s druge strane, trebali bismo pragmatički razmišljati. U politici jednostavno nema ni poštenja ni romantike. Mislim da bi trebalo, bez obzira s kim se ulazi u koaliciju, postići kvalitetan prijeizborni dogovor, koji bi osigurao ulazak jednoga do dvojice zastupnika u parlament, što bi nam otvorilo nove mogućnosti u eksponiranju naše nacionalne zajednice.

I. A.

ADAM TUBIĆ,
Bereg

Koalicija, ali s kim?

Kao član (sada već bivši) DSHV-a bio sam na listi za prošle lokalne izbore u Somboru gdje smo bili u koaliciji s DS-om. I sada sam vijećnik, pa bih iz tog kuta rekao da manjinske stranke moraju na izbore ići s većim strankama ako žele biti dio vlasti. Na prošlim lokalnim, pokrajinskim i republičkim izborima najjača stranka, na svim nivoima vlasti, bila je Demokratska stranka i koalicija s njom nekako je bila prirodna i za stranku i za njene birače. Sada je situacija drugačija, najjača stranka je Srpska napredna stranka, pa je onda pitanje trebamo li na izbore ići u koaliciju s njom? Mišljenja su podijeljena, a ni ja sam ne znam što bih o tome rekao. Ako gledamo u Hrvatsku, onda ćemo vidjeti da tamo srpska manjinska zajednica uvijek ide s pobjednicima. Trebamo li i mi to uraditi, ne znam. SNS je na vlasti, ali oni nam kao stranka nikako ne odgovaraju. Znamo kako dolaze na vlast, što rade po Vojvodini i ići s njima eventualno u koaliciju dvosjekli je mač. Mislim da sada Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u Somboru, poslije svih onih podjela, nema snagu samostalno izaći na lokalne izbore. Vidjeli ste što su naprednjaci uradili na izborima za Savjet MZ u Monoštoru, pa je suviše dalje i govoriti. Kada je riječ o pokrajinskim i republičkim izborima, mislim da u ovom izbornom ciklusu nećemo imati šansu izboriti niti jedno zastupničko mjesto u Republici ili Pokrajini. Jednostavno ne znam što je najkorisnije uraditi u ovakvom odnosu političkih snaga kakvi su danas u Srbiji.

Z. V.

**RAZGOVOR U POVODU
ODLASKA U MIROVINU:**
**MARIJA HEĆIMOVIĆ,
BIVŠA UPOSLENICA HMI**

Pomoć studentima najdraži dio posla

bile su kazališne, folklorne, pjevačke i tamburaške skupine, politički, kulturni, crkveni, znanstveni i drugi predstavnici zajednice, učenci osnovnih i srednjih škola, te pojedinci čije smo knjige predstavljali ili izložbe otvarali. Od svih programa istaknula bih Forum hrvatskih manjina kojim ja Matica

željela državnim tijelima i institucijama u Hrvatskoj predložiti stanje i probleme autohtonih hrvatskih zajednica i potaknuti ih na pružanje veće potpore i pomoći putem međudržavnih dogovora i sporazuma. Teme Foruma bile su primjerice Znanstvena i kulturna suradnja između hrvatskih manjinskih zajednica i RH (stanje i perspektive), Uloga parlamentarnih zastupnika, MMO i Savjeta Vlade za nacionalne manjine u ostvarivanju zajamčenih prava pripadnika hrvatskih manjina u EU te druge teme vezane za školstvo, informiranje i Crkvu. Bio je to odmak od tema iz sfere kulture, jer smo smatrali kako je važno predstaviti i drugu stranu života hrvatskih zajednica koji nije samo lijepo pjevanje, ples ili neka knjiga. Vrlo značajan projekt je bio i Tjedan hrvatskih manjina koji se održavao u Zagrebu i na kojem se u lipnju 1998. predstavila i hrvatska zajednica iz Vojvodine kroz brojne kulturne programe. Tjedan hrvatskih manjina se više ne održava zbog nedostatka sredstava. Ipak, najdraži dio posla u Matici bile su godine od 1999. do 2006. kada su studenti iz Subotice i

okolnih mjesta dolazili na studij u Zagreb i kad sam bila u prilici olakšati njihove prve studentske korake – od nabave potrebnih dokumenata do upisa i smještaja u studentske domove. S ponosom ističem da je tada godišnji prosjek bio 35 upisanih studenata. Valja naglasiti da sam kao djelatnica Matice bila posrednica između studenata i nadležnih ministarstava i Studentskog centra uz veliku potporu dobro znanih Hrvata iz Vojvodine **Aleksandra Skenderovića** i **Josipa Ivanovića**, dok su **Luka Štilinović** i njegova supruga **Marica** prvi započeli pomagati studentima 90-ih godina, a ja sam imala priliku nastaviti tamo gdje su oni stali.

Kako iz zagrebačke perspektive vidite događanja u hrvatskoj zajednici u Srbiji? Koja od njih na Vas ostavljaju najjači dojam?

Redovito pratim događanja u hrvatskoj zajednici preko službenih i osobnih kontakata i putem tiska. Primjetan je veliki pomak u svakom segmentu života i rada zajednice. Usudila bih se tvrditi da se on temelji ponajviše na vašim vlastitim snagama i povijesnom nagonu za samoodržanjem, usprkos prilično skromnim sredstvima s bilo koje strane. Veseli me svaki korak koji proizvodi pozitivne efekte. No, valjalo bi stalno imati na umu poznatu narodnu pripovijetku o sedam prutova. Razmirice između vijećnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, predstavnika pojedinih udruga i slično pogađaju prvo zajednicu, a potom i svakog tko to promatra sa strane a kome

je stalo do dobrobiti hrvatske zajednice. To u svakom slučaju jako utječe i na pomoć izvana, kakve god naravi i obujma ona bila.

Hoće li nova vlast u Hrvatskoj imati više senzibiliteta za rješavanje problema ovdašnjih Hrvata?

Poznato mi je da hrvatske autohtone manjine nisu zadovoljne politikom i angažmanom Republike Hrvatske kada je u pitanju provedba njihovih zajamčenih prava u domicilnim državama. Do sada smo imali nekoliko vlada, a većega pomaka zapravo nema. Teško je vjerovati da će se nešto bitno desiti i ubuduće. No, u *Hrvatskoj rijeci* je ljetos **Ivan Šuker**, političar sada vladajuće koalicije, izjavio kako tu ima puno prostora za djelovanje počev od organizacije Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske, preko gospodarske i institucionalne pomoći pa sve do unapređenja međudržavne i prekogranične suradnje. Nadajmo se boljemu za Hrvate u Srbiji.

Održavate li veze s rodnim Tavankutom, odnosno Suboticom...

Tavankut kao rodno selo ima posebno mjesto u mom srcu i to se neće promijeniti do kraja. Znam da sam tamo dobrodošla i osjećam se potpuno svoja na svome. U Subotici sam odrasla i sva lijepa sjećanja na djetinjstvo i gimnazijske nezaboravne dane vezani su za taj grad. Održavam redovite rodbinske i prijateljske veze, dolazim na svaku proslavu mature, a sada u mirovini, vjerujem da ću dolaziti i češće.

D. B. P.

Marija Hećimović, višegodišnja uposlenica Hrvatske matice iseljenika, poznata je ovdašnjim Hrvatima. Suradivala je s njima kroz različite projekte, radeći od sredine 90-ih u Matici Odjelu za autohtone hrvatske manjine. Nedavno je otišla u mirovinu, te smo tim povodom razgovarali s njome.

Kao uposlenica HMI, kroz različite projekte te institucije pomagali ste i ovdašnje Hrvate. Koji su projekti bili u pitanju, koje biste eventualno izdvojili?

Suradnja s Hrvatima u Srbiji odvijala se kroz više programa kao što su Dani pučkoga teatra, Forum hrvatskih manjina, Kulturna nagrada Najselo, predstavljanje knjiga, održavanje raznih izložaba, povezivanje hrvatskih kulturno-umjetničkih društva iz Srbije s društvima u Hrvatskoj, nabavu knjiga za hrvatsku nastavu i pripomoć pri gostovanju srednjoškolaca. U suradnji s drugim kolegama u Matici članovi hrvatske zajednice dolazili su na Malu školu hrvatskoga jezika, Školu folklor, Radionicu narodnih nošnji, Dramsku radionicu i Task Force. Sudionici navedenih programa

Kruh naš na tezgama

NEKAD
i
SAD

Na prostoru između Gradske kuće i Muzičke škole u novije vrijeme smješten je parking, a prije stotinu godina na istoj lokaciji širio se miris – kruha. Tržnica kruha zabilježena fotoobjektivom u ono vrijeme, a za današnje prilike posve nesvakidašnja, prikazuje prodaju somuna na tezgama; gotovo se može osjetiti miris ovog nezamjenjivog sastojka subotičke trpeze.

Fascinantno je promatrati subotičke tržnice kroz staro vrijeme, kao prodajna mjesta, ali i kroz njihovu nezaobilaznu društvenu socijalnu ulogu, jer su one bile i ostale važne lokacije susretanja stanovnika. Tržnica je dugo postojala i s druge strane Gradske kuće i češće je spominjana u različitim kronikama, a evo je na razglednici (sakupljači kažu vrlo rijetkoj) prikazane i na mjestu današnjeg parkinga. Važne i za prodavače i za kupce, napose dok još nije bilo većih trgovačkih kuća, tržnice su u prošlosti locirane u više dijelova užeg područja grada, uz dojam o njihovoj čestoj selidbi i premještanju. Tržničnu djelatnost je u kontinuitetu pratila atmosfera nedovršenosti »nečega«, primjerice broja tezgi, veličine i lokacije prostora, prateće opreme i tome slično, te je bila predmet i planova i projekata (također nedovršenih konkretnom realizacijom). I za današnju Mliječnu tržnicu svojevrjeme je planiran natkriveni moderan objekt, čak katni.

Kroz minule stotine godina tržnice su mijenjale lokacije, izgled i vrstu nudene robe, ali su sve vrijeme, pa i u 21. stoljeću, ostale bitan i još uvijek neizostavni dio trgovine.

K. K.

DEBO ČETVRTAK U DOMU DSHV-A

Njegovanje tradicije uz fanke

Prošloga četvrtka, 4. veljače, posljednjeg prije nastupajuće korizme, u svom domu u Subotici Demokratski savez Hrvata u Vojvodini svečano je obilježio tradicijski običaj – *Debo četvrtak*.

Poželjevši dobrodošlicu svim članovima i simpatizerima stranke, te brojnim uzvanicima iz društveno-političkog života grada, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** je istaknuo vrijednost njegovanja ovog tradicijskog običaja.

»Na ovaj način i DSHV daje svoj obol, prinos očuvanju našeg bogatog kulturnog naslijeđa. Na današnji dan bi trebalo jesti devet puta i prema vjerovanju na taj način sakupiti dosta energije, a posljednje jelo su *fanki*, koje ćemo i mi, zahvaljujući našoj snaš **Mariški** i ovog puta blagovati«.

Žigmanov je naglasio simboliku ovoga dana koja se mora prepoznati u sadašnjem trenutku, kada se puno govori i obavljaju pripreme za predstojeće izbore.

»Bliži se početak izborne kampanje za čije se, po nas, poželjne posljedice moramo izboriti. DSHV i Hrvati u Srbiji izlaze na nove izbore sa starim nadama koje se okupljaju oko nekoliko riječi: dostojanstvo, jednakost i ravnopravnost. Hoćemo da se životi građana hrvatske nacionalnosti odvijaju na dostojanstven način, da nismo objekti nikakvih diskriminacija i da budućnost osvajamo kao ravnopravni građani države čije poreze ovdašnji Hrvati iznadprosječno plaćaju«.

Gostima se prigodnim pozdravnim riječima obratio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**.

»Kao diplomatski predstavnik Hrvatske nastojim pomagati ljudima koji ovdje žive. Međutim, moram priznati kako je ovaj događaj nešto gdje vi pomažete meni, upoznavanjem nečega za mene potpuno novoga. Želim vam da se ugodno osjećate, veseli i radosno uoči korizme, vremena u kojem se pozivamo na osobno preispitivanje«.

Jedna od gošći na ovogodišnjem Debelom četvrtku bila je i **Katica Romoda**, koja je prijašnjih godina i aktivno sudjelovala u posluživanju *fanaka*:

»Ovoga puta sam bez angažmana, jer su mladi preuzeli posluživanje, ali sam spremna uskočiti ako bude trebalo. Volim doći na *Debo četvrtak* u DSHV, jer je u pitanju jedno lijepo druženje u duhu naše tradicije i svake godine s radošću dolazim«.

I **Lojzija Babičković** je redoviti gost na svečanom obilježavanju posljednjeg četvrtka pred korizmu.

»Redovito dolazim u dom DSHV-a, pogotovo na *Debo četvrtak*. Jako je lijepo, veselo je i družimo se uz odlične fanke«.

Mnogo više od tisuću fanaka je ispečeno te večeri u domu DSHV-a i pojedeno u slast od svih koji su došli uveličati ovaj tradicijski običaj.

I. P.

I u Sonti *Debo četvrtak*

U duhu tradicije sončanskih Hrvata Šokaca, članovi Podružnice DSHV-a Južno Podunavlje – Sonta, obilježili su *Debeli četvrtak*. Po običaju, poslužene su pripremile i organizirale članice Foruma žena MO Sonta. U maloj dvorani MZ Sonta okupilo se pedesetak članova stranke iz Sonte, Apatina, Vajske i Odžaka, te uzvanici i mještani, simpatizeri... U opuštenom ozračju okupljene članove i uzvanike pozdravili su predsjednik MO Sonta **Andrija Ađin** i predsjednik Podružnice **Željko Pakledinac**.

I. A.

VELIKO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKO PRELO U SOMBORU

Nit koja traje

»Kad zasvira tamburica i zapiva naša snaša / bunjevačko kolo krene / ta to su vam prela naša«, stihovi su **Cecilije Miler** koji u nekoliko riječi sažimaju bit prela: pjesma, igra i druženje.

Tako je u prošlu subotu navečer bilo i u Hrvatskom domu u Somboru, gdje je

HKUD *Vladimir Nazor* organizirao 82. Veliko bunjevačko-šokačko prelo. Skupili se gosti sa svih strana, oni iz grada, okolnih salaša, a došli su i gosti iz Hrvatske. I tako već 82 godine. Za redom. Nit koja traje, kao poveznica svih Hrvata iz Sombora i okolice. A dvorana Hrvatskog doma puna gostiju.

Svih generacija. Stariji gledaju i porede s prelima iz njihove mladosti, ali usprkos godinama ne odolijevaju da se uhvate u Veliko bunjevačko kolo. Oni mlađi uz njih. I tako u susret stotoj objetnici prela.

A u onom službenom dijelu programa smjenjivali su se na pozornici gosti iz Hrvatske

KUD *Vinica* iz Vinice u okolici Varaždina, te domaćini – *Nazorovi* foklorasi i pjevači. To što prelu nije prisustvovao nitko u ime zvaničnika grada Sombora na njihovu je dušu, jer tradicija duga 82 godine tako nešto ne zaslužuje.

Z.V.

Marinbal u Lemešu

Prve subote po blagdanu Svijećnice, 6. veljače, HBKUD *Lemeš* organizirao je Marin bal u Domu kulture u Lemešu. Danas se bal otvara standardnim bunjevačkim plesnim koreografijama članova folklorne sekcije a zatim slijedi večera i zabava dok se nekada prije večere nije plesalo, a ples bi nakon večere poveo najstariji Bunjevac (Hrvat) među gostima, pa ako i nije bio u mogućnosti nastaviti važno je bilo samo povesti igru da bi se ostali priključili. Osnovu večere u Lemešu uvijek je činio juneći paprikaš kao i specijalitet poklada, vrući *fanki* u ponoć što se održalo do danas. Bogatu tombolu ove godine sponzoriralo je preko dvadeset poduzetnika. Najsretniji par u igri *Ples srca* nagrađen je buketom cvijeća i buteljom vina, a dodijeljena je titula najgipkije u limbo plesu.

Ž. Z.

12. veljače 2016.

Gupčev bal

Pokladno okupljanje *Gupčev bal* osmi put organizirao je HKPD Matija Gubec iz Tavankuta u subotu, 6. veljače. Više od 250 sudionika pokazuje kako *Gupčev bal* zaista jeste

skup druženja i pokazatelj zajedništva. Za dobru zabavu gostiju pobrinuli su se dobri domaćini kao i tamburaški sastav *Biseri*, te *Lidija* i *Boban*.

I. D.

Šokačko prelo u Beregu

HKPD Silvije Strahimir Kranjčević organiziralo je u subotu, 6. veljače, 19. Šokačko prelo. U programu su sudjelovali gosti

iz Hrvatske MPS Baje, Ivanovac/Antunovac i KUD Jasen iz Šaptinovaca i dječji folklor Kranjčević.

12. veljače 2016.

TJEDAN U BAČKOJ

Prekobrojni

Sada i službeno – 54 radnika u Somboru dobit će otkaz. Naravno da se sada oni koji dobro poznaju somborske prilike i koji znaju za stotine radnika koji su dobili otkaz pitaju po čemu su ova 54, toliko posebna da njima čak i počinje naš ovotjedni pregled. E, pa drugačiji su po tome što se o njihovim otkazima vodila, nimalo kratka, prava politička rasprava. Pogađate sada, riječ je o otpuštanjima u somborskoj lokalnoj samoupravi, javnim poduzećima i ustanovama. A višak su 54 zaposlena uglavnom u mjesnim zajednicama, ali viškova ima i u ustanovama kulture kao što su kulturni centar, muzej, galerija, kazalište. Najviše otpuštanja bit će u Javnom poduzeću *Prostor*, koje postoji tek nekoliko godina, ali to nije bila prepreka da se radnika nagomila toliko da ih je čak 12 na popisu prekobrojnih. S druge strane, ima onih koji će moći povećati broj radnika, kao što su Dom zdravlja ili predškolska ustanova. Kako smo praktički već u predizbornoj kampanji, rasprava o ovim otpuštanjima bila je dobar teren za ubiranje jeftinih političkih poena, pa su se tako na skupštinskoj govornici smjenjivali oni koji su predloženu odluku o otpuštanjima nazvali političkim obračunom, političkim pamfletom i stranačkim potkusurivanjem. Može se i tako gledati, ali ja bih rekla zato što su godinama, pa i više od desetljeća, upošljavanja u javnom sektoru bila skoro isključivo stranačka. U prijevodu, na posao se u tom sektoru, barem kada je riječ o Somboru (a vjerojatno i drugdje) moglo računati samo uz partijsku knjižicu ili pak preporuku nekoga iz političkog vrha. Znaju Somborci dobro da je, primjerice, do prije tri godine (čitaj do smjene vlasti u gradu), gerontodomaćica mogao biti samo onaj tko je član Demokratske stranke. Danas je, situacija drugačija – taj sektor »drže« naprednjaci. I iskreno da kažem zato me je i začudio javni istup jedne gerontodomaćice koja se medijima žalila što je stranci (SNS-u) morala mjesečno od svoje plaće davati 1.000 dinara, a kada je odbila uslijedio je raskid ugovora. Realno: čemu se ona čudi? Pa to je princip svih stranaka – stranka te uposli, a ti to moraš vratiti uplaćujući dio zarade i na razne druge načine. Ali da se vratim na najavljenja otpuštanja u javnom sektoru – možda i jesu politička, ali i zapošljavanja su bila politička, pa se nekako krug zatvara. Samo da se ne desi da ceh političkih zapošljavanja plate oni koji nemaju veze s politikom, jer je većina onih politički zaposlenih, znajući da im o(p)stanak ovisi o toj istoj politici na vrijeme promijenila tabor.

Z. Vasiljević

Tute u Plavni

Na kratko vrijeme, od nedjelje, 7., do utorka, 9. veljače, svakodnevni jednoličan život u Plavni je zamijenjen pjesmom, svirkom, šalama i smijehom. Održan je, deveti put za redom, pokladni običaj – Tute. Ovaj običaj potječe iz davnina, nekada je bio poganski, a kasnije je usko povezan s Crkvom. Kraj pokladnog vremena i početak korizme u ovom mjestu obilježavaju se na specifičan način.

Ove godine, prvi dan manifestacije, u pokladnu nedjelju, djeca, članovi HKUPD-a *Matoš*, obukla su se u svečane narodne nošnje i služili svetu misu. Nakon toga, kakav je već običaj, prošetala su središtem sela.

U ponedjeljak, 8. veljače, djeca su se obukla u tute i povorka od njih petnaestak krenula je organizirano ulicama Plavne. Uz vrisku i zvuke zvana i bakaruša prošetali su kroz selo, a prolaznike i promatrače namazali garom i karminom. Ugošćeni su kod obitelji **Sabo**, a nakon toga i kod obitelji **Bartulov Bikić**. U popodnevним satima za njih je organizirana zabava u Vatrogasnom domu.

U utorak, 9. veljače, veća skupina gadnih tuta, uz pjesmu, vrisku i buku krenula je u pohod po mjestu. Svojom pojavom zabavljali su prolaznike i promatrače. Nekoga su namazali, nekoga prisilili da se moli, a bilo je i zagrljaja i zajedničkog fotografiranja. Gadne tute ove godine ugostio je bračni par **Violeta i Krunoslav Pakledinac**.

Po ustaljenom običaju, navečer je u Vatrogasnom domu priređena večera uz druženje i zabavu. I ove godine bilo je mnogo gostiju iz Vukovara, ali i iz svih okolnih mjesta. Dvorana je bila prepuna. Goste su zabavljali *Momci* iz Bača, koji su svojom svirkom i pjesmom održavali dobro raspoloženje. Pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** kazivao je pjesmu *Plavanske tute*, koju je posvetio ovom događaju.

Na koncu večeri uslijedilo je pokapanje bege(ša). Ovaj komičan čin izazvao je buru smijeha, te su se gosti razišli u dobrom raspoloženju. Pokapanjem bege(ša) simbolično je označen kraj pokladnog vremena i početak korizme.

Z. Pelajić

Maškare u Rumi

U prostorijama HKPD *Matija Gubec* u Rumi, u subotu 6. veljače, održane su maškare. Ova manifestacija u Rumi održava se svake godine subotom pred čistu srijedu, kada se okupi veliki broj djece maskiranih u raznobojne kostime. Manifestaciju je otvorio predsjednik

društva **Pavle Škrobot**, a stručni žiri imao je težak posao da izabere pet najljepših maski. Večer je nastavljena veseljem na igranci u povodu Maškara, uz glazbu Tamburaškog orkestra ove hrvatske kulturne udruge iz Rume.

S. D.

Idem šorom i pjevam bećarac

Tavankučni su ovogodišnja putovanja započeli u Županji gostujući na 49. Šokačkom sijelu, koje je ove godine organizirano pod nazivom *Idem šorom i pjevam bećarac*. U prepunoj dvorani *Mladost* posjetitelji su u petak, 5. veljače, mogli

uživati u nastupima i dvaju županijskih kud-ova, te njihovih gostiju iz cijele Slavonije. Tavankučani su se predstavili tradicionalnim bunjevačkim plesovima.

I. D.

12. veljače 2016.

TJEDAN U SRIJEMU

Mogu li se spriječiti samoubojstva?

Proteklog tjedna u Srijemskoj Mitrovici dogodila su se dva samoubojstva u jednom danu.

U ranim jutarnjim satima najprije je pronađeno beživotno tijelo pedesetjednogodišnjeg muškarca, a samo sat vremena kasnije skokom s pješačkog mosta samoubojstvo je izvršila dvadesetjednogodišnja žena, majka troje male djece. Ova vijest uznemirila je javnost i navela ih na preispitivanje samih sebe, odnosno da li bi se takve pojave u društvu mogle spriječiti da se reagiralo na vrijeme? Nažalost, nezadovoljnih ljudi je sve više. Ekonomska kriza većinom je uzrok problema mnogih kao i nemogućnost iznalaženja rješenja za mnoge životne probleme. Ipak, pitanje koje se nameće jeste koliko čovjek u teškim trenucima može pomoći samome sebi ukoliko se na vrijeme obrati stručnim osobama, ili smo toliko izgubili samopoštovanje da nam je i vlastiti život postao toliko bezvrijedan? Psiholozi tvrde da je u osnovi prevencije suicida ljubav i potreba da se voli, potreba da se bude voljen i potreba za pripadanjem. Statistika govori i da muškarci češće dižu ruku na sebe nego žene, a u starosnoj strukturi srijemskih samoubojica trećina ima manje od 30 godina, a više od 40 posto su muškarci stariji od 60 godina. U 2015. godini na području Grada Srijemska Mitrovica registrirano je 11 samoubojstava, u 2013. 19 i 15 pokušaja samoubojstava. Ovakve pojave ljude rijetko ostavljaju ravnodušnima i izazivaju različite reakcije – od osude do suosjećanja do krajnje negativnog viđenja ovog čina kao pokazatelja kukavičluka i odustajanja od borbe. Ujedno se nameće i pitanje koji su to razlozi i koliko jaki trebaju biti da čovjeka navedu na misli o samoubojstvu? Nažalost, sve više smo okrenuti sami sebi, sve manje pažnje poklanjamo drugim ljudima i ne primjećujemo njihovu bol i patnju, kao česte promjene ponašanja koje upravo mogu biti uzroci suicida. U pronalaženju vlastitih izlaza, izgubili smo jedni druge. Zato bi ovo mogao biti apel na sve kojima se ljudi u teškoj situaciji obrate za razgovor ili pomoć. Da provjerimo sami sebe jesmo li zaista dobri ljudi time što ćemo pomoći nekom tko nam ne može uzvratiti. I možda jedna sugestija: da više pazimo jedni na druge, više pružamo ljubav i širimo pozitivnu energiju. A sve u cilju da se ovakve ružne stvari što manje događaju. Za svaki problem postoji rješenje, samo je potrebno pronaći pravu osobu s kojom ćemo ga riješiti.

S. Darabašić

Maskenbal u Srijemskoj Mitrovici

Kao i svake godine uoči korizme, HKC Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice i Mađarsko kulturno-umjetničko društvo

Srem, organizirali su u nedjelju, 7. veljače, maskenbal. U Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici okupio se veliki broj kako mladih tako i starijih, obučenih u raznobojne maske, kako bi se u duhu poklada proveselili i družili. Ova tradicija u Srijemskoj Mitrovici traje 20 godina.

S. D.

Poselo u Sotu

Sa željom da se tradicija i običaji naših starih ne zaboravi, Udruga žena Fruškogorske golubice iz Sota šesti put za redom organiziralo je Poselo. Proteklog tjedna u Domu kulture u Sotu okupile su se žene članice Udruga žena iz gotovo svih sela šidske općine. Žene iz Sota svaki put se potruže predstaviti neki starinski običaj karakterističan za njihovo mjesto. Do sada je to bilo ručno krunjenje kukuruza, prebiranje graha, čišćenje perja, čupanje gusaka, srijemski svinjokolj, kuhanje domaćeg sapuna... Naravno, tu su i razne slastice, ali među njima ipak prevladavaju starinska jela, baš ona koja su se posluživala nekada kada su se posela održavala po kućama. Tijekom večeri, osim degustacije starinskih jela, ugođaj uz sotske tamburaše, žene su mogle naučiti i nešto novo – ovoga puta to je bilo trukovanje, prenošenje mustre s papira na platno. Koliko su brze u ručnom mljevenju kava, žene su pokazale kroz natjecanje, a muškarci su se, baš kao i nekada na prelama u Sotu, družili uz kartaške igre.

S. D.

JEDINSTVENA MANIFESTACIJA U GOLUBINCIMA, U SRIJEMU

Mačkare – premundureni dani

Ulicama sela ove je godine prošlo preko 500 sudionika karnevala, obučenih u šarolike i raznobojne maske

Golubinci su i ove godine bili mjesto okupljanja velikog broja ljudi na premundurenim danima, manifestaciji koju organizira HPD Tomislav. Manifestacija traje tri dana. Počela je u petak, 5. veljače, balom pod maskama koji su organizirali mladi, nastavljena u subotu izborom najboljih maski na maskenbalu, a najsvečanije je bilo u nedjelju tijekom Karnevalskog dana, kada su Golubinci pod maskama prošetali kroz selo. Ove godine manifestacija je poprimila međunarodni karakter, jer su osim Golubincana, Surčinaca, Zemunaca i Rumljana, gosti ove lijepe manifestacije bili i članovi dvije kulturne udruge iz Hrvatske.

Golubinačkim ulicama ove je godine prošlo preko 500 sudionika karnevala, obučenih u šarolike i raznobojne maske. Golubinačke Mačkare održavaju se 13. put za redom, a svake godine manifestacija je sve posjećenija i bolja, što potvrđuje i ovodišnja velika posjećenost, kako sudionika tako i gledatelja: »Karneval je bio jako dobar i pamtit ćemo ga po tome što je ove godine imao međunarodni karakter, s obzirom na to da imamo goste iz Hrvatske koji su omasovili broj sudionika karnevala«, istaknuo je tajnik HPD-a Tomislav Golubinci Ivan Radoš. Organizacija Mačkara trajala je mjesec dana:

»U organizaciju je bio uključen veliki broj ljudi, osim uprave Društva, uključio se i veliki broj mještana. Odaziv sponzora bio je izuzetan, a pokrovitelj nam je kao i tijekom proteklih godina bila Općina Stara Pazova«, ističe Radoš.

VAŽNO MJESTO NA KULTURNOJ MAPI

U karnevalskoj povorci koja je tijekom lijepog nedjeljnog dana krenula iz katoličke porte ka centru sela i ove godine mogle su vidjeti raznovrsne maske: mali klaunovi, tigrići, vile i vilenjaci i mnoge druge. Težnja je da manifestacija po kojoj su Golubinci odvajkada poznati

u Srijemu, preraste u jedinstvenu pokladnu manifestaciju:

»Kada su u pitanju pokladni običaji a koji se tiču maškara, Golubinci su najvažnije mjesto na kulturnoj mapi vojvođanskih Hrvata. Ovakvih priredbi nema puno. Ima ih u Monoštoru, Plavni gdje imaju neku vrstu specifičnosti, ali kada je u pitanju cjelokupni događaj u pokladama uz maškare i karneval, onda su Golubinci broj jedan. Vidimo da se ove godine manifestacija odvija na vrlo pristojnoj razini i da je prethodila dobra organizacija. Prisutan je veliki broj ljudi, a osigurani su reprezentativni sudionici. U svakom slučaju ova manifestacija mora biti više nego vidljiva i u medijskom prostoru kako bismo vidjeli može li ona biti jedinstvena, svehrvatska, vojvođanska, pokladna manifestacija«, rekao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**.

LIJEPI DOJMOVI

Generalna ocjena je da je manifestacija u Golubincima i ove godine ispunila sva očekivanja. Takvu ocjenu dali su i gosti iz Hrvatske, koji su na karnevalu u ovom srijemskom mjestu prvi put:

»Imali smo priliku predstaviti nošnju našega kraja i bili smo maskirani kao klaunovi. Veoma nam se svidjelo, mada i mi u Topuskom imamo sličnu manifestaciju maskenbal i povorku djece koja isto ovako obučena u raznobojne maske, šetaju našim mjestom«, istaknula je predsjednica KUD *Seljačka sloga* iz Gredana, Topusko **Đurđa Kovačević**.

Četvrti dan *Mačkara* predviđen je za najizdržljivije. Preobučeni u razne maske, Golubinci su kao i prethodnih godina obilazili seoska kućanstva gdje su se skupa s domaćinima uz poslužjenje veselili proslavljajući i na taj način jedan od najljepših pokladnih običaja.

S. Darabašić

Objavljen kalendar natječaja u 2016.

BEOGRAD – Ured Vlade Srbije za suradnju sa civilnim društvom objavio je Kalendar natječaja za financiranje projekata i programa udruga i drugih organizacija civilnog društva iz sredstava proračuna Srbije u 2016. godini.

Kako je priopćeno, Kalendar nije potpun i njegovo popunjavanje bit će nastavljeno sukladno pristizanju obavještenja iz institucija o planiranim javnim natječajima za 2016. godinu.

Kalendar natječaja za 2016. godinu moguće je preuzeti s internetske stranice Ureda – www.civilnodrustvo.gov.rs i www.civilnodrustvo.gov.rs.

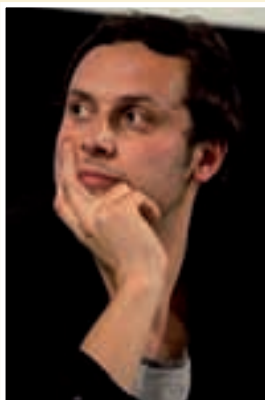
Goran Karan u Zrenjaninu i Novom Sadu

NOVI SAD – Poznati hrvatski pjevač **Goran Karan** održat će 14. veljače, na Valentinovo, koncert u Novom Sadu, u Srpskom narodnom pozorištu. Dan ranije, 13. veljače, Karan će nastupiti u Zrenjaninu, u tamošnjem Kulturnom centru.

Srećko Horvat gostuje u Beogradu

BEOGRAD – Hrvatski filozof **Srećko Horvat** bit će 14. veljače gost Filozofskog teatra u Narodnom pozorištu u Beogradu, koji je pokrenut krajem 2015. godine po ugledu na isti program koji Horvat uređuje u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

Razgovor s Horvatom u okviru drugog izdanja Filozofskog teatra na Sceni **Raša Plaović** vodit će dramaturginja **Maja Pelević**, a jedna od tema bit će i njegova najnovija knjiga *Radikalnost ljubavi*, čiji je srpski prijevod objavila *Laguna*.

Massimo Savić u Beogradu

BEOGRAD – Hrvatski pop pjevač **Massimo Savić** održat će 14. veljače koncert u beogradskom Sava Centru. Na koncertu će mu se pridružiti čuveni komorni orkestar *Zagrebački solisti*. Massimo je nedavno objavio novi singl *Ne dam grijehu na tebe* s aktualnog albuma *1 dan ljubavi*.

Poziv za Liru naivu 2016.

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica *Ivan Kujundžić* pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* Subotica upućuju poziv za četrnaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom *Lira naiva 2016.*

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3 do 5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pokrajinski susret pjesnika *Lira naiva 2016.* bit će održan 28. svibnja 2016. godine u Starom Žedniku.

Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te fotografijom/portret), u Wordu, treba poslati do 1. svibnja 2016. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili elektroničkom poštom na adresu: katarina.celikovic@gmail.com.

Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona: +381/64-211-3186.

Natječaj Zvonika za duhovnu kratku priču

SUBOTICA – Katolički mjesečnik *Zvonik* raspisao je Natječaj za duhovnu kratku priču. Riječ je o natječaju za suvremenu kratku duhovnu priču protkanu kršćanskim vrednotama. Tema ovog prvog natječaja je *Milosrđe*.

Natječaj je otvoren do 6. ožujka (marta) 2016. godine. Autori mogu poslati najviše tri, do sada neobjavljene, priče. Radovi mogu biti napisani na hrvatskom standardnom jeziku ili mjesnom govoru (bunjevačkoj i šokačkoj ikavici). Radovi trebaju biti napisani oblikom slova Times New Roman, veličinom slova 12, a duljina teksta je najviše 10.000 znakova (s prazninama).

Najuspjeliji radovi, prema mišljenju posebnog Povjerenstva, bit će nagrađeni i objavljeni. Rezultati natječaja bit će objavljeni u uskršnom broju *Zvonika*.

Radove treba dostaviti isključivo u elektroničkom obliku u formatu .doc (ili .docx) na e-adresu: zvonik@tippnet.rs i zvonik@tippnet.rs, s naznakom *Za duhovnu kratku priču*.

Predstavljanje knjige Ispovijest crkvenog pauka

SUBOTICA – Knjiški pravićenac glavnog urednika katoličkog mjesečnika *Zvonik*, vlč. **Dragana Muharema** *Ispovijest crkvenog pauka*, bit će predstavljen u četvrtak, 25. veljače, s početkom u 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Osim autora, o knjizi će govoriti ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** i urednica knjige **Katarina Čeliković**.

PREDSTAVLJEN KNJIŽEVNI PRVIJENAC STIPANA BAŠIĆA ŠKARABE

Bunjevačka grana stihom izatkana

Uz profesionalno bavljenje stolarstvom, **Stipan Bašić Škaraba** iz Subotice se već dvadesetak godina bavi pisanjem pjesama. Objavljivao ih je u knjigama *Lira naiva* (sudionik je deset istoimenih pjesničkih susreta) i u kalendaru *Subotička Danica*, a neke od njih nagrađivane su na *Velikom*

vačkih Hrvata. Poruke njegovih stihova su, dodao je, da se vlastito treba čuvati i razvijati.

»Njemu je stalo do toga da se ono vlastito u životu, u svijetu u kojem jeste, oplemeni, te da se kao takvo s ponosom i s razlozima pozitivnoga naboja sačuva. Da se kao vrijedno ne samo treba njego-

Katarina Čeliković, Stipan Bašić Škaraba i Tomislav Žigmanov

prelu u Subotici i na *Festivalu bunjevački pisama*. Njegovo dosadašnje stvaralaštvo u području poezije zaokruženo je književnim prvijencom, naslovljenim *Bunjevačka grana stihom izatkana* koji je predstavljen u utorak u punoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici.

Bunjevačka grana stihom izatkana objavljena je u nakladi Hrvatske čitaonice. Dopredsjednica Hrvatske čitaonice **Katarina Čeliković** je istaknula kako knjiga sadrži 40 pjesama podijeljenih u pet cjelina.

»Pjesme govore o njegovoj ljubavi prema salašima, prema svom bunjevačkom rodu i hrvatskom narodu, o običajima i tradiciji, o onome što ga veže za ovaj prostor. Govore i o bečarskim dogovorstinama, ali pjesnik najviše pjeva o prelu. Zato je ovo predstavljanje priređeno u preljusko vrijeme«, kazala je Čeliković.

Književnik i autor pogovora knjige **Tomislav Žigmanov** je ocijenio kako je Stipan Bašić pjesnik svijeta i života bunje-

vati, već i razvijati i prenositi na mlađe naraštaje. Hvala mu na tome«, rekao je Žigmanov.

Autor se zahvalio svima koji su pomogli da knjiga bude objavljena, te otkrio kako je simbolika broja 40, koliko njegov prvijenac sadržava pjesama, zapravo broj godina otkako je upoznao svoju suprugu **Jadranku**.

Knjiga sadrži i CD s 16 uglazbljenih Bašićevih pjesmama, a neke od njih čuli smo i na predstavljanju. Za to su se pobrinuli Tamburaški orkestar HGU *Festival bunjevački pisama* pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**, Tamburaški sastav *Ruže* i vokalni solisti: **Matija Ivković Ivandekić**, **Emil Cvijin**, **Ladislav Huska** i **Lidija Ivković**. Škarabine stihove kazivali su **Ivan Huska**, **Davorin Horvacki**, **Bernadica Ivanković** i vlč. **Julije Bašić**, a u glazbenom dijelu programa imali smo prilike čuti i **Augustina Žigmanova** na gajdama.

D. B. P.

KULTURAMA

Alo, Požega

Kao da već dobro poznata besparica, odsustvo strategije i marginaliziranost nisu dovoljni. Lista problema s kojom se kultura i kulturni radnici suočavaju je, čini se, šira. Pokazao je to slučaj smjene ravnateljice Kulturnog centra Požega **Slađane Petrović – Varagić**.

Ona je smijenjena na polovici svoga mandata samo zato što nije bila »po mjeri« novoj općinskoj vlasti. Barem tako smatra stručna ali i šira javnost, koja ju je proteklih mjeseci, koliko traje pritisak za njezinu smjenu, podupirala. Podupire je i sada. Tako također smatra i resorno Ministarstvo kulture i javnog informiranja koje je priopćilo da je smjena Petrović – Varagić neprihvatljiva te pozvalo lokalnu samoupravu da preispita svoju odluku. S druge strane, službeno, razlog njezine smjene glasi: nije tražila povrat akciza za nabavu lož ulja.

Sve u svemu, možemo reći da je politika (još jednom) pobijedila struku. Nažalost, slučajevi političarske samovolje i zlorabe vlasti nisu nepoznanice za ovo društvo. Ipak, čini se da je požeški slučaj samo manifestacija jednog većeg problema. »Kultura se doživljava kao neka vrsta razonode, neka usputna stvar u koju se svatko ima pravo umiješati«, izjavila je jednom prilikom **Slađana Petrović – Varagić**. »Nitko tko nije stručan ne bi se usudio sugerirati kirurgu da ne bi trebalo operirati srce na način na koji on to radi, ali političari uvijek imaju slobodu reći kako neki program u kulturi nije dobar i da bi, umjesto toga, trebali biti trubači i izložbe džempera. Za takvo stanje odgovorni smo i mi iz sektora kulture jer smo dozvolili takav odnos političara«.

Upitan odnos spram kulture potvrđuju i pojedine izmjene i dopune krovnog Zakona o kulturi, čija je skupštinska rasprava u načelu završena u utorak. Skupštinski Odbor za kulturu i informiranje, koji je zasjedao istoga dana ranije, nije prihvatio izmjene tog zakona u načelu. Naime, usprkos protestima umjetnika, kulturnih radnika i apelima Nacionalnog savjeta za kulturu (NSK), izmjenama bi trebala biti ukinuta nacionalna priznanja (mirovine) za vrhunski doprinos kulturi (dok su za doprinos sportu ostale!), a pretpostavlja se da neće biti usvojeni i neki amandmani NSK koji se tiču ustanova i manifestacija od nacionalnog značaja i prava samostalnih umjetnika.

D. B. P.

DESETO KNJIŽEVNO PRELO U SUBOTICI

Bogat program u znaku riječi i riči

Igrokaz *Kod liječnika*

Zbor polaznika Etno kampa

Kerske kraljice

Bogatim i raznovrsnim programom *Književno prelo* Hrvatske čitaonice redovito okuplja veliki broj publike. Tako je bilo i ove godine na desetom Prelo, koje je održano prošloga petka u dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici.

Od svoga osnutka 2002. do danas Hrvatska čitaonica je prepoznatljiva po brojnim manifestacijama koje organizira *Dane Balinta Vujkova*, susret pjesnika *Lira naiva*, *Etno kamp*, Pokrajinsku smotra recitatora na hrvatskom jeziku, te po nakladničkoj djelatnosti. Predsjednica Hrvatske čitaonice **Bernadica Ivanković** se ovom prigodom zahvalila svima koji su pomagali i sudjelovali u aktivnostima te udruge u protekloj godini.

»Temelj rada Hrvatske čitaonice leži u riječi, i to u svakom njezinom obliku, u kulturnom i duhovnom području. Vjerujem da ćemo skupa i u ovoj godini ostvariti planirano na korist i radost sviju nas«, rekla je ona.

PJESME, FILM, PREDSTAVA...

Na tragu prezentacije spomenutih aktivnosti, odnosno u znaku riječi i riči, bio je koncipiran i program večeri. Publika je imala prilike čuti zbor polaznika *Etno kampa* koji je izveo pjesme – *Srce predajem ti* i *Jerihonske zidine*, *Kerske kraljice* koje su izvele pjesmu u čast prof. **Bele Gabrića**, **Donnu Karan** koja je prošle godine nastupila na republičkom natjecanju recitatora u Valjevu, te stihove **Stipana Bašića Škarabe** kako u kazivanju **Lazara Cvijina** tako i u uglazbljenom formatu za što se pobrinuo Tamburaški sastav *Ruže*.

Prikazan je i film *Moje djetinjstvo* – *Nov šušir* iz produkcije Udruge *Naša djeca*, a kao gosti nastupili su: »stand up« komičar i autor knjige šaljivih priča **Moja Luca Ivan Ivković Ivandekić Klapim** i Dramski odjel za djecu HKC-a *Bunjevačko kolo* čiji su članovi izveli igrokaz *Kod liječnika* (po tekstu **Đule Milodanović**, a u režiji **Nevene Mlinko**).

Hrvatska čitaonica djeluje u kući koju je Crkvi i hrvatskoj zajednici ostavio **Bela Gabrić** (1921. – 2001.), kulturni djelatnik i publicist.

»Ta osoba nam treba biti primjer i uzor«, rekla je dopredsjednica Hrvatske čitaonice **Katarina Čeliković**.

»Taj čovjek, čiji ćemo 10. ožujka slaviti 95. rođendan, ostavio je jedino što je imao za svoga života Crkvi i hrvatskoj zajednici. Zahvalni na svemu što je učinio, započinjemo ovu godinu podsjećanjem na ovog velikog čovjeka«.

Valja spomenuti i da su program Književnoga prela vrlo uspješno vodili **Katarina Vojnić Purčar**, **Emil Cvijin**, **Claudia Karan**, **Marijana Skenderović**, **Davorin Horvacki** i **Klara Dulić**.

D. B. P.

KNJIGA SLANKAMEN – TAK’OG SELA NIGDI NEMA

Da Slankamen nastavi živjeti

U organizaciji Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata (ZPHSBB) koncem siječnja je u prostorijama Kulturnoga centra Dubrava u Zagrebu predstavljena knjiga *Slankamen – Tak’og sela nigdi nema* Zvonimira Pažina. U predstavljanju knjige, uz autora, sudjelovali su Mato Jurić, predsjednik ZPHSBB-a, Stjepan Šutija, njegov zamjenik, Ivana Andrić Penava, prof. povijesti i članica Glavnog odbora ZPHSBB-a te Daniela Šutija koja je čitala ulomke iz knjige.

Knjiga predstavlja svojevrsnu kroniku Slankamena, mjesta u vojvođanskoj dijelu Srijema, na obali Dunava kod ušća Tise u tu moćnu rijeku, na obroncima Fruške gore na mjestu s kojeg se istovremeno mogu promatrati Srijem, Banat i Bačka. U knjizi je obuhvaćeno razdoblje od pojave keltskoga naselja preko rimskoga doba i drevnoga *Acumincuma*, osmanlijskih osvajanja, bitke kod Slankamena 1691. pa sve do suvremenoga doba, točnije do 1991. godine. Sadržaj knjige na gotovo tristo stranica podijeljen je na više poglavlja koje je autor sustavno obradio koristeći se stručnom literaturom i dokumentacijom, a vjerodostojnosti sadržaja pridonoši i veliki broj fotografija, fragmenti brojnih dokumenata, te statistički podatci koji se odnose, primjerice, na popise stanovništva. Autor donosi i popise stradalih Nijemaca i Hrvata iz Slankamena pred kraj Drugoga svjetskoga rata, popis starih slankamenskih prezimena itd. Osvrnuo se i na sudbinu stanovništva u Slankamenu koje je do 1991. bilo većinski hrvatsko. Navode u sadržaju pedantno je potkrepljivao izvorima, stručnom literaturom, kako starijeg tako i novijeg datuma, a u literaturi na kraju knjige stoje brojni povjesničari, kroničari, pisci koji su se bavili Srijemom i Slankamenom. Među njima su

Autor Zvonimir Pažin potpisuje knjige

i Ilija Okrugić, Ivan Bonus, dr. sc. Stanko Andrić, dr. sc. Hrvoje Gračanin, te Marko Kljajić koji je, među ostalim, i autor jedne knjige o Slankamenu. Za grafičko-likovno oblikovanje knjige zaslužna je Dora Šurija, a lekturu potpisuje Slankamenka Maja Tančić.

DRUGI, DUHOVNI SLANKAMEN

Predsjednik ZPHSBB-a Mato Jurić je naglasio kako je ova knjiga najnovije izdanje Biblioteke *Srijemski Hrvat* te kako je ona još jedan doprinos Zajednice da riječ srijemskoga Hrvata bude zabilježena i sačuvana.

Eduard Španović, danas srijemskomitrovački župnik i generalni vikar Srijemske biskupije, a nekad (od 1990. do 1999.) novoslankamenački župnik, kazao je sljedeće:

»Najveći dio Slankamena živi u vama i u vašoj djeci, dragi moji Slankamenci protjerani i raspršeni diljem lijepe nam i drage Domovine Hrvatske i širom svijeta. Odlazeći iz Slankamena ponijeli ste sa sobom nešto malo svoga, svega sebe, a time i najveći dio

Slankamena ... Želja mi je i molitva da Slankamen nastavi živjeti i postojati u vašim srcima, obiteljima i u novim domovima ... To što je 'prvi Slankamen' uništen i gotovo nestao, krivci su poznati. Ako bi se, ne daj Bože, dogodilo da nestane i 'drugi-duhovni Slankamen' bili biste vi sami krivi i odgovorni. Zato vas molim i potičem da usmenom i pisanom riječju, udruživanjem i susretanjem, i svakim drugim dobrim nastojanjem sačuvate 'drugi Slankamen'. Nažalost, 'prvi' umire«.

HVALE VRIJEDAN POTHVAT

Profesorica povijesti Ivana Andrić Penava je autoru čestitala na hvale vrijednom pothvatu ocijenivši knjigu kao veliki doprinos u smanjenju nedostatka sadržaja o vojvođanskim Hrvatima, napose onim srijemskim.

»Autor nije povjesničar i ovo mu je prva knjiga, no to ne umanjuje vrijednost njegova pothvata ... U ovoj knjizi nije napisao sve o Slankamenu, ali je generacijama koje dolaze stvorio čvrsti temelj za daljnje sustavno istraživanje i pisanje na tu temu«, rekla je Andrić

Penava, zaključivši na kraju da će posebno zahvalni biti Hrvati koji su ostali živjeti u Srbiji jer je ova knjiga konkretan dokaz da nisu zaboravljeni.

Autor knjige Zvonimir Pažin zahvalio je svima koji su pomogli realizaciju ovoga projekta, te, među ostalim, istaknuo:

»Ovo je jedinstvena knjiga, kako po sadržaju tako i po formi, što nikako ne znači da je savršena i idealna, ali je posebna utoliko više što je ovo zasigurno najveći projekt Zavičajnoga kluba Slankamen od 1991. godine, ako ne i u cijeloj povijesti toga srijemskoga mjesta. Knjiga nema predgovor, nema ni pogovor, a nema ni 'kazalo', jer nisu potrebna dodatna pojašnjenja; ona se čita u 'jednom dahu'. Uz stručno oblikovanje knjige, nastojao sam joj udahnuti i jednu poetsko-literarnu dimenziju.«

Na predstavljanje knjige došlo je više od stotinu ljudi. Sudeći po reakcijama, kako onima za vrijeme samog predstavljanja tako i onima na društvenim mrežama, Pažinova knjiga izazvala je vrlo pozitivne reakcije.

ZPHSBB / Foto: Damir Talić

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

ŽUPANIJA GRANIČARA

Brodsko-posavska županija smještena je u južnom dijelu slavonske ravnice, zauzima izduženi položaj od Požeške gore na sjeveru te rijeke Save na jugu. Južni dio Brodsko-posavske županije oduvijek je predstavljao granicu prema Bosni i Hercegovini, odnosno nekadašnjem Osmanskom carstvu. Stoga se u županiji kroz povijest nije razvijao veći broj gradova; u županiji se nalaze dva grada: Nova Gradiška i Slavonski Brod koji je ujedno i sjedište.

Slavonski Brod (tada samo Brod) prvi put se spominje 20. kolovoza 1244. godine u povelji kralja **Bele IV. Arpadovića**, a nalazio se u posjedu znamenite i moćne feudalne obitelji **Berislavića – Grabarskih**. Današnja stara jezgra Slavonskog Broda u osnovi ima izgled renesansne utvrde koju je izgradila ova hrvatska plemićka obitelj na prijelazu 15. i 16. stoljeća za obranu protiv osmanske vojske. Premda je Brod bio važno i jako vojno uporište, osmanska vojska ga osvaja 1536. godine, te ostaje pod turskom vlašću sve do 1691. godine kada su ga oslobodili ban **Nikola Erdődy** i general **Herzog de Croy**. Tada ga napušta muslimansko stanovništvo a naseljavaju ga katolici protjerani iz Bosne, te se uz civilno stanovništvo nalazi i mnogobrojna vojna posada. Nakon što je uspostavljen mir između Austrije i Turske, rijeka Sava postaje stalnom granicom između dviju država, a posavski dio Slavonije uključuje se u obrambeni sustav Vojne krajine. Preustrojem Vojne krajine 1735. postao je sjedištem brodske kapetanije, a stjecanjem statusa slobodnoga vojnog komuniteta 1820. godine utjecalo je na razvitak obrta i trgovine. Ukazom **Franje Josipa I.** iz 1871. godine Brod je bio proglašen gradom, te je nazvan Brod na Savi. Nakon

ukinuća Vojne krajine 1881. ubrzano se počeo razvijati ponajviše zahvaljujući povoljnu smještanju uz plovnu Savu, te otvaranju mosta (1879.) preko rijeke, a današnji naziv Slavonski Brod dobija 1934. godine.

ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I GOSPODARSTVO

Brodsko-posavsku županiju čine tri reljefne cjeline; brdska, ravničarska i nizinska. Stoga se u njoj, pored slavonske ravnice i nizine uz Savu, nalaze i brdska područja pokrivena šumom s najvišom nadmorskom visinom od 984 m na planini Psunj. Zbog pogodnog tla i velikih seoskih područja razvijena je proizvodnja mnogih poljoprivrednih kultura kao i stočarstvo, dok se industrijska postrojenja nalaze u Novoj Gradiški i Slavonskom Brodu. U Slavonskom Brodu razvijena je metalna i drvna industrija gdje se ističe tvrtka **Đuro Đaković**, koja se bavi proizvodnjom vagona, tramvaja, specijalnih vozila, borbenih vozila, poljoprivrednih strojeva, industrijskih pogona, auto-dijelova dok je u Novoj Gradiški razvijena prehrambena industrija.

KULTURNE I POVIJESNE ZNAMENITOSTI

Zbog graničarske uloge u svojoj povijesti, te čestih ratova na njenom području u županiji su očuvani povijesni spomenici nastali nakon oslobođanja od Turaka u 18. stoljeću. Od velikog značaja, ne samo za Hrvatsku već i za europsku povijesnu baštinu izdvaje se tvrđava u Slavonskom Brodu koja spada među najveće europske obrambene građevine. Godine 1715. po nalogu princa **Eugena Savojskog** više od 650 radnika svakodnevno radi na gradnji tvrđave koja zauzima površinu veću od 33 hektara i može primiti više od 4.000 vojnika i 150 topova. Sama tvrđava je imala pravilan četverokutni oblik no zaštitni jarkovi i okopi davali su joj zvjezdast oblik, predviđeno je da tvrđava može odoljeti dulje od 45 dana potpune opsade. U svrhu bolje obrane od mogućeg turskog napada vojne vlasti nisu dozvoljavale da kuće oko tvrđave budu građene od čvrstog materijala već od drveta i čerpića. Ova odluka je donesena da u slučaju prelaska Turaka preko Save kuće mogu lako biti porušene

topovima, te ne bi mogle služiti kao zaklon neprijatelju. Tvrđava je imala tri obrambena pojasa: vanjski, unutarnji i južni koji je bio posebice ojačan. Unutarnja zaštita koja je štitila osnovu tvrđave sastojala se od peterokutnih bastiona s topovima i puškarnicama, zidanih od cigle. Bastioni ispred kojih su se nalazili okopi s vodom predstavljali su posljednju liniju obrane od ulaska neprijatelja u tvrđavu u slučaju neprijateljskog svladavanja vanjskog pojasa zaštite. Vanjsku obranu tvrđave činili su »revelini«, trokutasta utvrđenja zidana od naboja i cigle koja su štitila da neprijatelj pride okopima, bastionima i zidovima tvrđave. Južni, zaštitni dio tvrđave, koji se nalazi prema Savi, bio je ojačan utvrđenjima u obliku rogova »hornwerk«, čija je zadaća bila da uz pomoć topova spriječe prelazak neprijateljske vojske preko rijeke. Posljednju obranu tvrđave, odnosno prvu prepreku na koju neprijatelj nailazi bila je »glasija«, namjenski napravljena zemljana padina koja je bila na dometu topova a čija struktura usporava prilaz neprijatelja revelinima i tvrđavi.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Planiranje nekad i sad

Višje puta smo već naglasili da je, ako netko želi »predvidjeti budućnost«, potrebno poznati i prošlost kako bi spoznao povijesne tokove, ali također treba upoznati i stvarnost. Zato kažemo da uopće nije jednostavno projektirati jedno naselje, grad ili čak neku oblast, pokrajinu, regiju. Ovaj posao ne bi trebalo prepustiti samo političarima i investitorima. Rekli smo i to da su u ovom trokutu najslabija karika stručnjaci, projektanti. To sam osjetio i na vlastitoj koži kada sam izvjesno vrijeme bio glavni arhitekt općine Subotica. Kada mi je tadašnji gradonačelnik, tada još općine Subotice, ponudio mjesto glavnog arhitekta, izvjesno vrijeme sam se kolebao, jer sam pretpostavljao, ako prihvatim dužnost, da ću se kasnije kajati. Ali, ako ne prihvatim i onda ću se kajati, jer oduvijek sam želio utjecati na oblikovanje »slike moga grada«, kako sam to iznio u prošlom nastavku. Ova funkcija, naizgled zvučnog naziva, je ustanovljena tada, 2005. godine, Zakonom o lokalnoj samoupravi glavnog arhitektu je birao gradonačelnik, kao svog neposrednog suradnika. Položaj sam prihvatio iste godine u lipnju. Ovlasti su bile uglavnom savjetodavne, a najviša je bila davanje mišljenja o najznačajnijim objektima koji će se graditi u općini, odnosno u gradu. Redovito sam bio pozivan na sastanke Komisije za planove, gdje sam imao pravo na raspravu, ali ne i glasanja. Komisija je bila sastavljena od stručnjaka, ali po partijskoj liniji, pa su njene odluke često donošene na bazi partijskih dogovora, primjerice o lokacijama benzinskih crpki (što je onda bila najaktualnija tema).

FUNKCIJA GLAVNOG ARHITEKTE U PROŠLOSTI

Funkciju glavnog arhitekta možemo vezati uz razdoblje

Regulacijski plan Korzoa u Subotici
(gradski inženjer, Wüstinger, 1823.)

postojanja slobodnih kraljevskih gradova u kasnijoj fazi Habsburške monarhije, odnosno u doba Austro-Ugarske monarhije. Prvobitno to je bio jedan čovjek koji se nazivao gradskim inženjerom. U gradu Subotica prvi je bio **Leopold Kovács**, koji je 1778. godine nacrtao i prvu kartu Marije Tereziopolisa (kasnije Subotica). Ova »jednoosobna institucija«, kasnije u XIX. stoljeću, prerasla je u gradsku instituciju, koja se zvala Inženjerski ured, na čelu s glavnim inženjerom. Inženjerski ured pri općini postojao je sve do 1945. godine. Inženjerski ured je, među ostalim, obavljao izdavanje građevinskih dozvola; tu su crtani i katastarski planovi parcela. Znači, potencijalni investitor sve je mogao »odraditi« na jednom mjestu kada je zatražio dozvolu za gradnju, a ured je vodio nadzor nad izgradnjom. Tu su izrađivani planovi regulacija ulica i kvartova (preteča urbanističkog planiranja). Zatim, tu su bili izrađivani svi izvođački

planovi za zgrade, čiji je investitor bio grad. Često je ured vodio i gradnju objekata, ali uglavnom su obavljali nadzor, građevinski i financijski. Primjerice, **János Skulteti** je bio četrdesetih godina XIX. stoljeća glavni inženjer, ujedno i projektant zgrade kazališta. Projekt je odobrila Kraljevska komora, nakon toga je Skulteti postao i poduzimač i gradio je zgradu strogo vodeći brigu o tome da ne prekorači predviđene financijske okvire. Inače, tada je bila praksa da je projektant, koji je uz projekt bio dužan izraditi i financijsku konstrukciju (predmjer radova), sam postao i izvođač radova, tako da prekoračenja predviđenog proračuna nije ni bilo. To se dogodilo i prilikom izgradnje subotičke Gradske kuće. Projektanti **Marcell Komor** i **Dezső Jakab** nakon natječaja su ujedno bili i glavni poduzimači. Gradski inženjerski ured je funkcionirao i u Kraljevini Jugoslaviji i za vreme II. svjetskog rata, kada je u njoj radilo (samo) pet inženjera.

Institucija je ukinuta dolaskom nove, narodne vlasti.

ZAMJENA INŽENJERSKOG UREDA – RAZVOJ ADMINISTRACIJE

Nova vlast, shodno svojoj doktrini, ukinula je sve prijašnje gradske institucije, i u početku je, kao i sve u FNRJ, i urbanističko projektiranje bilo centralizirano. Tako je, primjerice, Urbanistički zavod NR Srbije izradio i Regulacijski plan Subotice. Nakon ovog rađen je Direktivni urbanistički plan (usvojen od Narodnog odbora grada 1952. godine), čiji autori su bili **Baltazar Dulić** i **Ferenc De Negri**, suradnici Ministarstva komunalnih poslova NR Srbije, ispostava u Subotici. Kasnije (1963.) je formiran Zavod za urbanizam i geodeziju iz inženjersko-ekonomskog zavoda. Prvi direktor ove nove institucije je bio **Karlo De Negri**. Izdavanje građevinskih dozvola i nadzor obavljala su i nadalje općinska tijela, uz suglasnost Zavoda za urbanizam, gdje su vođene i katastarske karte. Zemljišne (vlasničke) knjige su pak vođene pri općinskom sudu. Znači, za jednu građevinsku dozvolu trebalo je obići bar tri institucije. Razvoj društva, ujedno i državne i lokalne administracije, kretao se uzlaznom putanjom. Katastar je postala samostalna institucija, a komunalni sustavi, prije svega vodovod i kanalizacija, zatim elektrodistribucija i telekomunikacije postale su toliko samostalne i odvojene od generalnog planiranja grada da su počeli praviti vlastite planove i nesretniku koji se odlučio za gradnju bile su potrebne i njihove suglasnosti, naravno uz plaćanje raznih taksi. Građevinsko projektiranje obavljale su za to ovlaštene institucije. Ne treba se čuditi što je počela cvjetati i bespravna gradnja.

ŽUPA SVETOG ANTE PADOVANSKOG U BEOGRADU

Neotkriveni biser grada

fra Ilija Alandžak

NUŽNA SANACIJA TORNJA

Crkva Svetog Antuna visoka je 25 metara i građena je u obliku rotonde. Tlocrt crkve podsjeća na kip svetog Antuna s djetetom Isusom na rukama. Toranj zvonik visok je 52 metra; na vrhu je postavljen 3,70 metara visok križ izrađen od bijelog čelika. Zvonik je blago nagnut, tako da predstavlja svojevrsnu malu atrakciju:

»Crkva je građena 30-ih godina, a toranj je nadograđen 70-ih. Nakon što je sagrađen, nakrivio se i danas imamo stručni nalaz Građevinskog fakulteta o planu sanacije kako bismo zaustavili nagib. S obzirom na to da je nagnut 1 metar i 20 centimetara, nužno je da se što prije obavi sanacija. Toranj je biser Beograda, a i crkva je nažalost neotkriveni biser, jer ne sjaji u toj mjeri kako bi trebao. Nadamo se da ćemo uspjeti otvoriti toranj za posjetitelje, jer se s njega vidi cijeli grad i pruža jedan prelijep panoramski pogled«, ističe fra Ilija.

O velikom povijesnom i umjetničkom značaju ove crkve u Beogradu zasigurno govore oltar i kipovi u njemu koji su umjetnička djela poznatih tadašnjih kipara i likovnih

Ova beogradska župa imala je 1935. godine oko 6.500 vjernika. Danas ih je oko 400.

Na jednom od obodnih vračarskih brežuljaka prema Zvezdari, u blizini Crvenog krsta, između ulica Bregalničke i Pop Stojanove, uzdiže se crkva neobična u Beogradu. Pri katoličkoj crkvenoj općini – župi osnovan je 1925. godine samostan franjevačkog reda bosanske provincije. Crkva je posvećena svetom Antunu Padovanskom, a izgrađena je između 1929. i 1932. godine u spomen 700 godina od upokojenja. Projekt ove crkve izradio je istaknuti slovenski i srednjoeuropski arhitekt krajem 19. i prve polovice 20. stoljeća **Josip Plečnik**, učenik čuvenog bečkog arhitekta **Otta Wagnera**. Ideja o angažiranju arhitekta Plečnika potekla je od fra **Josipa Markušića**, a nakon projektant-

skog rada za franjevce u Sloveniji. Crkva je i kulturni spomenik grada Beograda. Ona je umjetničko arhitektonsko remek djelo. Nažalost, mnogi ljudi ne poznaju i ne znaju za ovu crkvu zato što je skrivena od divlje gradnje oko nje. Ova samostanska i župna crkva pripada franjevcima Provincije Bosna Srebrena i danas je jedina u Srbiji.

SVE MANJI BROJ VJERNIKA

Ova beogradska župa imala je 1935. godine oko 6.500 vjernika. Danas ih je oko 400. Ali i oni su prema riječima fra **Ilije Alandžaka** povremeni vjernici koji dolaze na Božić, Uskrs i druge svetkovine: »Vjernici koji su danas prisutni u župi jesu sve mahom, starija populacija.

Malo ima mladih, nešto manje djece. Karakteristično za ovu crkvu jeste da je utorkom cijeli dan otvorena i tad dolaze i katolici i pravoslavci moleći se Svetom Anti. Kada dođe vrijeme oko svetkovine Svetog Josipa počinje pobožnosti 13 utoraka. Obično naš nadbiskup **Stanislav Hočevar** otvara svetkovinu i završava tu pobožnost. U crkvi se održava festival orgulja«, kaže fra Ilija Alandžak župnik župe Svetog Ante Padovanskog u Beogradu. Kako ističe, najveće posjete crkvi su u uskrsno vrijeme kada tradicionalno dolaze vjernici iz Slovenije, ponukani tim što je crkva arhitektonsko djelo Jože Plečnika. Osim njih, česti posjetitelji su i iz Hrvatske, ali i žitelji drugih država koji se bave arhitekturom.

umjetnika. Glavni oltar svetog Antuna, s brončanom skulpturom patrona hrama, rad je **Ivana Meštrovića**, a crkva Svetog Antuna Padovanskog u Beogradu, jedino je jedinstveno i originalno ostvarenje slovenskog arhitekta Jože Plečnika u Beogradu:

»Ideja Plečnika je bila da u osnovi postavi krug kao jedini savršeni geometrijski oblik kojim je htio povezati crkvu kao putovanje ovozemaljsko, kao zajedništvo vjernika koji se tu okupljaju i želja mu je bila povezati ih s Bogom. Napravio je statuu svetog Ante, odnosno izlio ju u bronci, a visoka je preko dva metra. Statua svetog Ane ujedno je i silueta same crkve. Kružnica predstavlja sveca, a manja kružnica Isusa«.

ZNAMENITI KIPOVI

Ono što je posebice važno u toj crkvi je oltar Blažene Djevice Marije. Zanimljivo je da je arhitekt Djevicu Mariju stavio na pod, a to je obrazložio riječima da je Marija bila žena po kojoj je došlo do utjelovljenja ovoga svijeta i zato joj pripada mjesto kao i ljudima. Također, u crkvi se nalazi i oltar svetog Franje, potom ispovjedaonica, mjesto predviđeno za postaje put križa, oltar svetog Josipa, kao i oltar Srca Isusova. Posebno mjesto u crkvi zauzima imitacija Isusovog groba s lotosovim cvijetom koji je rascvjetan pri vrhu s križem, koji nije karaktersičan za zapadnu crkvu nego je umanjena crkva s glavnom gradskom groblja *Žalo* u Ljubljani otkuda potječe arhitekt. Veliki ili glavni oltar rađen je od blistavog crnog mermera, mjestimično prošaranog bijelim prugama. Po jedinstvenosti i originalnosti dizajna ova crkva prevazilazi okvire srednjovjekovne sakralne arhitekture, a kao djelo posebnih i rijetkih arhitektonskih vrijednosti, utvrđena je za spomenik kulture 2010. godine.

Suzana Darabašić

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Obreedom pepeljenja Čista srijeda znakovito i snažno uvodi u smisao korizmenog vremena koje nam služi za pripremu na proslavu najvećeg kršćanskog blagdana – Uskrsa.

ZNAKOVITOST PEPELA

Obred pepeljenja, od kojeg potječe i naziv za prvi dan korizme – Pepelnica, uvodi nas u korizmeno raspoloženje ozbiljnosti i pokore. Svećenik vjernike pepelom posipa po glavi, čineći znak križa i izgovarajući riječi: »Sjeti se, čovče, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti« ili »Obratite se i vjerujte evanđelju«. Obje ove rečenice izražavaju istinu o čovjeku na samom početku korizmenog vremena, istinu iz koje će čovjek crpiti nadahnuće da u svom životu napravi zaokret i usmjeri ga k Bogu. Zato korizmeno vrijeme i započinje ovim obredom, koji vjerniku treba pomoći da sagleda pravu istinu o sebi.

Pepeo je od davnina simbol prolaznosti ljudskog života i simbol pokore. Još u starozavjetno vrijeme ljudi su se posipali pepelom po glavi i oblačili pokorničku odjeću da bi izrazili svoju ništavnost i kajanje pred Bogom za svoja zlodjela i nevjeru. To je bio znak da je čovjek spreman za novi početak, odbacivši sve grješno. Pepeo i pokornička odjeća bili su vanjski znak unutarnje promjene života. Isto tako i Isus, koreći nevjeru galilej-

Pepeljenje i post

skih gradova i uspoređujući ih sa Sodomom i Gomorom, govori o kostrijeti i pepelu kao znakovima čovjekove spremnosti na obraćenje i pokoru (usp. Lk 10,13; Mt 11,21). I u profanom ljudskom govoru poznata je izreka »posuti se pepelom« koja na metaforički način izražava čovjekovu spremnost da uvidi svoju pogrešku i da je ispravi.

Obred pepeljanja na početku svake korizme podsjeća čovjeka da je po svom tijelu samo prah, a tek nakon što je Bog u njega udahnuo svoj dah postao njegova slika i nosilac besmrtnosti. Dakle, njegova je ljudska narav samo prolaznost i ništavnost, ali to nije konačni domet ljudskog života. Bog mu daje besmrtnost, izdiže ga iznad svih drugih stvorenja i na križu pokazuje svoju beskrajnu ljubav prema njemu.

Pepeo posut po glavi trebao bi vjerniku biti poticaj da pred Bogom zauzme stav poniznosti, trebao bi u njemu izazvati želju za promjenom i preoblikovanjem svog dosadašnjeg ponašanja. Na takav stav pred Bogom podsjeća i Isus kada uči da moliti se, postiti i činiti milosrđe ne treba raditi na svoju slavu, da bi nas netko vidio i pohvalio, nego isključivo na slavu Božju, tj. da bi nas on vidio i da bi nam od njega stigla pohvala (usp. Mt 6,1-6.16-18).

POSTOM BLIŽE BOGU

Čista srijeda je dan koji nas obvezuje na strogi post i nemrs, nakon kojeg se kroz cijelu korizmu nastavljaju različite vrste odricanja i posta. Ali, prije svega treba imati na umu ono što Isus poručuje: »I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjeri. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti

naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti« (Mt, 6,16-18). Smisao posta i odricanja nije prikazati se pred drugima kao dobar vjernik, kao bolji od nekih, niti steći ugled i hvale u svojoj zajednici. Njegov je smisao isključivo doći bliže Bogu, obratiti srce i učiniti ga otvorenim za Božju ljubav i milosrđe.

Post i odricanje trebaju čovjeka usmjeriti prema molitvi i učiniti molitvu istinskim i milosnim susretom s Bogom. Kroz taj susret u molitvi i postu čovjek postaje sposoban bez samozavaravanja pogledati u svoje srce i prepoznati sve svoje mane i slabosti koje ga navode na grijeh, te se za grijehe i propuste pokajati, a protiv mana i slabosti se boriti. Isto tako post se od davnina vezuje i uz milosrđe i unapređenje bratske ljubavi. Jer, čovjek koji se okreće Bogu okreće se i svom bližnjemu te spoznaje da ne može produbljivati svoj odnos s Bogom ako ne pročisti odnose s bližnjima od oholosti, zavisti, sebičnosti, netrpeljivosti, ako potrebnima ne iskaže milosrđe, a onima koji su ga povrijedili ne oprosti. Dakle, sav post i odricanje u funkciji su promjene života i u odnosu na Boga i u odnosu na bližnjega. Bez toga Bogu ne trebaju naše žrtve i pokore koje su svrha same sebi. Žrtva koju čovjek sebi nameće treba imati duhovno usmjerenje, inače postaje besmisleni teret.

Stoga je vrijeme korizme, koje započinje pepeljenjem i postom, vrijeme koje podsjeća čovjeka da treba poraditi na boljem odnosu s Bogom, da treba mijenjati sebe odbacujući ono što ga na tom putu k Bogu koči. Tada će sva korizmena odricanja dobiti svoj pravi smisao.

MINI INTERVJU: RENATA KURUC, TAJNICA MZ SONTA

Uz dobru organizaciju sve se postiže

Renata Kuruc, rođena Sončanka, prva je žena na dužnosti tajnika mjesne zajednice u povijesti najvećeg šokačkog sela. Osim ovoga stresnoga posla članica je predsjedništva i u najstarijoj i najvećoj stranci hrvatske zajednice u Vojvodini – Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini. Suprug **Zoran** i sin **David** najveća su joj potpora u svakidašnjoj dinamici, nametnutoj brojnim dužnostima.

Prva ste žena na dužnosti kneza, kako su stari Sončani zvali vašu funkciju. Je li vaša ženstvenost prednost, ili opterećenje u svakidašnjem poslu?

Prije svega, ponosna sam što sam prva žena koja

u Sonti radi ovaj odgovoran posao. Moja dužnost iziskuje puno napora, jer je Sonta veliko selo, iako ima osjetno manje žitelja nego ranijih godina. Danas je sve više nezadovoljnih ljudi, koji dolaze po raznim pitanjima, želeći odgovore koji bi im bili po mjeri. Sve stranke prije izbora puno obećavaju, ne misleći da će netko biračima poslije izbora morati objasniti zbog čega se obećano ne ispunjava. A to smo upravo mi, koji smo u svakodnevnom kontaktu sa strankama prvi na udaru.

Po obrazovanju ste ekonomistica. Kako »plivate« u problemima koje vam nameće stručni dio posla?

Na investicijama koje su nam jako potrebne u naselju sve je teže raditi. Nije dovoljno biti samo ekonomist, u mnogim situacijama susrećem se i s problemima koji zadiru u pravo, tehniku, ili neku drugu struku. Početkom prvog mandata na ovoj dužnosti, 2009. godine, znala sam da je predamnom veliki izazov, a kako se ne bojim posla, znala sam i da to mogu, naravno ukoliko imam dobre suradnike i korektnu potporu od članova Savjeta MZ. U poslu moram dobro balansirati odnose sa svim političkim čimbenicima, jer se u Sonti za izbore kandidiraju isključivo stranke, vrlo, vrlo rijetko i grupe građana.

Supruga ste i majka, a posao vam oduzima puno vremena. Kako uspijevate uskladiti profesionalne i obiteljske dužnosti?

Ne samo posao tajnika MZ Sonta, nego i protokolarnu dužnost koja taj posao nameće, a osobito preuzete obveze u stranci, jer Subotica nam baš i nije blizu, oduzimaju mi puno vremena koje bih inače posvetila obitelji. No, problema u obitelji nemam, imam i od sina i od supruga maksimalnu podršku za sve što radim, jer i oni uviđaju koliko truda ulažem i na poslu i u stranci, a sve to za dobrobit Sonte i Sončana.

I. Andrašić

IGRA

Remi

Remi se igra s 2 standardna špila od 52 karte i ukupno ga može igrati do 6 igrača. Nije bitno da li se igra odvija u suprotnom ili smjeru kazaljke na satu.

Početak: Nasumično se bira igrač koji će prvi dijeliti. Nakon što promiješa karte, špil prinosi igraču do njega (posljednjem igraču u toj partiji) da ga presiječe. Uzima se donja karta presječenog špila i okreće se licem na gore i stavlja pod presječeni špil na sredinu stola. Ta karta se može iskoristiti za hand (o tome dalje u tekstu). Ukoliko je ta karta džoker, igrač koji je presjekao špil ima pravo zadržati tu kartu za sebe i okrene sljedeću. Druga polovina presječenog špila ostaje kod djelatelja iz koje se dijele karte.

Dijeljenje: Dijeli se po jedna karta u krugu svakom igraču sve dok se svim igračima ne podijeli po 14 karata i igraču do djelatelja (igrač koji prvi igra) se dijeli još jedna (petnaesta karta). Ostatak karata od dijeljenja ostaje na sredini stola iz koga se kasnije izvlače karte. Time se završava dijeljenje i igra počinje. Igru počinje igrač do djelatelja, koji ima 15 karata.

Tijek igre: Igrač koji igra prvi baca kartu koja mu je najmanje potrebna (nepotrebnu kartu). Ostali igrači redom, pošto naprave raspored karata, vuku po jednu kartu iz špila na sredini stola i bacaju po jednu koja im ne treba. Igra teče tim ritmom u krug i cilj je da netko od igrača spusti sve svoje karte složene bar u tercove na stol, okrenute licem na gore i ostavi jednu kartu kojom poklapa špil i time se partija završava.

Terc: Što je terc? Terc je skup karata od 3 karte složene u nekom redoslijedu. Terc može biti ili tri iste karte ili tri karte istog znaka složene u redoslijedu (npr. 7,8 i 9 ili 2,3 i 4...).

Svaki igrač može da spusti svoje karte (u tercovima) i prije pobjede ukoliko u zbiru svih tercova ima najmanje 51 (štihovi i asovi se računaju po 10, a ostale karte u njihovoj vrijednosti). Džoker može da zamijeni bilo koju kartu i računa se u vrijednosti karte koju je zamijenio. Kada igrač spusti svoje tercove i ostane s jednom kartom u ruci on mora da čeka da izvuče kartu koju bi dodao nekom tercu ili većoj skupini karata bilo sebi ili nekom drugom igraču koji je također spustio dio svojih karata i na taj način završi igru. **Hand:** Što je hand? Hand znači da igrač odjednom spusti sve tercove (bar tercove) iz ruke i posljednjom kartom poklopi špil i završi igru.

Bodovanje: Cilj je imati što manje bodova. Kada igrač završi (pobjedi) ostalim igračima se računa koliko im je karata ostalo u rukama u tom trenutku gdje štihovi i asovi vrijede 10, a ostale karte imaju svoju vrijednost. Ukoliko netko od igrača u rukama ima džokera u trenutku kada jedan od igrača završi partiju, on se računa 20. Ako pobjednik te partije završi s handom svim igračima se vrijednost karata u rukama množi s 2.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 14. VELJAČE, HRT 1 21:40

Alka,
dokumentarni film

Dokumentarno – igrana serija *Alka* nastala je u suradnji Hrvatske radiotelevizije i Viteškog alkarskog društva iz Sinja u povodu 300. obljetnice pobjede nad Osmanlijama i održavanja alkarskih svečanosti. Originalno je snimljena kao film, koji je podijeljen u dvije epizode u trajanju od 40 minuta, a prikazuje osmansku opsadu Sinja i pobjedu njegovih branitelja, osnovne značajke viteške igre alke, kao i njezin značaj u lokalnom, hrvatskom, europskom i svjetskom okviru. Film je nastao u godinu dana. Dokumentarni dijelovi snimani su

u nekoliko navrata u Sinju: početak alkarskih priprema, bara, čoja i alka te procesija na Veliku Gospu 2014. godine, a igrani u proljeće 2015. Za potrebe filma intervjuirano je 40-ak sugovornika, a u priču su uvršteni i najnoviji rezultati povijesnih istraživanja vezanih uz osmansku opsadu Sinja 1715. godine. Igrani dijelovi filma koji prikazuju samu opsadu snimani su najvećim dijelom na kninskoj tvrđavi i na Planici kod Sinja. Naime, za potrebe snimanja rekonstruirano je i izgrađeno na brdu Planica kod Glavica nekadašnje predziđe sinjske utvrde, tzv. Korlat, na kojem su se vodile najžešće borbe. Dio Korlata izgrađen je od kamenog zida na koji su postavljeni zašiljeni balvani u dužini od 50 metara i visine 4 i pol metra. Osim tih dvaju lokaliteta snimalo se na još 6 lokacija: u staroj crkvi u Donjem Dolcu, na brdima Križ i Bakračici, na prijelazu rijeke Cetine na Despotuši, u kanjonu Cetine kod Male Rude te na aerodromu u Sinjskom polju. U snimanju je sudjelovalo više od 1.200 statista, izrađeno je 170 kostima, a u filmu su korištene i originalne odore alkara. Rekviziti, oružje i vlasulje posuđeni su iz Praga i Milana. Najveći broj statista bio je iz Sinja, a to su bili gotovo svi alkari i alkarski momci, te članovi lokalnih kulturno-umjetničkih društava, ali i stanovnici Sinja i Cetinske krajine. Ekipi su se pridružili i kaskaderi s konjima pod vodstvom **Ivana Krištofa** i **Alde Tončića**, te kostimirane povijesne grupe *Dubovački strelčari*, koji su glumili Osmanlije, te Kliški uskoci, koji su pojačali sinjske branitelje. Atraktivnosti scena borbi kojih nije nedostajalo doprinijeli su specijalni efekti koje je proizveli SFX-film.

Izvršni producenti projekta: **Marija Kosor**, **Stipe Župić Gago**
Scenaristi: **Vladimir Brnardić**, **Krešimir Čokolić**, **Ivica Dlesk**
Redatelj: **Dražen Žarković**
Urednik: **Vladimir Brnardić**

VRIJEDI PROČITATI

KATE MITCHELL

Plod naivnosti

Talia oduševljeno prihvaća dobro plaćeni posao u butiku bogatog dizajnera, ne sluteći zamku. Šarmantni zavodnik koji oko nje plete mrežu želi je iskoristiti za svoje ciljeve. Talia ne pristaje na nemoralnu ponudu, ali zato je prisiljena očajnički tražiti način za nastavak života kao i priliku za iskrenu ljubav. Želja za djetetom i pokušaj kontrole tuđih života, stvara spektar različitih osjećaja iz kojih se upleteni likovi pokušavaju izvući sa što manje ožiljaka. Za **Kate Mitchell** to je okosnica koja joj omogućuje da ocrta nove odnose među ljudima i uplete ih u klasičnu shemu ljubavnog romana.

U svom prvom ljubavnom romanu s elementima krimića, **Kate Mitchell** plastično oblikuje likove, naglašavanjem osjećaja i snažnim dijalozima. Dinamičnim stilom s lakoćom postiže identifikaciju čitateljica sa svojim junakinjama, što je spisateljski adut kojim osvaja publiku.

Kate Mitchell dosad je objavila deset knjiga, 600 životnih priča u domaćim mjesečnicima i više od 200 ljubavnih romana pod pseudonimom Katarina Mich. Prije nego što je napisala *Uvale boli i ljubavi*, prvi svoj ljubavni roman čija se radnja odvija u Dalmaciji, Profil je objavio tri njezine knjige: *Okajani grijesi* (studenj, 2013.), *Put kušnje* (veljača, 2014.) i *Plod naivnosti* (lipanj, 2014.). Autorica iza pseudonima je **Kata Mijić**, i važi za hrvatsku neokrunjenu kraljicu ljubavnih romana.

PJESMA ZA DUŠU:

Samo jedan dan
Dubrovački trubaduri

Ref. 2x

Jedan dan, samo jedan dan
onaj pravi presudan čudan dan
jedan dan, samo jedan dan
pa da bude sav život radostan

Dani svi, svi ko jedan dan
prođe dobro znam
a ljubav moja neće
za nju živim, za nju dajem sve

Jedan dan, onaj pravi dan
to je život, pun život nije
san
jedan dan, onaj pravi dan
to je mladost, ljubav, radost,
stvaran san

Ref.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 12. do 18. veljače

12. VELJAČE 1779.

Dva tjedna nakon što je u svoj grad donio radosnu vijest o proglašenju Subotice (Svete Marije) slobodnim kraljevskim gradom, senator i gradski kapetan, **Ivan Sučić**, u pratnji **Martina Mamužića**, predsjednika Vanjskog vijeća grada, ponovno kreće put Beča. Ovog puta zadaća mu je skupa s Mamužićem i nadbildežnikom **Antunom Parčetićem**, koji ih je već čekao u Beču, izraditi konačni prijedlog teksta budućeg privilegija grada.

13. VELJAČE 1828.

Prigodom posvećenja zdanja nove Gradske kuće, u Subotici, po prvi put je organizirana javna rasvjeta. Naime, grad je prigodno osvijetljen, budući da su u prozorima gradskih kuća morale gorjeti svijeće. Najljepše je bio osvijetljen toranj ondašnje Gradske kuće, zatim zgrada Gimnazije, Plebanija i Gradska kurija. Na glavnom gradskom trgu postavljene su baklje, a na nekoliko mjesta i uljane svjetiljke. Nisu nedostajali ni prigodni transparenti.

13. VELJAČE 1887.

U Subotici je rođen **Géza Csáth** (obiteljski **József Brenner**), pripovjedač, dramski pisac, esejist, glazbeni kritičar, po obrazovanju liječnik, jedan od preteča i najvažnijih protagonista moderne mađarske proze. U živčanom rastrojstvu počinio samoubojstvo, 11. rujna 1919. godine, na putu iz Subotice prema Kelebiji.

13. VELJAČE 1891.

Rođen je **Mate Matko Vuković**, nadničar. Iz ruskog se

vojnog zatočeništva vraća kao sudionik Oktobarske revolucije. U ljeto 1941. uhićen je zbog suradnje s NOP-om. Nakon višemjesečnog mučenja u istražnom zatvoru, na smrt je pretučen u zloglasnoj Žutoj kući 31. listopada. Istražitelji nisu uspjeli izmamiti iz njega niti jednu riječ – nije im bio voljan reći, čak ni ime i prezime.

14. VELJAČE 1912.

U Spiškoj Suboti u Slovačkoj rođen je **Tibor Sekelj**, pisac, publicist, prevoditelj, svjetski putnik, istraživač, govorio je i pisao na devet, a služio se sa dvadesetak jezika i dijalekata. Bio je magistar muzeologije, ravnatelj subotičkog Gradskog muzeja (1972.-1976.), više desetljeća visoki dužnosnik Međunarodnog esperanto pokreta. Objavljeno mu je tridesetak djela na svim važnijim svjetskim jezicima.

14. VELJAČE 1991.

Skupština općine usvojila je prijedlog za osnutak Zadužbine prim. dr. **Vinka Perčića**, uglednog liječnika, znanstvenika, javnog djelatnika i kolekcionara umjetnina. Zadužbina je utemeljena na bogatoj kolekciji slika i drugih artefakata likovnih umjetnosti, kao i na obiteljskoj kući u kojoj je živio darodavac. U toj je zgradi 5. svibnja 1996. otvorena Zavičajna galerija dr. **Vinka Perčića**.

15. VELJAČE 1933.

Pojavio se prvi broj omladinskog časopisa za književnost i kulturu *Bunjevačko kolo*. Tijekom svog kratkog, trogodišnjeg izlaza odigrao je značajnu ulogu u razvijanju umjetnosti lijepe riječi u nas, poglavito u ikavskom idiomu. Afirmirao je

cijeli niz mladih, darovitih hrvatskih i drugih spisatelja, likovnih umjetnika i kulturnih djelatnika. Uređivali su ga **Balint Vujkov**, **Blaško Vojnić Hajduk** i **Marko Peić**. Izdavači su bili: **Albe Rudinski**, **Julije Tumbas** i dr. **Lazar Matijević**.

16. VELJAČE 1912.

Rođen je **Ivan Pinkava**, uvaženi pedagog, ugledni i rado pozivani koncertni glazbenik. Muzičko obrazovanje isprve stječe u Subotici, a školovanje nastavlja na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, gdje diplomira. Od 1934. je koncert majstor Opernog orkestra Hrvatskog narodnog kazališta, nadalje Simfonijskog orkestra Radio Zagreba, Zagrebačke filharmonije, te više renomiranih komornih orkestara. Umro je 9. rujna 1986.

16. VELJAČE 1939.

Rođen je **Petko Vojnić Purčar**, profesor, književ-

nik, sineast, redatelj i publicist. Nakon gimnazije u Subotici, studira jugoslavensku i svjetsku književnost u Beogradu i multimedijalnu režiju u Parizu. Objavio je tridesetak knjiga pripovjedaka i romana, zbirki pjesama, eseja, dramskih tekstova i dr. Djela su mu prevedena na više jezika. Dobitnik je više prestižnih priznanja i nagrada, a među ostalim njegovo djelo *Dom sve*

dalji (jednoglasno), dobiva NIN-ovu nagrade za roman godine (1977.).

17. VELJAČE 1861.

Nakon Te Deuma, molitve zahvalnice u crkvi svete Terezije Avilske, novoizabrani činovnički sastav subotičkog gradskog pročelnštva, položio je zakletvu pred novim gradonačelnikom Subotice **Ivanom Mukićem**. Time je uspješno okončana misija dvorskog savjetnika **Karla Sučića**, potomka glasovite subotičke plemenitaške obitelji iz razdoblja preseljenja Hrvata u ovo podneblje.

17. VELJAČE 1913.

Rođen je **Matiša Zvekanović**, istaknuti duhovnik, biskup Subotičke biskupije. Poslije mature, završava studij teologije u Sarajevu, a kada ga zarede župnik je u Đurđinu, Aleksandrovu, Bačkom Monoštoru i Subotici. Za pomoćnog biskupa posvećen je 1956. godine, pa nakon smrti biskupa **Lajče Budanovića** 1958. godine preuzima Bačku apostolsku administraturu. Kada papa **Pavao VI.** (25. siječnja 1968.) ustanovi Subotičku biskupiju, imenuje **Matišu Zvekanovića** za njezina biskupa. **Papa Ivan Pavao II.** (16. svibnja 1989.) za novog subotičkog biskupa imenuje **Jánosa Pénzesa**. **Matiša Zvekanović** umro je 24. travnja 1991. godine.

18. VELJAČE 2000.

Poslije kraće bolesti preminuo je javni i sportski djelatnik **Josip Kujundžić Ducika**. Duže vrijeme bio je komandir Vatrogasne čete grada, a nakon odlaska u mirovinu bio je tajnik Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*.

Gavranova čarda

Bilo je nekada, do prije 30-40 godina, na Bezdanskom putu nekoliko kavana. Idući od Sombora *Stari deram*, pa *Dom*, *Pingvin*, *Odiseja*, *Kozara*, *Plava ptica*. Ne radi danas ni jedna od njih. Ali nije ovo priča o njima već o jednoj čardi koja je između Sombora i Bezdana postojala mnogo prije ovih pobrojanih kavana. Zvali su je *Gavranova čarda*, po nadimku obitelji Gromilović koja je bila njen vlasnik. Bila je to čarda, koja je radila početkom prošlog stoljeća, pa sve do prvih poslijeratnih godina. A povod za priču je fotografija snimljena prije šezdesetak godina ispred čarde koju smo našli u obitelji Delija na Bezdanskom putu. A priču o čardi ispričala nam je **Marija Delija** čija je majka (baka) držala spomenutu čardu. Bila je to **Marija Gromilović** koju je iz susjedne Mađarske, a tada je to bila jedna država, na Bezdanski

put dovela udaja, ali život je namjestio da rano ostane udova, koja je sama podizala djecu i vodila čardu.

MARIJA STUP OBITELJI I ČARDE

Zajedno s puncem, punicom i suprugom Marija je vodila čardu koja je bila odmorište za mnoge koji su tih godina, uoči Prvog svjetskog rata, prolazili putom od Baranje do Sombora. Kada je počeo rat, Marijin suprug morao je otići kao vojnik, a ona je ostala s njegovim roditeljima i malom djecom na čardi. Nije se suprug vratio iz rata, ali čarda nije zatvorena. Nije zatvorena ni kada je Marija, poslije punčeve smrti ostala glava obitelji. Nastavila je raditi i podizati djecu. Tako je bilo sve do prvih desetljeća poslije Drugog svjetskog rata kada je čarda zatvorena. Ne radi desetljećima, deset-

ljećima nitko na njoj ni ne živi, ali postoji i dalje. Doduše, novi vlasnici su nešto mijenjali, doziđivali, ali su sve to napustili pa je nekadašnja čarda i dalje pusta. No, primjetit će je svatko na putu od Sombora k Bezdanu, ili obratno, svejedno, jer je skoro tik uz cestu, na jednoj oštroj krivini gdje se obvezno vožnja usporava, pa skoro svakom vozaču pogled skrene na čardu na kojoj dominira natkriven veliki prostor ispred, isti onakav kakav je goste primao i prije stotinjak godina.

ODMORIŠTE ZA BARANJCE

Marija, imenjakinja svoje majke (bake), koja se kao i njen brat Pera s te čarde i udala, priča nam da su svi putnici koji su prolazili tim drumom svraćali baš u njihovu čardu. Kaže, ako su išli iz Baranje u Sombor obvezno su stajali da se i oni i konji odmore i osvježe na bunaru kod

čarde. Na povratku iz Sombora za Baranju opet isto – napajanje konja i odmor za kočijaša i njegove suputnike na čardi. Velika, natkrivena šupa bila je zaštita od kiše, snijega, ali i jakog sunca. Pića je bilo, ali ne i hrane. Bilo je tih međuratnih godina prometno na toj kamenoj cesti, jer su Baranji dolazili u Sombor na tržnicu. Prodavali su, a što drugo nego li baranjsko vino. Bilo je još usputnih stanica za žedne konje i umorne i žedne putnike, ali nekako najrađe se svračalo na Gavranovu čardu – kaže naša sugovornica, Baranji su uvijek govorili: *Idemo kod Marije*.

U završnici onog posljednjeg velikog rata čarda je bila puna vojske, a Nijemci u blizini. Letjele su granate, bombe, ali uvijek u okolnu šumu, pa je čarda unatoč tome što se našla na ratnoj liniji ostala neoštećena. Preživjela je rat, ali ne i poslijeratne godine. Radila je još neko vrijeme, a onda je zatvorena. Što je bio točan razlog, naša sugovornica se ne sjeća. Kratko kaže – više nije bilo slobodno radiť. No, iako je zatvorena, čarda nije opustjela, jer je obitelj Gromilović nastavila tu živjeti. Unutarnost je preuređena i prilagođena obiteljskom životu. Tu su odrasli Marija i njen brat Pera. Odatle se udali i oženili i onda skućili par kilometara dalje na Bezdanskom putu. Novi vlasnici čarde imali su ideju da tu otvore kavanu, ali su od toga odustali, a od nekadašnje čarde ostala je samo priča.

Sada su neka druga vremena. Baranji više ne nose vino na somborsku tržnicu, nema više ni konjskih zaprega; nekadašnja kamena cesta danas je magistralni put, a čarde su postale sinonim za mjesta pokraj rijeke gdje se može uživati u dobroj, prije svega ribljoj, hrani i tamburašima.

Zlata Vasiljević

OTVORENJE IZLOŽBE GUPČEVE FOTO SEKCIJE

Obilježen Dan škole

U petak, 5. veljače, na dan Osnovne škole *Matija Gubec* iz Tavankute, otvorena je izložba fotografija nastalih tijekom više-mjesečnog rada foto sekcije ove škole koju je vodio fotograf **Augustin Juriga**. Prisutne su pozdravili redatelj **Branko Ištvančić** i njegov mentor **Zoltán Siflis**, čiji su životni putevi usko povezani s pohađanjem, odnosno radom u ovoj školi. Njihovi primjeri su nedvosmisleni pokazatelj da se u seoskim sredinama, uz dodatne napore, mogu pronaći i poticati individualne vrijednosti i talent koji tijekom razvoja neće ostati neprimijećen u nekom budućem širem kontekstu. Prisutnima se obratio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, izražavajući iznenađenost i zadovoljstvo da su izložbeni radovi rezultat dječje pronicljivosti te izrazio nadu u nastavak ovakvih i sličnih aktivnosti unutar hrvatske zajednice.

D. B.

Debo četvrtak u tavankutskom vrtiću

Skupina *Leptirići* u tavankutskom vrtiću *Petar Pan* na čelu sa svojim odgojiteljem **Nenadom Temunovićem**, obilježili su *Debo četvrtak*. Nekoliko mama, pa i jedna *majka*, pritekli su u pomoć mališanima i zajedno prionuli na pečenje *fanaka*. Igračke, bojice i papire taj su

dan zamijenili keceljicama, oklagijama pa i kuharskim kapama. Radionica je protekla u dobrom raspoloženju. Svatko se oprobao u zakuhanju tijesta i pravljenju *fanaka*. Na kraju su svi uživali kušajući ih s pekmezom i šećerom.

I. D.

Maskenbal u vrtiću Marija Petković Sunčica

Na radost djece, a i odraslih, na pokladni utorak, 9. veljače, organiziran je maskenbal u vrtiću *Marija Petković Sunčica*. Uz potporu *majki, dida*, mama i tata u publici, djeca su izvela reviju maski i otpjevala te odrecitala pjesme i stihove koje su učili za maskenbal. Princeze, Else, Trnoružice, vitezovi, Zoroi, Mark Veder, dinosauri, tigrovi, Ninja kornjača i još mnogi drugi likovi skrivali su sretna dječja lica, što bar jednom u godini mogu biti »NETKO DRUGI«!

M. P.

1, 2, 3,... održan je 13. *Hrckov* *maskenbal*

Prošle su poklade, počela je korizma, ali to nije razlog da se ne prisjetimo kako nam je bilo na *Hrckovom maskenbalu*. U četvrtak, 4. veljače, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* okupilo se nešto više od 250 mališana na *Hrckov maskenbal* koji je trinaesti put organizirala *Hrvatska riječ*.

Hrcko, maske, pjesma, ples i *fanki* obilježili su naše druženje koje su uzveličali naši prijatelji, osnovci i vrtićanci iz Srijemske Mitrovice, Lemeša, Sonte, Plavne, Vajske, Bačkog Monoštora, Berega, Male Bosne, Tavankuta, Đurđina i Subotice.

Ne trošimo riječi nego pogledajmo slike, jer svi znamo da one kazuju više od tisuću riječi.

PETAK
12.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:07 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:07 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:31 Velika obitelj , serija
 10:27 Zemlje - ljudi -
 pustolovine : Istanbul
 noću, dokumentarna
 serija
 11:15 Riječ i život: Nikad
 dovoljno djela milosrđa
 12:00 Dnevnik 1
 12:24 Dama pod velom,
 telenovela
 13:19 Kod doktora , talk-show
 14:04 Normalan život
 14:49 Znanstveni krugovi
 15:15 Kuća od karata , serija
 16:08 Ono što jesam: Miris
 oktana, dokumentarna
 serija
 16:50 Hrvatska uživo
 17:36 Život je lijep
 18:09 Manjinski mozaik:
 Lumezi - monumentalnost
 u minijaturi
 18:28 Potrošački kod
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Tražeći ljubav za kraj
 svijeta, američki film
 21:44 Uvijek kontra, talk-show
 22:30 Dnevnik 3
 22:50 Eurojackpot
 22:58 Opaki par , humoristična
 serija
 23:22 Bizant, britansko-irski
 film
 01:16 Vita jela, zelen bor
 01:41 Hrvatska uživo
 02:23 Skica za portret (R)
 02:24 Riječ i život
 02:55 Dama pod velom,
 03:47 Sune na odmoru, švedski
 film
 05:21 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:58 Odmori se zaslužio si ,
 humoristična serija
 10:31 Kruške i jabuke
 11:16 Čarolija , serija
 12:10 Slastice a la Mimi ,
 dokumentarna serija
 12:39 Don Matteo , serija
 13:35 Time of Death, američki
 film
 15:07 George Clarke - Čudesne
 zamisli
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:44 Velikani sporta,

dokumentarna serija
 17:14 Stipe u gostima ,
 humoristična serija
 17:48 Seoska gozba
 18:43 Odmori se zaslužio si ,
 humoristična serija
 19:22 Glas naroda,
 humoristična serija
 19:55 Čuda svijeta: Maske
 Dogona, kratki
 dokumentarni film
 20:02 Umorstva u Midsomeru,
 serija
 21:49 Inspektor George Gently,
 serija
 23:23 Igra, serija
 00:18 Time of Death, američki
 film
 01:48 Velikani sporta,
 dokumentarna serija
 02:14 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, informativna
 emisija (R)
 06:25 Sve u šest, magazin (R)
 06:50 Lego Ninjago, animirana
 serija (R)
 07:15 Svemoguća Kim,
 animirana serija
 08:05 TV prodaja
 08:20 Pet na pet, kviz(R)
 09:15 TV prodaja
 09:30 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica
 10:50 TV prodaja
 11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle
 emisija
 12:00 Hitna služba, dramska
 serija
 12:55 Shopping kraljica, lifestyle
 emisija (R)
 13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
 nova sezona, kulinarski
 show (R)
 15:20 Andrija i Anđelka,
 humoristična serija(R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna
 emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle
 emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna
 emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Velika krađa nebodera
 - TV premijera, igrani
 film, akcijska komedija
 22:00 Peti element, igrani film,
 znanstveno-fantastični
 00:25 Plaćenik, igrani film,
 akcijski
 02:10 RTL Danas, informativna
 emisija (R)
 02:50 Kraj programa

SUBOTA
13.2.2016.

06:32 Klasika mundi: 40.
 samoborska glazbena
 jesen - Večer argentinske
 glazbe
 07:24 Nevada Smith, američki
 film - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna
 09:31 Duhovni izazovi
 10:03 Prizma - multinacionalni
 magazin
 10:48 Fotografija u Hrvatskoj:
 Rudolf Mosinger
 11:02 Uvijek kontra, talk-show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:12 Talibanska nafta,
 dokumentarni film
 14:18 Top Gear
 15:15 Imitacije aristokracije,
 humoristična serija
 15:41 Fotografija u Hrvatskoj
 16:03 Tražeći ljubav za kraj
 svijeta, američki film
 17:42 Lijepom našom: Solin
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:00 The Voice - Najljepši glas
 Hrvatske
 21:35 Dobri dileri iz Dallasa,
 američki film
 23:36 Dnevnik 3
 00:00 Freddie Mercury - The
 Great Pretender, glazbeno-
 dokumentarni film (R)
 01:27 Nevada Smith, američki
 film - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna (R)
 03:32 Top Gear
 04:24 Skica za portret
 04:31 Znanstveni krugovi
 04:56 Duhovni izazovi
 05:26 Veterani mira
 06:11 Prizma - multinacionalni
 magazin
 06:56 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 10:05 Umorstva u Midsomeru,
 serija
 11:47 Roditelji i djeca , serija
 12:32 Hestonova fantastična
 jela, dokumentarna serija
 13:24 Veliki preporod
 britanskog vrta ,
 dokumentarna serija
 14:26 Moji nesuđeni psi,
 američki film
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:33 Gospodin Selfridge ,
 serija
 17:22 Popodne na Drugom
 19:06 Kruške i jabuke - dvoboj
 tjedna
 19:55 Čuda svijeta : Aja Sofija,
 kratki dokumentarni film
 20:05 Nezaboravno ljeto -
 američki film
 21:50 Maher za tehnologiju ,
 dokumentarna serija
 22:15 Vikinzi , serija

23:05 Vladarica , serija
 23:55 Moji nesuđeni psi,
 američki film
 01:25 Noćni glazbeni program

05:50 RTL Danas, informativna
 emisija (R)
 06:35 Legenda o Tarzanu,
 animirana serija
 07:00 Lego Ninjago, animirana
 serija
 07:50 Svemoguća Kim,
 animirana serija (R)
 09:15 TV prodaja
 09:30 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
 nova sezona, kulinarski
 show (R)
 11:05 TV prodaja
 11:20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 - nova sezona, kulinarski
 show(R)
 12:55 TV prodaja
 13:10 Dynamo: Majstor
 nemogućega, zabavna
 emisija
 14:05 Mađioničari, zabavna
 emisija
 15:10 Vulkan, igrani film,
 akcijski
 16:30 RTL Vijesti, informativna
 emisija
 16:40 Vulkan, igrani film,
 akcijski
 17:10 Kriza, humoristična
 serija (R)
 17:50 Kriza, humoristična
 serija (R)
 18:30 RTL Danas, informativna
 emisija
 19:10 RTL Vrijeme,
 informativna emisija
 19:15 Galileo - nove epizode,
 zabavna/ obrazovna emisija
 20:00 Kupili smo ZOO, igrani
 film, obiteljska drama
 22:30 Američka pita 2, igrani
 film, komedija
 00:20 Posljednja kuća nalijevo,
 igrani film, horor
 02:10 Astro show, emisija uživo
 03:10 RTL Danas, informativna
 emisija
 03:55 Kraj programa

NEDJELJA
14.2.2016.

07:00 Lijepom našom: Solin
 08:15 Smijeh u raju, britanski
 film - Zlatna kinoteka
 09:50 Portret Crkve i mjesta: Sv.
 Ivan Zelina
 10:00 Sv. Ivan Zelina: Misa,
 prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 11:42 TV kalendar

12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Labirint
 15:50 Mir i dobro
 16:15 Poldark, serija
 17:15 The Voice - Najljepši glas
 Hrvatske
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 6/45
 20:05 Patrola na cesti, dramska
 serija
 21:00 Montirani proces
 21:40 Alka, dokumentarni film
 22:25 Dnevnik 3
 22:49 Samo kulturno, molim
 23:35 Poldark, serija
 00:40 Nedjeljom u dva
 01:40 Ekonomija &td
 02:15 Smijeh u raju, britanski
 film - Zlatna kinoteka
 03:50 Skica za portret
 04:03 Plodovi zemlje
 04:53 Split: More
 05:23 Pozitivno
 05:53 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 10:04 Detektiv Murdoch , serija
 10:53 Grantchester , serija
 11:44 Teenozoik
 12:10 Nećemo reći mladenki ,
 zabavno-dokumentarna
 serija
 13:11 Dobar, bolji, najbolji...
 britanski slastičar
 14:12 Valentine's Date, američki
 film
 15:36 Zabavni show
 17:28 Poirot , serija
 19:06 Za tebe, ljubavne pjesme
 s naših koncerata
 20:16 Što žene vole, američki
 film
 22:28 Anthony Bourdain:
 Upoznavanje nepoznatog ,
 dokumentarna serija
 23:28 Grantchester , serija (R)
 00:18 Pa to je fantastično! ,
 humoristična serija
 00:48 Elitni klinici , serija
 01:18 Elitni klinici , serija
 01:48 Što žene vole, američki
 film (R)
 03:50 Noćni glazbeni program

04:30 RTL Danas, informativna
 emisija (R)
 05:10 Legenda o Tarzanu,
 animirana serija
 05:40 Lego Ninjago
 06:30 Svemoguća Kim,
 animirana serija
 07:15 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
 nova sezona, kulinarski
 show (R)

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

08.50 TV prodaja
09.05 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
10.40 TV prodaja
11.00 Kabluey - TV premijera, igrani film, komedija
12.35 TV prodaja
12.50 Cure biraju, igrani film, romantična komedija
14.40 Kupili smo ZOO, igrani film, obiteljska drama (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.40 Kupili smo ZOO, igrani film, obiteljska drama (R)
17.10 Kriza, humoristična serija (R)
17.50 Kriza, humoristična serija (R)
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.15 Galileo - nove epizode, zabavna/obrazovna emisija
20.00 Zgodna žena, igrani film, romantična komedija
22.30 Prljavi ples, igrani film, romantična drama
00.15 Stan Helsing, igrani film, komedija
01.55 Astro show, emisija uživo
02.55 RTL Danas, (R)
03.35 Kraj programa

PONEDJELJAK 15.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:26 Velika obitelj, serija
10:21 Plodovi zemlje
11:13 Treća dob
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:23 Dama pod velom, telenovela
13:18 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža - medicina
15:10 Jezik za svakoga
15:25 Patrola na cesti, dramska serija
16:20 Sirenin pjev, emisija pučke i predajne kulture (R)
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:12 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Bez Veze
20:50 Kuća od karata, serija
21:40 Otvoreno
22:30 Dnevnik 3
22:55 Zemlje - ljudi - pustolovine : Selo na Pontskom gorju,

dokumentarna serija
23:42 Igra prijestolja, serija
00:37 Kod doktora, talk-show
01:18 Hrvatska uživo
02:00 Život je lijep
02:32 Mir i dobro
02:57 Skica za portret
03:03 Vita jela, zelen bor
03:23 Dama pod velom, telenovela
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Nećemo reći mladenki, dokumentarno-zabavna serija
11:00 Poirot, serija
12:43 Don Matteo, serija
13:35 Neka glazba utihne, američki film
15:05 George Clarke - Čudesne zamisli
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Magazin LP
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
18:00 Kruške i jabuke
18:48 Zdravi predah - smoothie
18:53 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
19:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
19:53 Drevni misteriji, dokumentarna serija
20:04 Prepredenjaci iz prirode: The Hunter Hustler, dokumentarna serija
21:02 Tv Bingo
21:47 Stadion - sportska emisija
22:58 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
23:45 Zločinački umovi, serija
00:30 Neka glazba utihne, američki film (R)
01:56 Magazin LP
02:21 Stadion - sportska emisija
03:26 Noćni glazbeni program

05.45 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.25 Sve u šest, magazin (R)
07.05 Legenda o Tarzanu, (R)
07.30 Svemoguća Kim
08.20 TV prodaja
08.35 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
09.30 TV prodaja
09.45 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11.00 TV prodaja
11.15 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12.15 Hitna služba, serija
13.10 Shopping kraljica - (R)
14.10 Zgodna žena, film, (R)

16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet - nove epizode, kviz
20.10 Andrija i Anđelka, humoristična serija
20.45 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt
22.45 Andrija i Anđelka
23.10 Kriza, humoristična serija
23.45 Zločinački umovi, serija
00.40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička dramska serija
01.30 CSI, kriminalistička serija
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)
04.05 Kraj programa

UTORAK 16.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:33 Velika obitelj, serija
10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Selo na Pontskom gorju, dokumentarna serija
11:18 Glas domovine
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:23 Dama pod velom, telenovela
13:18 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:15 Kuća od karata, serija
16:00 Bez Veze
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:12 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Satirikon
20:50 Kuća od karata, serija
21:47 Otvoreno
22:37 Dnevnik 3
23:02 Zemlje - ljudi - pustolovine : Kamperom po Zapadnoj Australiji - Od Perth do Kimberleyja, dokumentarna serija
23:49 Igra prijestolja, serija
00:42 Kod doktora, talk-show
01:23 Hrvatska uživo
02:05 Život je lijep
02:35 Skica za portret
02:46 Vita jela, zelen bor
03:12 Dama pod velom, telenovela
04:02 Ljubavnici, američki film
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
10:30 Kruške i jabuke
11:20 Čarolija, serija
12:10 Slastice a la Mimi, dokumentarna serija
12:39 Don Matteo, serija
13:31 Kuća u Ulici Carroll, američki film
15:08 George Clarke - Čudesne zamisli
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Sportski magazini
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
17:55 Kruške i jabuke
18:45 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
19:25 Večernja škola
20:05 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
21:15 Ljubavnici, američki film
23:00 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
23:50 Zločinački umovi, serija
00:35 Kuća u ulici Carroll, američki film (R)
02:12 Sportski magazini
02:37 Noćni glazbeni program

05.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.20 Sve u šest, magazin (R)
06.50 Lego Ninjago, animirana serija (R)
07.15 Svemoguća Kim, animirana serija
08.05 TV prodaja
08.20 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
09.15 TV prodaja
09.30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10.50 TV prodaja
11.05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12.00 Hitna služba, dramska serija
13.00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija (R)
13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15.25 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
15.55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija

19.15 Pet na pet - nove epizode, kviz
20.10 Andrija i Anđelka, humoristična serija
20.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Andrija i Anđelka, humoristična serija
23.20 Kriza, humoristična serija
23.55 Zločinački umovi, kriminalistička serija
00.45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička dramska serija
01.40 CSI, kriminalistička serija
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

SRIJEDA 17.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Vita jela, zelen bor
09:30 Velika obitelj, serija
10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Kamperom po Zapadnoj Australiji - Od Perth do Kimberleyja, dokumentarna serija
11:18 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:23 Dama pod velom
13:18 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Kuća od karata, serija
16:00 Satirikon
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:12 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:55 Loto 7/39
20:01 Pogledi: Ars Medica - hrabrost za izvrsnost, dokumentarni film
20:49 Kuća od karata, serija
21:50 Otvoreno
22:41 Dnevnik 3
23:06 Zemlje - ljudi - pustolovine : Draguljni ekspres - Vlakom po Brazilu, dok. serija
23:53 Igra prijestolja, serija
00:46 Kod doktora, talk-show
01:27 Hrvatska uživo
02:09 Život je lijep
02:41 Skica za portret
02:57 Vita jela, zelen bor
03:20 Dama pod velom
04:10 Strani igrani film
05:53 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
 10:32 Kruške i jabuke
 11:20 Čarolija, serija
 12:10 Slastice a la Mimi, dokumentarna serija
 12:40 Don Matteo, serija
 13:37 Touched, američki film
 15:07 George Clarke - Čudesne zamisli
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Magazin EL
 17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:55 Kruške i jabuke
 18:45 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
 19:25 Provodi i sprovodi, humoristična serija
 20:00 Nogomet, LP - emisija
 20:35 Nogomet LP: Roma - Real Madrid, prijenos utakmice
 22:35 Nogomet, LP - emisija i sažeci
 23:35 Zločinački umovi, serija
 00:20 Touched, američki film
 01:50 Magazin EL
 02:15 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, (R)
 06:30 Sve u šest, magazin (R)
 06:55 Lego Ninjago, (R)
 07:20 Svemoguća Kim
 08:10 TV prodaja
 08:25 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 09:35 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica

10:55 TV prodaja
 11:10 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:10 Hitna služba, serija
 13:05 Shopping kraljica (R)
 14:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:10 Andrija i Anđelka
 20:45 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Andrija i Anđelka
 23:20 Kriza, humoristična serija
 23:55 Zločinački umovi, serija
 00:45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
 01:40 CSI, kriminalistička serija
 02:30 Astro show, emisija uživo
 03:30 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

**ČETVRTAK
18.2.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:32 Velika obitelj, serija
 10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Draguljni ekspres - Vlakom po Brazilu, dok serija
 11:16 Korizmena sjećanja, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dama pod velom
 13:18 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Kuća od karata, serija
 16:05 Labirint
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Ono što jesam: Pas de deux, dokumentarna serija
 20:50 Kuća od karata, serija
 21:48 Otvoreno
 22:39 Dnevnik 3
 23:04 Zemlje - ljudi - pustolovine : Posljednji planinski poljoprivrednici na Karpatima, dokumentarna serija
 23:49 Igra prijestolja, serija
 00:46 Kod doktora, talk-show
 01:27 Hrvatska uživo
 02:09 Život je lijep
 02:39 Vita jela, zelen bor
 03:04 Dama pod velom
 03:54 Strani igrani film
 05:38 Biblija
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
 10:30 Kruške i jabuke
 11:20 Čarolija, serija
 12:10 Slastice a la Mimi, dokumentarna serija
 12:41 Don Matteo, serija
 13:30 Goodbye, Mr. Chips - britanski film
 15:08 George Clarke - Čudesne zamisli
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
 17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:55 Kruške i jabuke
 18:45 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
 19:25 Genijalci
 20:03 Australija - život na rubu: Obala brodoloma, dokumentarna serija
 20:57 Nogomet EL: Šahtar - Schalke 04, prijenos utakmice
 22:57 Nogomet, EL - sažeci
 23:32 Zločinački umovi, serija
 00:17 Goodbye, Mr. Chips - britanski film
 01:55 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
 02:20 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
 06:25 Sve u šest, magazin (R)
 06:50 Lego Ninjago, animirana serija (R)

07:15 Svemoguća Kim
 08:05 TV prodaja
 08:20 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 09:15 TV prodaja
 09:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:50 TV prodaja
 11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:05 Hitna služba, serija
 13:00 Shopping kraljica - (R)
 13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:10 Andrija i Anđelka
 20:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Andrija i Anđelka, humoristična serija
 23:20 Kriza, humoristična serija
 23:55 Zločinački umovi, kriminalistička serija
 00:45 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička dramska serija
 01:40 CSI, kriminalistička serija
 02:30 Astro show, emisija uživo
 03:30 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 Vojvođanski tjedan
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

Prelo sićanja

Prelo sićanja, poznato po tomu što su svi sudionici odjeveni u svečanu bunjevačku nošnju, održano je po šesti put, u nedjelju, 7. veljače, u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici. Manifestacija je okupila oko 90 sudionika. Plesalo se, igrale su se karte, razgovaralo uz vino i fanke... Prelo su organizirali HKC *Bunjevačko kolo* i Katoličko društvo za kulturu, povijesti i duhovnost *Ivan Antunović*.

D. B. P.

Prelo mladeži

Oko 300 mladih okupilo je ovogodišnje *Prelo mladeži* održano prošloga petka u restoranu *Dukat* u Subotici. Ova pokladna manifestacija okupila je mlade iz Subotice i okolice, ali i Monoštora, Bača, Petrovaradina, Srijemske Mitrovice, Sonte, Sombora, Golubinaca, Šida, Novog Sada... Mladi su se zabavljali do kasno u noć uz tamburaški sastav *Ruže* i DJ-a *Krešu*.

Sponzor *Prela mladeži* i ove je godine bio Grad Zagreb. Posebna viša savjetnica gradonačelnika Grada Zagreba **Biserka Bucković** pozdravila je mlade, te izrazila nadu da će glavni grad Hrvatske i ubuduće podupirati ovu manifestaciju.

Sudionike su pozdravili i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** i predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**. *Prelo mladeži* organizirala je Udruga mladih *Hrvatski Majur* koju vodi **Mladen Petreš** u suradnji s osobljem restorana *Dukat*.

D. B. P.

Maskenbal u Monoštoru

Kada Monoštorci priređuju pokladni maskenbal, onda je to prava revija originalnih maski i kostima. I taman kada posjeti-

telji pomisle da su sudionici iscrpili sve ideje, naredne godine pojave se u još originalnijim kombinacijama. Tako su, namjerno ili zato što su zalutali s nekog gradilišta, na maskenbal stigli majstori zidari koji su baš tu naumili graditi pušnicu, iz svijeta bajki došla je Alisa u zemlji čuda, zaobilaznim putem ka Münchenu izgleda je krenula pivarska družina, a u potrazi za ocem svog djeteta do meskenbala je stiga i samohrana majka s bebom...

Z.V.

Vojvođanski gajdaši na Festivalu buša u Mohaču

Na poziv gajdaša **Andora Véghe** iz Mađarske na tradicionalnoj pokladnoj manifestaciji – Festivalu buša u Mohaču 6. i 7. veljače sudjelovalo je i četvero gajdaša iz Vojvodine **Kristina Perić, Augustin Žigmanov, Zdenko Ivanković** i **Edi Tajm**. Uz gajdaše iz Mađarske, Hrvatske i Bugarske imali su nekoliko nastupa na Festivalu, među ostalim i na glavnoj bini gdje su predstavljali Hrvate iz Vojvodine. Njihov posljednji nastup bio je na Dunavu kada su buše prelazile čamcima rijeku kako bi donijeli plamen u grad.

Pohod bušara ili pohod buša je pokladni godišnji festival u Mohaču kojim se obilježava kraj zime. Naziv je dobio po zakrabuljenim muškarcima, bušarima (busós), koji nose velike drvene maske i vunene ogrtače, nalik kastavskim zvončarima kod Rijeke. Inače, pohod bušara upisan je na popis nematerijalne svjetske baštine 2009. godine.

B. I.

Zagrebačko prelo

Prvi je put Hrvatska mladež Bačke i Srijema organizirala Zagrebačko prelo, koje je održano u župnom dvoru crkve Svetog Antuna Padovanskog u Sesvetama, u subotu, 6. veljače.

Ovim prvim prelom željeli su pokazati i sačuvati od zaborava ljepotu običaja koje su ponijeli iz Vojvodine. Gosti na prelu bili su ne samo Vojvođani već i njihovi prijatelji koje su stjecali tijekom studiranja i rada u Hrvatskoj. Uz tamburaški orkestar *U laganom ritmu* iz Zagreba druženje je potrajalo do jutra.

M. V. L.

Maskenbal u Nikincima

POGLED S TRIBINA

Veljača

Drugi tjedan veljače nekako uvijek prolazi u zatišju nakon velikih svjetskih i europskih natjecanja koja su održavaju prvi mjesec u godini. Sportski kalendar nema zastoja, moraju se odraditi redovita ligaška i manje atraktivnija natjecanja.

Najbolji hrvatski tenisači, nakon ne baš uspješnog nastupa na Australian Openu, igraju na ATP turniru u Rotterdamu i sakupljaju odnosno brane svoje poene za što bolji plasman na svjetskoj ranking ljestvici.

Rukometaši su već zaboravili Europsko prvenstvo i počeli s odrađivanjem ligaških klupskih obveza, a za slijede i novi dueli u Ligi prvaka.

Košarkaši, također, igraju na više frontova (ABA i Europska natjecanja), ali njihova velika natjecanja tek slijede (kvalifikacije za OL).

Nogometaši 1. HNL su još uvijek na zimskom dopustu i uveliko se pripremaju za nastavak sezone, dok hrvatski legionari diljem euro globusa nisu ni prestajali s ligaškim nastupima tijekom proteklih mjeseci. Zbog Europskog prvenstva u Francuskoj i ubrzanog ligaškog kalendara uskoro slijedi i nastavak Lige prvaka i Lige Europe.

Hokejaši polagano privode dugu prvenstvenu sezonu kraju i ukoliko ne izbore nastavak igre u doigravanju, slijedi im zasluženi odmor.

Skijaši su u samom srcu sezone, ali ove godine hrvatsko skijanje nema velikih rezultata pa je ovaj alpski sport pomalo u zapečku javnosti.

Ipak jedno veliko natjecanje odigrava se i u drugom tjednu veljače, ali je već završeno za hrvatske predstavnike. Naime Srbija i Beograd su domaćini Europskog prvenstva u futsalu (mali nogomet po zasebnim pravilima), a Beoarena je poprište susreta u kojima briljiraju majstori ove nogometne inačice.

Hrvatska momčad se nije uspjela probiti u četvrtfinale (poraz od Kazahstana i remi s Rusijom) te je natjecanje završila već u kvalifikacijskoj rundi.

U biti velika natjecanja su kao blagdani. Prođu, a život ide dalje.

D. P.

KOŠARKA

Pobjeda Cedevite

Trećeplasirana momčad ABA lige, *Cedevita* upisala je gostujuću pobjedu protiv *Olimpije* (91:84) i čvrsto drži mjesto koje vodi

u doigravanje za naslov prvaka. Ostala dva hrvatska predstavnika *Cibona* i *Zadar* poraženi su od *Mega Leksa* (82:89) odnosno *Partizana* (76:87), pa se i dalje nalaze na petom odnosno sedmom mjestu ligaške tablice.

TENIS

Uspješan start

Sva tri hrvatska tenisača koji sudjeluju na ATP turniru u Rotterdamu zabilježila su pobjede u 1. kolu.

Drugi nositelj **Marin Čilić** izbacio je Uzbekistanca **Istomina** (7:6, 6:4), **Borna Ćorić** je poslije velike borbe slavio protiv Nizozemca **De Bakker** (7:6, 4:6, 6:3), dok je kvalifikant **Ivan Dodig** preskočio sedmog nositelja Francuza **Pairea** (6:3, 7:6).

KARATE

Tina Marić europska prvakinja

Pobjedom u finalu protiv **Jovane Perković** (Srbija), hrvatska karatašica **Tina Marić** osvojila je zlatnu medalju na Europskom prvenstvu za mlađe seniore, juniore i kadete održanom u Limassolu. Hrvatski karate se s Cipra vraća s ukupno 8 osvojenih medalja (jedno zlato, četiri srebra i tri bronce).

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. van Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 12. 2. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:
Zlatko Romić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica Hrčka)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U NEKOLIKO SLIKA

Gupčev bal

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Huncutšag

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Nikako da se već iskobe-ljamo iz ove zime. Tako mi dosadila, ne možem vam ni nacrtat, a kamol izdivanit. Samo vukarim ogriv u salaš, gar iz salaša, vruće vode grijem josa-gu... Ta šta divanit, najlip-če je borme lito nek kaže

ko šta oće. Ni ruva ne triba tušta, a sad kad se čovik nakotura kojikaki cveterima i kaputinama izgleda kugod badanj kuružnje. E, kadgod smo mi ko dica za svetog Josu već išli bosī. To je bilo vrimē, a ne ovo sad. Privrnila nam se i klima, pa i priroda izvodi niki huncutšag. Ni nam dosta što se krvamo i svađamo oko ove nove životne mode, vokšovanja svake dvi nedilje, te ovaj oće ovo, te onaj neće ono... Taki sam bisan, čeljadi moja, da mi dođe da sidnem na biciglu i odverglam digod u onu državu di nikad nema ni zime a ni velikog lita; opletem tamo salašić od pruća i nikog ne poznam. Jeto tako mi se ovo naše huncutiranje smutilo. Eto, šta da vam kažem, došo mi Pere pa se skida, jedno pa drugo pa treće... Dok se ne skine, i kafa će mu se oladit, a mora se izranijeg počēt oblačit jel kaki je brz kugod naši vićnici neće stignit na večeru na salaš, a ne na užnu. »Periša, oma da ti napomenem, ako prodivaniš makar šta od politike jel ovi naši i vaši, možeš oma srknit tu kafu i nastavit se oblačit pa na salaš«, velim ja njemu. Jel čeljadi tako mi dosta da vam ne možem ni izdivanit... Kako otvoriš radio jel televiziju, ono jedno te isto... A i jedan te isti. Šta mi očin vridi sto kanala plaćat kad na svima jedan te isti čovik. A smijali smo se počimanju televizije kad je samo glavni imo televiziju i divanili da ta mlada što divani prija početka programa kaže: »Dobar večē bać Josō«, a isto tako kad završi. Kugod da je sad drukčije... Isti vam to huncutšag. Sad imamo sto televizija i ovi novi telefona veliki kugod televizije al da šta odvrneš ono isti divan. Av, Bože, kako njim ne mrzi? Jevo, ja, kad bi me ode kod nas u Ivković šoru kogod triput-četri puta štogod isto pito otiro bi ga tamo di ne triba, a njima samo jezik radi... Obećavaje li obećavaje, a od tog već i mala dica u ketrecu znadu da neće bit ništa. Najbolje je bilo sinoć u Tavankutu. Borme sam i tamo dospijo, nek ide u vraga i buđelar, kad se isprazni ja ću ga vućit. Ne žalim ni filera, bilo je samo tako, lipi nošnjī kadgodašnji, dvoji svirci, tamburaši i ovi novi na struju, pa ko šta voli. A i prvi put sam štogod dobio na tomboli: lipu sliku od slame. Jedared da se i meni trevi štogod lipo... Jeste da sam iščekivo da ću dobit novu gumu za biciglu, ovu sam izde-ro na kamen u Bećar ataru, al nisu imali taj dar, samo čitavu biciglu. Oma sam znao da ja nisam take sriće, a i da vam pravo kažem da mi te nove ni ne tribadu. Mani ti ove moje iz 56. E, ta će još priživit borme fajin ovi gospocki sa šurnajst brzina. Neg idēm, čeljadi, rad ogrizina pa naložit u peč i začepit malo većma banak. Meni niko ladno, jel se nisam naspavo jel mi štogod opet fali. Bože, kad čovik omatori smeta mu svaki andrak. I to mu dođe niki huncutšag. Zbogom, čeljadi, valjda će već doć lipče vrimē pa ćemo se izdivanit.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Svi se pripravlju
za izbore

Otkako se razbolijo, bać Iva izgubijo volju za svakom vandrovkom. Voljijo malo proodat sokakom, pa ako koga nusput i trefi, malo se š njim isripovida, uvijek je lipo čut šta je novoga. A rekla mu i doktorica da se ne smije uležat, brog nika-ke cirkulacije. Ka mu bude dosta špaciranja, otide na drnjak, testeru u šake, pa po bagrama, dobro mu dojdou za ložit. Ne prisnapi baš jako, testera polako, malo po malo, nikuda se ne žuri. Malo se razmrda, pa ščim ositi da će se počēt znojīt, ostavlja se i toga. Ka se umori, unide unutra, pa na

Piše: Ivan Andrašić

otoman. Više ni kafu ne pije, navadijo se na čajeve. Baš mu više ni ne fali, ko da je nikada ni ni pijo. Jutros on i njegova taman fruštukovali i popili po bukaricu mlika, niko sto rdat na vraci. Oma zno da je kum Tuna, ščim je čo Taksu, laje da se pokida. Tako se bisi samo na njega i na poštaša, a poštaš već davno prošo. Digo se, pribacijo priko leđi pršnjak i ošo odrezit sokak. Kum Tuna unišo u gank, al stalno ispod oka prati Taksu, mada dobro znade da vaj ne može ni kroz drot, ni priko drota. Al znade i da mu ni zaboravijo kako ga je dušmancki šljoknijo jedamput ka to nisu vidli ni bać Iva ni njegova. Kerovi tako štogoda zabardu za cili život. A puno nji kaže i da ositu ko je kako čeljade. Kum Tuna unišo u kujnu i sijo zastal, pa se sto nakašljavat. Bać Ivina mu naljala polučak dudovače, znade da još ni fruštukovo. Ka dojde doma na pauzu za, kako to u službe zovu topli obrok, ti njegovi po sata se znadu razvuč o frtalj devet do tri frtalja jedanajst. I taki kaki je, nikomu ni ne fali, posov ide jednako, bijo on tamo jal ne bijo. A o puno nji bać Iva čuje da mu je kum vi dana sve manje na poslu, a sve više po selu. Obilazi kuće i školeće čeljad da na proliće svakako idu na izbiranje i da na papiriću zaokružu njegove. Jednima pomalo i priti, drugima svašta obećava. I sapuna i šećera, ulja, brašna, a bome i koji meter drva. Komu ništa vako ne triba, obeća mu da će dobit lipu nadnicu na dan ka će se izbirat, a još će ga odvest i u bircuz na ručak. Žalosno, bać Iva znade da ne obećava uprazno. Čo o njegovi dobri iz dva sela blizu njegovoga da tako bilo i ko nji. Prvač izbirali ne što će jim vodit sela, pa se čeljad polakomila no no što su jim davali vi iz kumove partije. Pouzimali sve, pa jim zoto morali dat krsta i sad eno već kuku, ko da nisu sami izbirnili. »Kume, ajde mi makar jedamput poslušaj! Naši smo, a mogućan sam u moje partije, ti možem ponudit da i ti i kuma budete na škatulja, a i cure i zet, ako možu dojt ka se izbira. Nadnice baš i neće bit male, pa vas pet... a možem isposlovat i da dobijete koji meter drva i još koišta što uvijek triba u kujne«, veli kum Tuna i nalje još jedan polučak. Bać Iva se zagledo u drugu nedilju. Uvik izbiro njegove, pa će vada tako i sad. Znade i šta će dobit o nji. Ko i uvik, sjajne papire, a na njima natrukovane same grdobbe. Njegovi se razdilili u četiri partije, pa ni jedni neće grdit druge, neg jedni druge. Ništa ni reko, samo jako izdanijo, digo se i uzo medecinu što mu doktorica pripisala za pit kad ositi da ga vata kaki jid.

MISLI POZNATIH

- **Becket:** Lud je samo onaj čija se ludost ne poklapa s ludošću većine.
- **Hipokrat:** Za oporavak je potrebno vrijeme, ali i uvjeti.
- **Willcox:** Smijte se i cijeli svijet će se smijati s vama, plaćite i plakat ćete sami.

KVIZ

Jelena Madiana

U kom stoljeću je živjela starohrvatska kraljica Jelena Madiana?

Čija je bila supruga?

Koliko godina je obavljala vladarsku dužnost?

Po čemu će ostati upamćena?

Gdje se nalaze zavjetne crkve koje je izgradila?

Čemu se posvetila nakon silaska s kraljevskog trona?

Kako se zvao njezin sin poznati hrvatski kralj?

Koje godine je umrla Jelena Madiana?

Zivjela je u 10. stoljeću.
Kralja **Mihela Krešimira II.**
Sedam godina nakon smrti svog supruga.
Po izgradnji dvije važne crkve.
Na Otoku i u Solinu.
Vjerskom razmatranju, molitvi i činjenju dobrih djela.
Stjepan Držislav.
Umrla je 8. listopada 976. godine.

FOTO KUTAK

Glamur na balu!

VICEVI

- Znaš li to što je apsolutni fenomen – jada se Petar prijatelju
- Što?
- Ženske oči. S pet metara vide svijetlu dlaku na sakou, a s pola metra ne vide okvir od garažnih vrata.

Pita sin oca:

- Je li istina da u nekim zemljama muž ne upozna svoju ženu prije vjenčanja.
- Sine, to se događa na cijelom svijetu.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* DOO Novi Beograd, Omladinskih brigada 21., podnio je dana 5.2.2016. godine pod brojem IV-08-501-74/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »NS2083-03 SU SUBOTICA HARAMBAŠIĆEVA«, na katastarskoj parceli 4150/1 KO Stari Grad, Subotica, Trg Svete Terezije 1 (46.098289°, 19.658858°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* DOO Novi Beograd, Omladinskih brigada 21., podnio je dana 5.2.2016. godine pod brojem IV-08-501-75/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »NS2087-04 SU SUBOTICA ALEKSANDROVO«, na katastarskoj parceli 36141/15 KO Donji Grad, Subotica, ulica Čantavirski put bb. (46.064402°, 19.683285°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene uticaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

GRAD SUBOTICA GRADSKA UPRAVA TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

U skladu s člankom 45a. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14 i 145/14)

OGLAŠAVA

RANI JAVNI UVID POVODOM IZRADE

Izmjene Plana detaljne regulacije za dijelove prostora MZ Zorka i MZ Dudova šuma (između ulica dr. Ferenc Bodrogvarija, željezničke pruge Subotica - Budimpešta, ulice Kosovske, željezničke pruge Subotica - Sombor i ulice Proleterskih brigada) u Subotici

Odluka o izradi Izmene Plana detaljne regulacije za delove prostora MZ Zorka i MZ Dudova šuma (između ulica dr. Ferenc Bodrogvarija, željezničke pruge Subotica - Budimpešta, ulice Kosovske, željezničke pruge Subotica - Sombor i ulice Proleterskih brigada) u Subotici je objavljena u Službenom listu grada Subotice broj 5/16.

Rani javni uvid održaće se u trajanju od 15 dana, od 17. veljače do 2. ožujka 2016. godine radnim danima od 8-15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Tajništvo za građevinarstvo, kao nositelj izrade Izmjene navedenog plana, organizira rani javni uvid u cilju upoznavanja javnosti s općim ciljevima i svrhom izrade izmjene navedenog plana.

Pozivaju se tijela, organizacije i javna poduzeća koji su ovlašteni da utvrđuju uvjete za zaštitu i uređenje prostora i izgradnju objekata da daju mišljenje u pogledu uvjeta i neophodnog obima i stepena procjene utjecaja na životni okoliš.

Pravna i fizička lica mogu dostaviti primjedbe i sugestije u pisanoj formi Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), Trg slobode 1, **do 2. ožujka 2016. god.** Primjedbe i sugestije pravnih i fizičkih lica koje evidentira nositelj izrade mogu utijecati na planska rješenja.

**NOVOGODIŠNJA
AKCIJA!**

Toth optika

Subotica
Maksima Gorkog 20
024 551 045

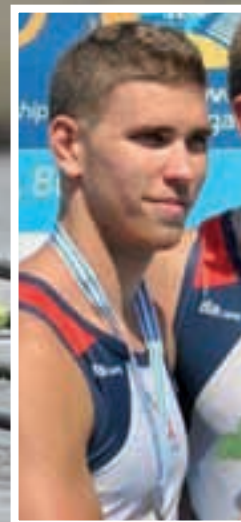
od 1.12.2015. do 29.02.2016.

MARTIN MAČKOVIĆ, STUDENT I VESLAČ NA SVEUČILIŠTU BERKELEY

Pobijediti u svakoj utrci

Glavna disciplina mi je osmerac, ali imam i velikih ambicija u dvojcu bez kormilara

Dругu godinu uzastopno za najboljeg sportaša Su-botice izabran je veslač **Martin Mačković**, student glaso-vitog američkog sveučilišta *Berkeley*. U kraćem razgovoru za naš tjednik zamolili smo ga da nam malo približi svoj studentsko-sportski život, iz kojeg se svake godine rađaju odlični rezultati, a njegova veslačka karijera strelovito napreduje.

»Moj život u Americi trenutačno je jednostavan. Svaki dan mi je sličan, i imam osjećaj kako mi vrijeme zbilja brzo prolazi. Trenutačno sam u četvrtom semestru u školovanju (druga godina) i ovaj proljetni semestar nam je natjecateljski dio godine«, započinje Martin priču, prisjećajući se jedne važne prošlogodišnje utrke.

»Prošlog semestra tijekom jeseni smo imali samo jednu utрку u Bostonu, gdje smo veslali osmerac, najvažniju i naprestižniju disciplinu na ovim prostorima. Postigli smo drugo najbrže vrijeme od više stotina sudionika, i izgubili zlatnu medalju za samo 0,6 sekundi na distanci od 6 km. Ono što se treba još napomenuti u svezi ove utrke je to da svaki čamac kreće sam, drugi čamac 30 sekundi iza i tako dalje. Utrka traje oko 15 minuta i mi smo izgubili samo za jedan zaveslaj od velikih rivala

sa Sveučilišta *Yale*. Eto, to je tako u veslanju«

ZGUSNUTI RASPORED

Kako nam je na početku razgovora otkrio, pred njim je nova natjecateljska sezona za koju se mora dobro pripremiti. A za dobre rezultate se mora mnogo toga žrtvovati.

»Trenutačno se žestoko pripremamo za natjecanja koja uskoro dolaze. Svaki dan mi počinje u 5.30 ujutru, brzo spremim nešto za doručak i u 6 sati krećemo na trening. Vozimo se oko 15-20 minuta do Oaklanda, gdje nam je glavni *boathouse* (hangar s čamcima). Veslamo do 8.30 bez obzira na vremenske uvjete. Poslije treninga zajedno s cijelim timom idemo na drugi doručak, koji završavamo oko 10 sati. Prvi sat mi svaki dan počinje u 11 sati i traje do 12.30. Imam malo pauzu do 14 i onda slijedi drugi sat. Nakon toga imamo drugi trening u 16.30 sati koji je obično na kampusu, gdje radimo ergometar, stroj stimulacije veslanja ili teretanu. Iza toga slijedi večera, i tek se onda vraćam doma. Obično imamo 2-3 sata slobodnog vremena, gdje pokušavam učiti za studij sociologije koji pohađam na *Berkeleyu*. Vikendom imamo samo jedan trening subotom ujutru, i poslije

toga imamo još dodatnog vremena za učenje, ali i malo druženja, te nadasve potrebnoga odmora«

OSMERAC

Na naše pitanje predstavlja li mu ovako zgusnuti tjedni raspored problem i kako se snalazi u toj napornoj svakodnevici Martin komentira:

»Raspored možda zbilja zvuči dosta naporno, ali atmosfera u timu je fenomenalna i svi momci su jako ljubazni. Ima nas oko 50 veslača, među kojima nas je mnogo internacionalaca (Poljska, Austrija, Njemačka, Nizozemska, Australija, Velika Britanija, Kanada i dr.), što čini ozbiljnu i motivirajuću konkurenciju. Glavna disciplina nam je osmerac. Svatko pokušava biti u prvom osmercu, a tko ne uspije on vesla u drugom, trećem ili četvrtom. Naravno, prvi osmerac je najbolji, najvažniji i konkurencija za mjesto u timu je paklena. Prošle godine sam uspio veslati u prvom čamcu i bio sam štokar, što je bila velika čast. Sad tako stoje stvari da ću isto biti u prvom čamcu. Prije nego što sam došao na *Berkeley* nisam mogao ni zamisliti koliko puno povijesti ima ovaj veslački tim. Rivalitet sa Sveučilištem *Washington* je ogroman i traje više od 100 godina. Tek ove godine imam

osjećaj kako sam postao pravi član tima. Glavni cilj za ovu godinu nam je jednostavan: da svaku utрку pobijedimo. Imamo nevjerojatan talent i kvalitetu u čamcu i siguran sam da bismo se mogli ravno-pravno boriti s najboljim osmercima na Svjetskom prvenstvu«.

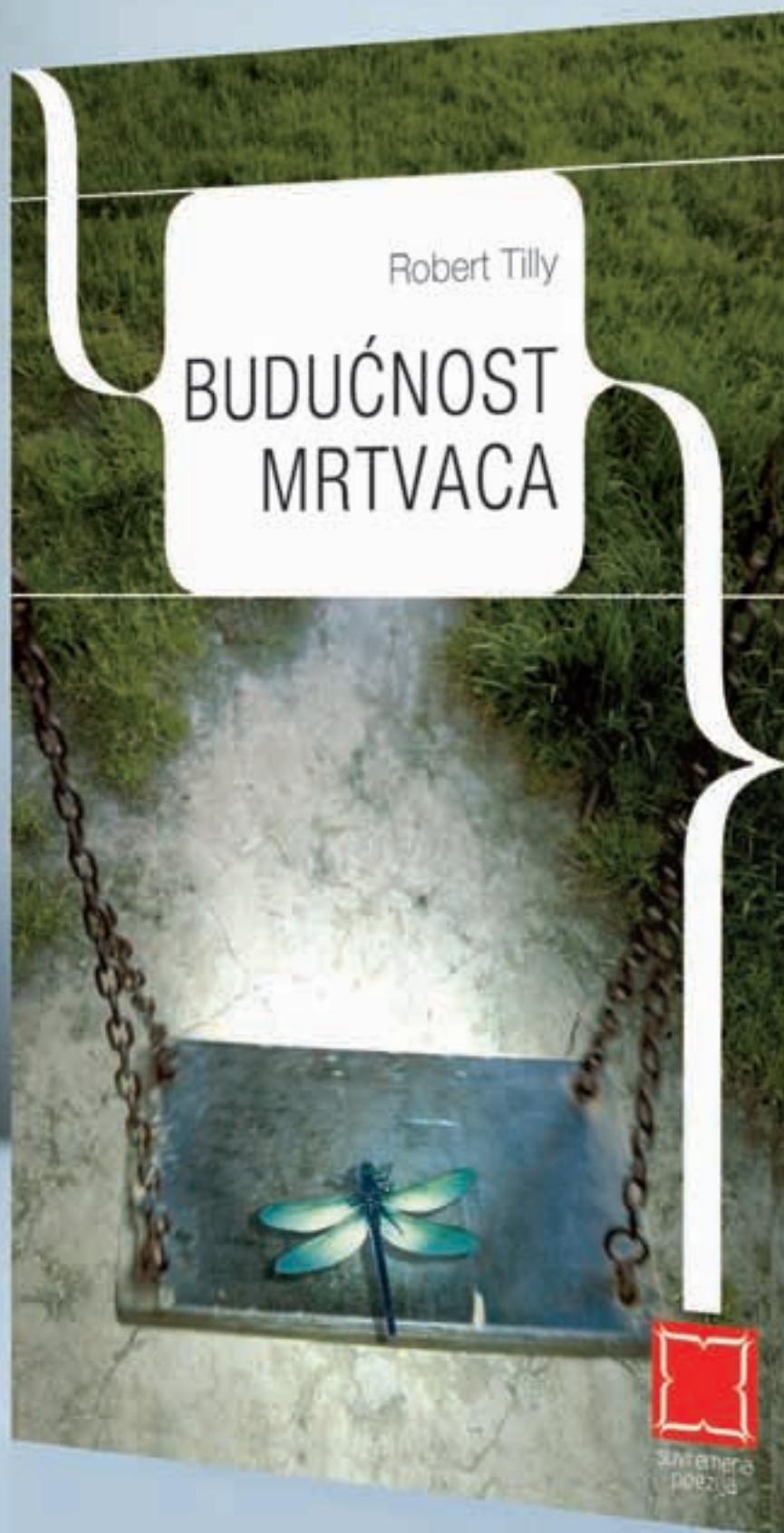
PLANOVI I CILJEVI

Na koncu razgovora zamolili smo našeg sugovornika da se u kraćim crtama osvrne i na prostore s kojih se otisnuo u SAD. Kako ih danas talentirani veslač Martin Mačković vidi i doživljava, te kakvi su mu planovi i ciljevi...

»Veslanje se ovdje uveliko razlikuje od Srbije, jer zbog ostalih obveza nemamo puno vremena za trening, a treninzi su mnogo agresivniji i intenzivniji. Šanse za moj potencijalan odlazak na Olimpijadu su male, stvarno ne znam što će se dogoditi kad se vratim u Srbiju, ali trenutačno se samo fokusiram na natjecanja koja su sada ovdje. Što se tiče mojih planova i ciljeva u ovoj godini, oni su vezani za dobre ocjene na studijama i pobjedama u svakoj utrci u SAD, a posebna želja je osvajanje zlatne medalje na Svjetskom prvenstvu do 23 godine u dvojcu bez kormilara s **Viktorom Pivačem**«.

Dražen Prčić

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 300 dinara.